

Plan ewaluacji

Rozporządzenie Ministra Infrastruktury i Rozwoju w sprawie udzielania przez Polską Agencję Rozwoju Przedsiębiorczości pomocy finansowej w ramach Programu Operacyjnego Inteligentny Rozwój 2014-2020

Spis treści

Spis skrótów	1
<i>I. Wstęp</i>	2
<i>II. Charakterystyka programu pomocowego</i>	3
<i>III. Założenia ewaluacji</i>	22

Spis skrótów

B+R – działalność badawczo-rozwojowa,

BERD – wydatki sektora przedsiębiorstw na badania i rozwój (z ang. Business Expenditure on Research and Development,)

GBER – Rozporządzenie Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. *uznające niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu* (Dz. Urz. UE L187 z 26.06.2014, str. 1) ,

GUS – Główny Urząd Statystyczny,

MŚP – małe i średnie przedsiębiorstwa,

PARP – Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości

PKB – produkt krajowy brutto,

Rozporządzenie/program pomocowy - Rozporządzenie Ministra Infrastruktury i Rozwoju w sprawie udzielania przez Polską Agencję Rozwoju Przedsiębiorczości pomocy finansowej w ramach Programu Operacyjnego Inteligentny Rozwój 2014-2020

UE – Unia Europejska.

KIS – Krajowe Inteligentne Specjalizacje

IOB – Instytucje Otoczenia Biznesu

PO IR – Program Operacyjny Inteligentny Rozwój, na lata 2014-2020

PO IG – Program Operacyjny Innowacyjna Gospodarka, na lata 2007-2013

SPO WKP – Sektorowy Program Operacyjny Wzrost Konkurencyjności Przedsiębiorstw, 2004-2006

I. Wstęp

Rozporządzenie Ministra Infrastruktury i Rozwoju w sprawie udzielania przez Polską Agencję Rozwoju Przedsiębiorczości pomocy finansowej w ramach Programu Operacyjnego Inteligentny Rozwój 2014-2020 jest częścią systemu wdrażania Programu Operacyjnego Inteligentny Rozwój 2014-2020. Obejmuje swym zakresem niektóre działania i poddziałania w ramach osi priorytetowej II Wsparcie otoczenia i potencjału przedsiębiorstw do prowadzenia działalności B+R+I oraz osi priorytetowej III Wsparcie innowacji w przedsiębiorstwach.

Rozporządzenie stanowi program pomocowy, który określa szczegółowe przeznaczenie, warunki i tryb udzielania pomocy finansowej przez Polską Agencję Rozwoju Przedsiębiorczości. Pomoc udzielana na jego podstawie jest zgodna z rynkiem wewnętrznym, gdyż jest oparta o przepisy:

- rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. *uznającego niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu* (Dz. Urz. UE L187 z 26.06.2014, str. 1),
- rozporządzenia Komisji (UE) nr 1407/2013 z dnia 18 grudnia 2013 r. *w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy de minimis* (Dz. Urz. UE L 352 z 24.12.2013, str. 1).

Zgodnie z art. 1 ust. 2 lit. a GBER, program pomocowy, którego średni roczny budżet przekracza 150 mln EUR jest wyłączony z obowiązku notyfikacji do KE przez 6 miesięcy od daty jego wejścia w życie. Komisja może postanowić, że program pomocowy może być nadal wdrażany przez okres dłuższy po dokonaniu oceny stosownego planu ewaluacji. Plan taki powinien być przesłany KE w terminie 20 dni roboczych od dnia wejścia w życie danego programu.

Rozporządzenie przewiduje udzielanie pomocy finansowej ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego. Budżet programu pomocowego wynosi 1860,22 mln euro. Program będzie wdrażany przez 6 lat (2015-2020), co oznacza, że średni roczny budżet programu wynosi 310,04 mln euro.

Zgodnie z art. 2 pkt 16 GBER plan ewaluacji jest to dokument zawierający co najmniej następujące elementy: cele programu pomocy, który będzie podlegał ewaluacji; pytania służące ewaluacji, wskaźniki rezultatów, przewidywaną metodykę przeprowadzania ewaluacji, wymogi w zakresie gromadzenia danych, proponowany harmonogram ewaluacji, w tym termin przedłożenia końcowego sprawozdania z ewaluacji, opis niezależnego podmiotu prowadzącego ewaluację lub opis kryteriów wyboru takiego podmiotu oraz procedury zapewniające promocję ewaluacji.

Niniejszy plan ewaluacji, jego cele i kryteria są zgodne z metodologią ewaluacji pomocy publicznej zalecaną przez Komisję Europejską w dokumencie *Common methodology for State aid evaluation* z dnia 28 maja 2014 r.¹

---

¹ SWD(2014) 179 final

II. Charakterystyka programu pomocowego

1. Diagnoza wyzwań, potrzeb i potencjałów

Diagnoza przygotowana na potrzeby ewaluacji programu pomocowego bazuje na wynikach „Diagnozy wyzwań, potrzeb i potencjałów obszarów objętym Programem” Operacyjnym Inteligentny Rozwój na lata 2014-2020. Ogólnie diagnoza PO IR wskazuje na pozytywne trendy wzrostu konkurencyjności polskiej gospodarki i poprawę życia ludności w ostatnich latach. Jednak podkreśla również, że „wraz ze wzrostem dobrobytu pojawia się (...) realne zagrożenie wejścia polskiej gospodarki na ścieżkę dryfu rozwojowego, związane ze zjawiskiem „pułapki średniego dochodu”. Uniknięcie tego zagrożenia wymaga zmiany modelu rozwoju gospodarczego Polski - z imitacyjnego na innowacyjny. Dla dalszego ograniczenia dystansu rozwojowego pomiędzy Polską a wysoko rozwiniętymi państwami UE (...) niezbędne jest prowadzenie polityki rozwoju stymulującej wzrost gospodarczy oparty na poprawie innowacyjności, wykorzystaniu potencjałów związanych z kreatywnością i przedsiębiorczością społeczeństwa oraz umiejętnością współpracy (...) przejście od koncentracji na „wzroście ilościowym” w kierunku budowy gospodarki opartej na wiedzy.”

Szczegółowe wnioski diagnostyczne w tym zakresie, istotne dla ewaluacji programu pomocowego, przynosi analiza dokumentów strategicznych, wskazując najważniejsze (priorytetowe) wyzwania i potrzeby rozwojowe w obszarze B+R+I. Poniżej skoncentrowano się na zagadnieniach ściśle związanych z głównymi działaniami objętymi programem pomocowym (tj. działań 2.3, 2.4, 3.1, 3.2 i 3.3 PO IR):

- zwiększenie nakładów przedsiębiorstw na B+R,
- zacieśnianie współpracy przedsiębiorstw z innymi podmiotami gospodarczymi i naukowymi,
- stymulowanie inwestycji przedsiębiorstw we wdrażanie rozwiązań innowacyjnych, w tym wyników prac B+R,
- poprawa warunków prowadzenia działalności B+R+I przez przedsiębiorstwa,
- dalszy rozwój instrumentów finansowych, uzupełniających ofertę sektora bankowego, w tym wzrost aktywności funduszy podwyższonego ryzyka i aniołów biznesu,
- internacjonalizacja innowacyjnych przedsiębiorstw,
- wsparcie ochrony i zarządzania własnością intelektualną,
- wsparcie rozwoju technologii w zakresie efektywnego gospodarowania zasobami i energią oraz wykorzystania niskoemisyjnych źródeł energii,
- urynkowienie działalności IOB,
- wzrost jakości specjalistycznych usług proinnowacyjnych świadczonych przez IOB

Ponadto, wnioski diagnostyczne wskazujące potencjały (mocne strony), wyzwania (zagrożenia i słabe strony), potrzeby (szanse), na które odpowiada objęty ewaluacją program pomocowy, dostarcza analiza SWOT obszaru B+R+I w Polsce, zawarta w PO IR. Poniżej skoncentrowano się na wynikach analizy ściśle związanych z głównymi działaniami objętymi programem pomocowym (tj. działań 2.3, 2.4, 3.1, 3.2 i 3.3 PO IR):

Potencjały (mocne strony)

- wzrost średniej wartości nakładów na innowacje ponoszonych przez przedsiębiorstwa;
- rosnące nakłady na B+R (GERD) w relacji do PKB;
- wzrost udziału nakładów przedsiębiorstw w nakładach ogółem na B+R;
- rosnąca liczba zatrudnionych w działalności B+R;
- wysoki potencjał zasobów ludzkich dla nauki i techniki;

-
- wzrost zasobów infrastruktury B+R, zarówno w przedsiębiorstwach, jak i jednostkach naukowych;
  - stosunkowo duża liczba inicjatyw klastrowych;
  - wzrastająca liczba polskich zgłoszeń patentowych do EPO i UP RP;
  - rosnący udział eksportu produktów wysokiej techniki w eksporcie ogółem;
  - duża liczba instytucji otoczenia biznesu i ich zróżnicowanie.

Wyzwania (zagrożenia i słabe strony)

- ryzyko „pułapki średniego dochodu” jako konsekwencja utrzymującego się modelu imitacyjnej innowacyjności;
- odpływ migracyjny wykwalifikowanych kadr spowodowany niedofinansowaniem sektora B+R oraz lepszymi perspektywami rozwoju kariery zawodowej poza Polską;
- spadek konkurencyjności polskiej gospodarki na skutek wysokich kosztów realizacji unijnej polityki w zakresie ograniczania emisji gazów cieplarnianych – możliwość wystąpienia zjawiska „ucieczki emisji”;
- utrzymujący się brak zachęt prawnych i podatkowych dla podejmowania działalności B+R w przedsiębiorstwach;
- niedostateczna absorpcja środków unijnych wspierających B+R+I wynikająca z pogarszającej się zdolności kredytowej potencjalnych beneficjentów wsparcia;
- procesy zmiany lokalizacji przemysłu o zasięgu międzynarodowym – wzrastająca atrakcyjność innych krajów dla BIZ;
- wybór zbyt wielu kierunków inteligentnej specjalizacji w kraju lub regionach
- odpływ funduszy kapitałowych z Polski w wyniku niekorzystnych dla tych podmiotów zmian prawnych;
- rosnąca konkurencja międzynarodowa w pozyskiwaniu środków w ramach międzynarodowych programów badawczych (np. Horyzont 2020);
- zakończenie działalności wielu instytucji otoczenia biznesu;
- niskie zainteresowanie przedsiębiorstw korzystaniem z odpłatnych usług instytucji otoczenia biznesu.
- dominacja innowacyjności o charakterze imitacyjnym w działalności przedsiębiorstw – niski udział nakładów na B+R w ogólnych wydatkach firm związanych z działalnością innowacyjną;
- dominujący udział wydatków publicznych w strukturze GERD;
- dominacja podmiotów dużych w strukturze przedsiębiorstw ponoszących nakłady na B+R+I;
- niedostateczny poziom współpracy pomiędzy przedsiębiorstwami a sektorem nauki w zakresie działalności innowacyjnej;
- niska aktywność przedsiębiorstw w zakresie ochrony własności przemysłowej;
- koncentracja wsparcia oferowanego przez fundusze kapitałowe, zwłaszcza typu venture capital, na projektach o stosunkowo niskim poziomie ryzyka;
- niezadowalający stopień umiędzynarodowienia sektora MSP;
- niski udział polskich przedsiębiorstw i jednostek naukowych w międzynarodowych projektach badawczych;
- niski poziom innowacyjności klastrów,
- niski stopień wykorzystania ekoinnowacji w działalności przedsiębiorstw;
- niski udział sektora przedsiębiorstw w zatrudnieniu kadr B+R;
- koncentracja IOB na świadczeniu prostych usług;
- terytorialne zróżnicowanie w obszarze B+R+I, z dominującą pozycją województwa mazowieckiego oraz niekorzystną sytuacją w niektórych regionach Polski Wschodniej i Zachodniej.

Potrzeby (szanse)

-
- uznanie zagadnień związanych z działalnością innowacyjną za priorytetowe w Strategii Europa 2020 oraz dokumentach strategicznych Polski;
  - koncentracja tematyczna wsparcia w ramach funduszy Wspólnych Ram Strategicznych na lata 2014-2020 na przedsiębiorczości oraz B+R+I;
  - wzrost zaangażowania przedsiębiorców w procesie określania kierunków polityki naukowej i gospodarczej państwa i regionów, związany m.in. z opracowaniem strategii inteligentnej specjalizacji;
  - rozwój partnerstwa publiczno-prywatnego;
  - rosnące znaczenie wzorców zrównoważonej konsumpcji i związany z tym wzrost popytu na innowacje;
  - wzrost innowacyjności przedsiębiorstw związany z procesem transformacji w kierunku gospodarki niskoemisyjnej;
  - poprawa kompetencji zasobów ludzkich w wyniku jakościowego rozwoju edukacji na poziomie wyższym;
  - wzrost alokacji na realizację międzynarodowych programów badawczych (np. Horyzont 2020);
  - konkurencja między jednostkami naukowymi o środki publiczne służące finansowaniu ich działalności prowadząca do wzrostu jakości badań;
  - konkurencja między instytucjami otoczenia biznesu prowadząca do podnoszenia jakości ich oferty;
  - tworzenie polityki klastrowej na poziomie kraju i regionów.

Należy zaznaczyć przy tym, że PO IR w całości odpowiada na niedoskonałości rynku opisane w „Diagnozie”, w szczególności związane z ograniczonym dostępem przedsiębiorstw (w szczególności z sektora MSP) do finansowania działalności innowacyjnej, dominacją podmiotów dużych w strukturze przedsiębiorstw prowadzących działalność innowacyjną oraz dominacją innowacyjności o charakterze imitacyjnym w działalności innowacyjnej przedsiębiorstw. Poszczególne instrumenty wsparcia realizowane w ramach PO IR (w tym będące przedmiotem programu pomocowego) w zróżnicowanym stopniu odpowiadają na wszystkie z ww. niedoskonałości, w szczególności kluczowe potencjały, wyzwania i szanse.

Warto podkreślić również, że podstawą dla opracowania interwencji w zakresie kapitału ryzyka w ramach PO IR (m.in. poddziałania 3.1.1 i 3.1.2) była analiza ex-ante, przeprowadzona zgodnie z wymaganiami określonymi w art. 37 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013. W wyniku ww. analizy zdiagnozowane zostało istnienie znaczącej luki finansowej w dostępie do kapitału na finansowanie działalności innowacyjnej, w szczególności w grupie mikro i małych przedsiębiorstw o krótkiej historii rynkowej. Jednocześnie, w analizie wskazano na istnienie w Polsce bardzo słabego segmentu venture capital. W związku z powyższym w raporcie z analizy zaprojektowano strategię inwestycyjną, stanowiącą system instrumentów finansowych wspieranych ze środków PO IR (m.in. poddziałania 3.1.1, 3.1.2 i 3.1.3 będące przedmiotem niniejszej ewaluacji), stanowiący narzędzie interwencji w obszarze zdiagnozowanej luki finansowej².

2. Cele i logika interwencji

Program pomocowy, zawarty w niniejszym Rozporządzeniu, określa szczegółowe przeznaczenie, warunki i tryb udzielania pomocy publicznej i de minimis i jako narzędzie interwencji stanowi tylko element systemu wdrażania POIR na lata 2014-2020. Przedmiotowe cele i logikę interwencji

---

² Ocena ex ante instrumentów finansowych w ramach Programu Operacyjnego Inteligentny Rozwój – dokument dostępny pod adresem: http://www.poir.gov.pl/media/1308/raport_exante_IF_w_POIR_2014.zip

---

wyznaczają cele i logika poszczególnych poddziałań PO IR, w ramach których PARP będzie udzielała pomocy w celu pobudzenia wzrostu innowacyjności polskiej gospodarki. Rozporządzenie przede wszystkim rozwiązuje problem „zapewnienia podstawy prawnej dla udzielania przedsiębiorcom pomocy publicznej i de minimis przez PARP w ramach PO IR”³ i nie stanowi niezależnego instrumentu interwencji publicznej.

Interwencja publiczna programu pomocowego PARP będzie zatem w całości realizowana w ramach Programu Operacyjnego Inteligentny Rozwój 2014-2020 (PO IR), będącego jednym z programów wdrażanych w ramach Umowy Partnerstwa uzgodnionej pomiędzy Polską a Komisją Europejską. W związku z powyższym program pomocowy PARP nie stanowi samodzielnego programu rozwoju społeczno-gospodarczego, lecz jest instrumentem prawnym stanowiącym podstawę udzielania pomocy publicznej w ramach wybranych poddziałań programu rozwoju społeczno-gospodarczego jakim jest PO IR. Poszczególne **poddziałania PO IR (instrumenty wsparcia)** opracowane zostały na podstawie szczegółowej diagnozy sytuacji w obszarze innowacyjności przedsiębiorstw w Polsce i odpowiadają na zidentyfikowane wyzwania, potrzeby rozwojowe i niesprawności rynkowe (por. rozdział 1.). W związku z powyższym, cele interwencji (oraz odpowiadające im wskaźniki) zostały przypisane poszczególnym poddziałaniom PO IR.

Program Operacyjny Inteligentny Rozwój, 2014-2020 w ramach którego zamierzamy stosować interwencje publiczne programu pomocowego PARP ma jeden główny cel jakim jest **wspieranie wzrostu innowacyjności polskiej gospodarki**, zatem również program pomocowy PARP zawarty w rozporządzeniu Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 10 lipca 2015 r. w sprawie udzielania przez PARP pomocy finansowej w ramach Programu Operacyjnego Inteligentny Rozwój 2014-2020 – (Dz. U. 2015 poz. 1027) będzie realizował ten sam główny cel. Program pomocowy PARP obejmuje pięć działań Programu Operacyjnego Inteligentny Rozwój 2014-2020: 2.3, 2.4, 3.1, 3.2 i 3.3, przy czym działania te nie zawsze są bezpośrednimi instrumentami wsparcia. Czasem stanowią jedynie szerszą kategorię porządkową, pozwalającą grupować właściwe instrumenty, którymi są poddziałania.

Program pomocowy PARP obejmuje **dwanaście instrumentów wsparcia** (poddziałań PO IR):

- 1) 2.3.1 Proinnowacyjne usługi IOB dla MŚP,
- 2) 2.3.2 Bony na innowacje dla MŚP,
- 3) 2.3.3 Umiędzynarodowienie Krajowych Klastrow Kluczowych,
- 4) 2.3.4 Ochrona własności przemysłowej,
- 5) 2.4.1 Centrum analiz i pilotaży nowych instrumentów – inno_LAB,
- 6) 3.1.1 Inwestycje w innowacyjne start-upy – Starter,
- 7) 3.1.2 Inwestycje grupowe aniołów biznesu w MŚP – BizNest,
- 8) 3.1.3 Fundusz Pożyczkowy Innowacji,
- 9) 3.1.5 Wsparcie MŚP w dostępie do rynku kapitałowego – 4 Stock,
- 10) 3.2.1 Badania na rynek,
- 11) 3.3.1 Polskie Mosty Technologiczne,
- 12) 3.3.3 Wsparcie MŚP w promocji marek produktowych – Go to Brand

---

³ Por. Ocena Skutków Regulacji Rozporządzenie Ministra Infrastruktury i Rozwoju w sprawie udzielania przez Polską Agencję Rozwoju Przedsiębiorczości pomocy finansowej w ramach Programu Operacyjnego Inteligentny Rozwój 2014-2020.

Poniżej przytoczono cele poszczególnych instrumentów (interwencji) programu pomocowego, ujęte (bezpośrednio lub pośrednio) w Szczegółowym Opisie Osi Priorytetowych PO IR.:

Poddziałanie 2.3.1 Proinnowacyjne usługi IOB dla MŚP,

Rozwój i profesjonalizacja oferty proinnowacyjnych usług świadczonych przez IOB w zakresie przedsięwzięć realizowanych w obszarach KIS, które prowadzą do rozwoju działalności badawczo-rozwojowej i innowacyjnej przedsiębiorstw.

Poddziałanie 2.3.2 Bony na innowacje dla MŚP,

Stymulowanie współpracy pomiędzy sektorem nauki i gospodarki poprzez realizowane przez jednostki naukowe na rzecz przedsiębiorstw usługi, które przyczynią się do rozwoju innowacyjnych (nowych lub znacząco ulepszonych) wyrobów, usług, technologii produkcji lub projektów wzorniczych.

Poddziałanie 2.3.3 Umieźdzynarodowienie Krajowych Klastrow Kluczowych;

Wzrost internacjonalizacji przedsiębiorstw działających w ramach Krajowych Klastrow Kluczowych poprzez usługi wspierające wprowadzenie na rynki zagraniczne produkty zaawansowane technologicznie.

Poddziałanie 2.3.4 Ochrona własności przemysłowej,

Wsparcie MŚP w procesie uzyskania ochrony prawa własności przemysłowej i jej realizacji.

Poddziałanie 2.4.1 Centrum analiz i pilotaży nowych instrumentów – inno_LAB;

Tworzenie i testowanie nowych narzędzi wsparcia innowacyjności na potrzeby modelowania polityki innowacyjnej, kreowanej przez władze publiczne (*evidence-based policy*).

Poddziałanie 3.1.1 Inwestycje w innowacyjne start -upy - Starter,

Zapełnienie luki finansowania rozwoju MŚP tworzonych w oparciu o innowacyjne i ryzykowne projekty poprzez inkubację i dostarczenie kapitału udziałowego w celu komercjalizacji innowacyjnego rozwiązania.

Poddziałanie 3.1.2 Inwestycje grupowe aniołów biznesu w MŚP - Biznest,

Zapełnienie luki finansowania rozwoju MŚP tworzonych w oparciu o innowacyjne i ryzykowne projekty poprzez wsparcie inwestycji sieci prywatnych inwestorów.

Poddziałanie 3.1.3 Fundusz Pożyczkowy Innowacji

Zapełnienie luki finansowania rozwoju MŚP tworzonych w oparciu o innowacyjne i ryzykowne projekty poprzez dostarczenie kapitału dłużnego i stymulowanie inwestycji prywatnych inwestorów.

Poddziałanie 3.1.5 Wsparcie MŚP w dostępie do rynku kapitałowego - 4 Stock,

Zapełnienie luki finansowania rozwoju MŚP poprzez wsparcie w pozyskanie kapitału na rynkach kapitałowych.

Poddziałanie 3.2.1 Badania na rynek;

Podniesienie innowacyjności i konkurencyjności MŚP poprzez wdrożenia wyników prac B+R prowadzących do wprowadzenia na rynek nowych produktów

Poddziałanie 3.3.1 Polskie Mosty Technologiczne.

Przyspieszenie rozwoju (akceleracja) MŚP działających w obszarze nowych technologii wskazanych jako KIS

Promowanie polskich marek produktowych poprzez wsparcie przedsiębiorstw uczestniczących w programach promocji (branżowych, ogólnych).

Logika poszczególnych interwencji programu pomocowego (poddziałania) wpisuje się w główny cel PO IR, którym jest wzrost innowacyjności polskiej gospodarki. Cel ten wyraża się głównie zwiększeniem nakładów na B+R w sektorze przedsiębiorstw (BERD). Założeniem POIR jest wsparcie realizacji całego procesu powstawania innowacji: od fazy tworzenia się pomysłu, poprzez etap prac B+R, w tym przygotowanie prototypu, aż po komercjalizację wyników prac B+R. W porównaniu do dotychczas oferowanego wsparcia w obszarze innowacyjności w Polsce, w ramach PO IR położono większy nacisk na współpracę sektorów biznesu i nauki.

Celem interwencji jest również zwiększenie dostępności rynku kapitałowego dla MŚP, realizujących innowacyjne projekty. Dzięki interwencji ukierunkowanej na rozwój rynku kapitałowego możliwe będzie stymulowanie ekspansji innowacyjnych firm. Istotnym czynnikiem warunkującym podejmowanie działalności B+R+I przez przedsiębiorstwa jest otoczenie biznesu. Również w tym zakresie program pomocowy obejmuje interwencje w obszarze proinnowacyjnych usług świadczonych przez instytucje otoczenia biznesu na rzecz przedsiębiorstw.

Niniejszy program pomocowy zapewnia zgodność udzielanej przez PARP pomocy publicznej i *de minimis* z prawem unijnym regulującym rynek wewnętrzny UE w obszarze pomocy państwa, a tym samym umożliwi efektywne wykorzystanie środków PO IR przeznaczonych na ww. cele i działania⁴.

3. Beneficjenci docelowi

Zgodnie z Oceną Skutków Regulacji przygotowaną na potrzeby uruchomienia programu pomocowego (Rozporządzenia), interwencje będą oddziaływały m.in. na: **przedsiębiorców, pośredników finansowych inwestorów, Krajowe Klastry Kluczowe, Instytucje Otoczenia Biznesu oraz PARP**. Natomiast właściwe typy beneficjentów oraz grupy docelowe (ostateczni odbiorcy wsparcia), określone zostały w Szczegółowym Opisie Osi Priorytetowych PO IR (wersja z 3.03.2015 r.), z uwzględnieniem podziału na poszczególne poddziałania (instrumenty interwencji programu pomocowego) dla:

- Poddziałania 2.3.1 Proinnowacyjne usługi IOB dla MŚP; 2.3.2 Bony na innowacje dla MŚP; 2.3.4 Ochrona własności przemysłowej; 3.2.1 Badania na rynek; 3.3.3 Wsparcie MŚP w promocji marek produktowych – Go to Brand; 3.1.5 Wsparcie MŚP w dostępie do rynku kapitałowego - 4 Stock - **mikro, małe i średnie przedsiębiorstwa** (typ beneficjenta i grupa docelowa/ ostateczni odbiorcy wsparcia)
- *Poddziałania 2.3.3 Umiejdzynarodowienie Krajowych Klastrow Kluczowych* -**koordynatorzy Krajowych Klastrow Kluczowych i członkowie Krajowych Klastrow Kluczowych** (typ beneficjenta i grupa docelowa/ ostateczni odbiorcy wsparcia)
- *Podziałania 2.4.1 Centrum analiz i pilotaży nowych instrumentów – inno_LAB PARP* (typ beneficjenta) - **przedsiębiorstwa, jednostki naukowe, naukowcy i studenci, instytucje otoczenia biznesu, partnerzy społeczno-gospodarczy, administracja publiczna** (grupa docelowa/ ostateczni odbiorcy wsparcia)
- *Poddziałania 3.1.1 Inwestycje w innowacyjne start-upy – Starter; 3.1.2 Inwestycje grupowe aniołów biznesu w MŚP – Biznest – pośrednicy finansowi* (typ beneficjenta) - **mikro, małe i średnie przedsiębiorstwa** (grupa docelowa/ ostateczni odbiorcy wsparcia)

---

⁴ Por. Tamże.

-
- *Poddziałania 3.1.3 Fundusz Pożyczkowy Innowacji* – mikro i małe przedsiębiorstwa (grupa docelowa/ ostateczni odbiorcy wsparcia)
  - *Poddziałania 3.3.1 Polskie Mosty Technologiczne Partnerstwo PARP i Ministerstwa Gospodarki* (typ beneficjenta) - mikro, małe i średnie przedsiębiorstwa (grupa docelowa/ ostateczni odbiorcy wsparcia).

Spośród wskazanych instrumentów wsparcia, tylko dwa (poddziałanie 2.3.3 i 2.4.1) nie są bezpośrednio (w całości) adresowane do MŚP. Z pozostałych poddziałań programu pomocowego PARP (2.3.1, 2.3.2, 2.3.4, 3.1.1, 3.1.2, 3.1.3, 3.1.5, 3.2.1, 3.3.1, 3.3.3) w całości będą korzystały przedsiębiorstwa sektora MŚP, tj. podmioty spełniające definicję MŚP w rozumieniu Rekomendacji KE 2003/361/EC (wyjątek stanowi Poddziałanie 3.1.3 FPI adresowane do nowo powstałych firm, z którego wyłączone zostały średnie podmioty w rozumieniu niniejszego Rozporządzenia KE), natomiast duże przedsiębiorstwa w ogóle nie będą kwalifikowały się do wsparcia.

Jeśli chodzi o dwa przywołane poddziałania, w przypadku 2.3.3 grupą docelową będą koordynatorzy tzw. Krajowych Klastrow Kluczowych oraz członkowie KKK. Należy podkreślić, że w skład struktur klastrowych wchodzi zarówno przedsiębiorstwa (w tym MŚP i duże) jak również instytucje badawcze i innego typu organizacje, mogące np. pełnić funkcję koordynatora KKK. Pomoc publiczna (Pomoc dla klastrow innowacyjnych - Sekcja IV art. 27) dotyczyć będzie tylko koordynatorów KKK, a przedsiębiorcy-członkowie KKK korzystać będą z pomocy *de minimis*. Jeśli chodzi o poddziałanie 2.4.1, jest to specyficzny instrument wsparcia – „Centrum analiz i pilotaży nowych instrumentów inno_LAB” - projekt pozakonkursowy, którego bezpośrednim beneficjentem będzie PARP. Projekt dotyczy współpracy w ramach Krajowego Systemu Innowacji i ma oddziaływać na kształtowanie polityki innowacyjnej kraju (m.in. poprzez wspieranie projektów pilotażowych służących testowaniu nowych form wsparcia oraz zwiększeniu wiedzy i skłonności przedsiębiorstw do podejmowania działalności B+R+I). Ostatecznymi odbiorcami wsparcia (grupą docelową) będą przedsiębiorstwa (MŚP i duże), jednostki naukowe, naukowcy i studenci, instytucje otoczenia biznesu, partnerzy społeczno-gospodarczy i administracja publiczna, czyli *de facto* wszyscy potencjalni aktorzy i interesariusze Krajowego Systemu Innowacji. W ramach działań podejmowanych w projekcie będzie mogła być udzielana przedsiębiorcom pomoc publiczna (każdego rodzaju, przewidzianego w programie pomocowym PARP w ramach PO IR – tj. na podstawie Sekcja I-V GBER: art.13, art. 14, art. 18, art. 21, art. 22, art. 23, art. 24, art. 25, art. 27, art. 28, art. 29 art. 31 - w zależności jaki charakter instrumentu będzie w danym momencie uwzględniony np. w pilotażu realizowanym w ramach inno_LAB). Ponadto, w ramach niniejszego projektu PARP będzie mogła udzielać pomocy *de minimis* oraz pomocy finansowej niestanowiącej pomocy publicznej w rozumieniu art. 107 ust. 1 Traktatu o funkcjonowaniu UE.

4. Opis działań PO IR objętych programem pomocowym

Rozporządzenie zapewnia podstawę prawną dla udzielania pomocy publicznej i pomocy *de minimis* w ramach następujących działań i poddziałań PO IR, które zostały powierzone do wdrażania PARP:

Poddziałanie 2.3.1 Proinnowacyjne usługi IOB dla MŚP,

Wskazanie celu: Rozwój i profesjonalizacja oferty proinnowacyjnych usług świadczonych przez IOB w zakresie przedsięwzięć realizowanych w obszarach KIS, które prowadzą do rozwoju działalności badawczo-rozwojowej i innowacyjnej przedsiębiorstw.

Wskazanie sposobu realizacji: Zastosowane mechanizmy wsparcia mają charakter popytowy i są odpowiedzią na zróżnicowane potrzeby przedsiębiorstw prowadzących działalność B+R+I. Do

---

świadczenia usług finansowanych w ramach niniejszego poddziałania uprawnione są instytucje otoczenia biznesu akredytowane przez Ministerstwo Gospodarki. W przypadku gdy przedsiębiorca wybierze na usługodawcę podmiot, który nie posiada akredytacji, potencjał tego podmiotu do świadczenia proinnowacyjnych usług będzie weryfikowany na etapie oceny wniosku o dofinansowanie.

Wskazanie beneficjenta:

Mikro, małe i średnie przedsiębiorstwa (typ beneficjenta i grupa docelowa/ ostateczni odbiorcy wsparcia)

Poddziałanie 2.3.2 Bony na innowacje dla MŚP,

Wskazanie celu: Stymulowanie współpracy pomiędzy sektorem nauki i gospodarki poprzez realizowane przez jednostki naukowe na rzecz przedsiębiorstw usługi, które przyczynią się do rozwoju innowacyjnych (nowych lub znacząco ulepszonych) wyrobów, usług, technologii produkcji lub projektów wzorniczych.

Wskazanie sposobu realizacji:

W ramach instrumentu udzielane będzie wsparcie na zakup usługi polegającej na:

- a) opracowaniu dla MŚP prowadzącego lub zamierzającego rozpocząć działalność produkcyjną nowego lub znacząco ulepszanego wyrobu, nowej lub znacząco ulepszonej technologii produkcji, nowego projektu wzorniczego;
- b) opracowaniu dla MŚP nowej lub znacząco ulepszonej usługi.

Usługa ta może dotyczyć innowacji nietechnologicznych, w tym nowych modeli biznesowych, jeśli będą towarzyszyły usługom, o której mowa w pkt a) lub b) powyżej. Przez opracowanie nowego projektu wzorniczego rozumie się opracowanie cech technicznych, użytkowych i estetycznych wyrobu zmierzające do wprowadzenia go do obrotu. Projekty realizowane przez przedsiębiorstwa dotyczyć będą rozwoju produktów (wyrobów lub usług). W ramach instrumentu wspierane będą projekty innowacyjne:

- a) w sektorze produkcji, zwłaszcza te cechujące się wyższym stopniem zaawansowania technologicznego, obejmujące innowacje technologiczne (produktowe i procesowe) oraz innowacje nietechnologiczne (organizacyjne i marketingowe) oraz
- b) w sektorze usług obejmujące innowacje technologiczne w usługach (polegające na opracowaniu nowej lub znacząco ulepszonej usługi), a także innowacje nietechnologiczne (organizacyjne i marketingowe).

Wskazanie beneficjenta:

Mikro, małe i średnie przedsiębiorstwa (typ beneficjenta i grupa docelowa/ ostateczni odbiorcy wsparcia)

Poddziałanie 2.3.3 Umiejdzynarodowienie Krajowych Klastrow Kluczowych;

Wskazanie celu: Wzrost internacjonalizacji przedsiębiorstw działających w ramach Krajowych Klastrow Kluczowych poprzez usługi wspierające wprowadzenie na rynki zagraniczne produkty zaawansowane technologicznie.

Wskazanie sposobu realizacji: Procesy związane z wyborem Krajowych Klastrow Kluczowych prowadzi Ministerstwo Gospodarki. Dofinansowanie obejmuje kompleksowe usługi, w tym doradcze, wspierające wprowadzanie na rynki zagraniczne oferty klastra i/lub jego członków, ze

---

szczególnym uwzględnieniem produktów zaawansowanych technologicznie. Usługi te powinny uwzględniać zidentyfikowane potrzeby klastra związane z internacjonalizacją (wskazane w strategii rozwoju klastra) i koncentrować się na wspieraniu ekspansji międzynarodowej klastra w powiązaniu z jego działalnością badawczo-rozwojową i innowacyjną. Udzielane wsparcie przyczyni się do podnoszenia zdolności klastra do trwałej współpracy z podmiotami zagranicznymi, a także do zacieśnienia współpracy w ramach klastra (koordynatora i członków KKK).

Wskazanie beneficjenta:

Koordynatorzy Krajowych Klastrow Kluczowych i członkowie Krajowych Klastrow Kluczowych (typ beneficjenta i grupa docelowa/ ostateczni odbiorcy wsparcia)

Poddziałanie 2.3.4 Ochrona własności przemysłowej,

Wskazanie celu: Wsparcie MŚP w procesie uzyskania ochrony prawa własności przemysłowej i jej realizacji.

Wskazanie sposobu realizacji: Wsparcie ukierunkowane jest na procesy związane z:

- uzyskaniem ochrony własności przemysłowej (tj.: patentów, praw ochronnych na wzory użytkowe oraz praw z rejestracji na wzory przemysłowe) i komercjalizację przedmiotu zgłoszenia,
- realizacją ochrony własności przemysłowej.

W ramach bezpośredniego wsparcia skierowanego do MŚP finansowane będzie pokrycie kosztów uzyskania ochrony prawa własności przemysłowej. Dofinansowaniem objęte zostaną również koszty zakupu analiz i ekspertyz prawnych, ekonomicznych, marketingowych i technicznych dotyczących przedmiotu zgłoszenia lub postępowania (w tym w zakresie wyceny wartości własności intelektualnej, perspektyw rynkowych i uwarunkowań prawnych komercjalizacji oraz zarządzania w przedsiębiorstwie prawami własności przemysłowej oraz prowadzenia analiz czystości patentowej (freedom-to-operate), które są niezbędnym elementem skutecznej komercjalizacji technologii. Dofinansowane zostaną również działania zmierzające do wzmocnienia pozycji polskich przedsiębiorstw w sporach dotyczących ochrony własności przemysłowej.

Wskazanie beneficjenta:

Mikro, małe i średnie przedsiębiorstwa (typ beneficjenta i grupa docelowa/ ostateczni odbiorcy wsparcia)

Poddziałanie 2.4.1 Centrum analiz i pilotaży nowych instrumentów – inno_LAB;

Wskazanie celu: Tworzenie i testowanie nowych narzędzi wsparcia innowacyjności na potrzeby modelowania polityki innowacyjnej, kreowanej przez władze publiczne (*evidence-based policy*).

Wskazanie sposobu realizacji: W ramach projektu inno_LAB wypracowywane będą nowe formy wsparcia innowacyjności przedsiębiorstw, współpracy nauki z biznesem, ze szczególnym uwzględnieniem poszukiwania możliwości efektywnego wsparcia różnych form innowacji. Działania będą polegały na przeprowadzaniu testów (eksperymentów i prób) propozycji instrumentów wsparcia oraz uruchamianiu pilotaży nowych instrumentów wsparcia. Informacji na temat występujących niedoskonałości rynku i propozycji dotyczących ich zniwelowania dostarczać będą wyniki przeprowadzanych badań i analiz. Wyniki prowadzonych badań będą stanowiły podstawę i przesłankę do projektowania i testowania nowych instrumentów wsparcia.

Wskazanie beneficjenta:

PARP (typ beneficjenta),

Przedsiębiorstwa, jednostki naukowe, naukowcy i studenci, instytucje otoczenia biznesu, partnerzy społeczno-gospodarczy, administracja publiczna (grupa docelowa/ ostateczni odbiorcy wsparcia)

Poddziałanie 3.1.1 Inwestycje w innowacyjne start -upy - Starter,

Wskazanie celu: Zapewnienie luki finansowania rozwoju MŚP tworzonych w oparciu o innowacyjne i ryzykowne projekty poprzez inkubację i dostarczenie kapitału udziałowego w celu komercjalizacji innowacyjnego rozwiązania.

Wskazanie sposobu realizacji: Poddziałanie realizowane jest za pośrednictwem pośredników finansowych, którzy dostarczają kapitału młodym przedsiębiorstwom utworzonym w celu komercjalizacji innowacyjnego rozwiązania w zamian za udziały/akcje. Wsparcie młodych przedsiębiorstw realizowane jest w dwóch etapach:

- Wsparcie pre-inwestycyjne

W ramach tego etapu prowadzona jest identyfikacja pomysłów, przedsiębiorstw opartych na rozwiązaniach innowacyjnych, a także finansowana jest weryfikacja ich potencjału rynkowego oraz przygotowanie do inwestycji

- Wsparcie kapitałowe.

Wskazanie beneficjenta:

Pośrednicy finansowi (typ beneficjenta)

Mikro, małe i średnie przedsiębiorstwa (grupa docelowa/ ostateczni odbiorcy wsparcia)

Poddziałanie 3.1.2 Inwestycje grupowe aniołów biznesu w MŚP - Biznest,

Wskazanie celu: Zapewnienie luki finansowania rozwoju MŚP tworzonych w oparciu o innowacyjne i ryzykowne projekty poprzez wsparcie inwestycji sieci prywatnych inwestorów.

Wskazanie sposobu realizacji:

W realizacji podziałania uczestniczą pośrednicy finansowi dokonujący inwestycji kapitałowych wspólnie z członkami Sieci Aniołów Biznesu

Pośrednicy finansowi lub członkowie Sieci Aniołów Biznesu wyszukują przedsiębiorstwa oparte na innowacyjnych pomysłach celem dokonania w nie inwestycji kapitałowej w zamian za udziały/akcje. Środki publiczne stanowią uzupełnienie kapitału zmobilizowanego w ramach Sieci Aniołów Biznesu i przekazywane są pośrednikom finansowym na realizację konkretnej inwestycji kapitałowej.

Wskazanie beneficjenta:

Pośrednicy finansowi (typ beneficjenta)

Mikro, małe i średnie przedsiębiorstwa (grupa docelowa/ ostateczni odbiorcy wsparcia)

Poddziałanie 3.1.3 Fundusz Pożyczkowy Innowacji

Wskazanie celu: Zapewnienie luki finansowania rozwoju MŚP tworzonych w oparciu o innowacyjne i ryzykowne projekty poprzez dostarczenie kapitału dłużnego i stymulowanie inwestycji prywatnych inwestorów.

Wskazanie sposobu realizacji: Wsparcie w ramach poddziałania realizowane jest za pośrednictwem funduszu pożyczkowego, zapewniającego dostęp do finansowania działalności mikro i małych przedsiębiorstw. Pożyczki ze środków funduszu udzielane są na uruchomienie lub rozszerzenie działalności przedsiębiorstw, opartych na innowacyjnych pomysłach. Pożyczka może być udzielona przedsiębiorstwu, które posiada umowę inwestycyjną zawartą z co najmniej jednym aniołem biznesu lub funduszem kapitału podwyższonego ryzyka, na mocy której inwestor prywatny zobowiązał się do dokonania inwestycji kapitałowej w to przedsiębiorstwo i pozostania udziałowcem/akcjonariuszem do czasu całkowitej spłaty pożyczki wraz z odsetkami;

Wskazanie beneficjenta:

Pośrednicy finansowi (typ beneficjenta)

Mikro i małe przedsiębiorstwa (grupa docelowa/ ostateczni odbiorcy wsparcia)

Poddziałanie 3.1.5 Wsparcie MŚP w dostępie do rynku kapitałowego - 4 Stock,

Wskazanie celu: Zapewnienie luki finansowania rozwoju MŚP poprzez wsparcie w pozyskaniu kapitału na rynkach kapitałowych.

Wskazanie sposobu realizacji: Poddziałanie obejmuje 2 komponenty:

- wsparcie w pozyskaniu kapitału na rynkach kapitałowych (GPW, NewConnect, zagraniczne rynki regulowane),
- wsparcie w pozyskaniu kapitału poprzez emisję obligacji na rynku dłużnym Catalyst.

Wsparcie przeznaczone jest na dofinansowanie kosztów usług doradczych, w tym ratingu, związanych z przygotowaniem emisji, ponoszonych przez MŚP.

Wskazanie beneficjenta:

Mikro, małe i średnie przedsiębiorstwa (typ beneficjenta)

Mikro, małe i średnie przedsiębiorstwa (grupa docelowa/ ostateczni odbiorcy wsparcia)

Poddziałanie 3.2.1 Badania na rynek;

Wskazanie celu: Podniesienie innowacyjności i konkurencyjności MŚP poprzez wdrożenia wyników prac B+R prowadzących do wprowadzenia na rynek nowych produktów.

Wskazanie sposobu realizacji: W ramach poddziałania finansowane są projekty dotyczące wdrożeń wyników prac B+R (własnych lub zakupionych) w przedsiębiorstwach. Warunkiem ubiegania się o wsparcie jest posiadanie przez przedsiębiorcę praw do wartości niematerialnych i prawnych (np. patentu, licencji, know-how, nieopatentowanej wiedzy technicznej), będących istotą wdrożenia. Instrument jest komplementarny do wsparcia oferowanego w I osi POIR i zapewnia środki na realizację wdrożeń projektów badawczych. Zapewnienie w ramach programu środków na wdrożenia ma stanowić dodatkową, poza wsparciem samych prac B+R w I osi priorytetowej, zachętę do podjęcia się przez przedsiębiorstwa realizacji prac badawczych. Instrument znacznie zwiększy efektywność wsparcia udzielonego na etap badawczy projektów, gdyż umożliwi faktyczne wdrożenie opracowanych pomysłów i wprowadzenie oferty na rynek.

Wskazanie beneficjenta:

Mikro, małe i średnie przedsiębiorstwa (typ beneficjenta i grupa docelowa/ ostateczni odbiorcy wsparcia)

Poddziałanie 3.3.1 Polskie Mosty Technologiczne

Wskazanie celu: Przyspieszenie rozwoju (akceleracja) MŚP działających w obszarze nowych technologii wskazanych jako KIS oraz wzmocnienia ich pozycji na rynkach zagranicznych, w branżach technologicznych o dużym potencjale rozwoju.

Wskazanie sposobu realizacji: Wsparcie na rzecz przedsiębiorstw realizowane w ramach działania umożliwi przełamanie barier wejścia na rynki zagraniczne oraz ułatwi dostęp do doradztwa na wysokim poziomie, w szczególności w zakresie nawiązywania kontaktów z potencjalnymi partnerami zagranicznymi. Wsparcie ukierunkowane jest na branże o wysokim potencjale konkurencyjnym i innowacyjnym oraz na wybrane priorytetowe rynki zagraniczne. Wsparcie będzie udzielane w ramach dwóch komponentów:

- w ramach I komponentu wsparcie skierowane będzie do przedsiębiorstw działających w obszarze nowych technologii (informatyki, teleinformatyki, technologii informacyjno-komunikacyjnych, nanotechnologii, biotechnologii, technologii środowiskowych, aeronautyki, technologii kosmicznych, inteligentnego budownictwa, produkcji sprzętu medycznego oraz farmaceutyków), w obszarach wskazanych jako Krajowe Inteligentne Specjalizacje.

Wsparcie kierowane jest do MŚP posiadających potencjał do szybkiego wzrostu. Przedsiębiorcy uzyskują wsparcie ze strony zagranicznych instytucji otoczenia biznesu wyspecjalizowanych w świadczeniu usług o charakterze akceleracyjnym:

- w procesie nawiązywania kontaktów o charakterze gospodarczym i technologicznym, których celem będzie wprowadzenie wysoko innowacyjnych produktów, usług lub technologii na rynki wybranych krajów,
- w zakresie włączania się w łańcuchy dostaw wiodących firm technologicznych, jak również do międzynarodowych projektów B+R, prowadzonych z udziałem tego typu przedsiębiorstw,
- w zakresie pozyskania zagranicznego finansowania dla prowadzonych projektów B+R+I np. od zagranicznych aniołów biznesu, funduszy VC.

Kluczowym elementem działań prowadzonych na rynkach zagranicznych jest zapewnienie przedsiębiorcom asysty obejmującej swoim zakresem aspekty merytoryczne (m.in. pomoc w wyborze lokalnych wykonawców usług oraz nadzór nad przebiegiem współpracy z wykonawcami i zapewnienie najwyższej jakości usług), wsparcie organizacyjne w zakresie poszukiwania i nawiązywania kontaktów z kontrahentami i lokalnymi organizacjami otoczenia biznesu oraz logistyczne.

- w ramach II komponentu poddziałania zapewniony zostanie dostęp dla MŚP do specjalistycznych usług doradczych z obszaru umiędzynarodowienia, m.in. indywidualnej usługi konsultingowej, marketingowej lub prawnej. Usługi te umożliwiają przedsiębiorcy dokonanie rozeznania rynku i nawiązywanie kontaktów biznesowych pozwalających na rozwój aktywności na danym rynku zagranicznym.

Wskazanie beneficjenta:

Mikro, małe i średnie przedsiębiorstwa (typ beneficjenta i grupa docelowa/ ostateczni odbiorcy wsparcia)

Poddziałanie 3.3.3 Wsparcie MŚP w promocji marek produktowych – Go to Brand

Wskazanie celu: Promowanie polskich marek produktowych poprzez wsparcie przedsiębiorstw uczestniczących w programach promocji (branżowych, ogólnych).

Wskazanie sposobu realizacji:

Poddziałanie ukierunkowane jest na promowanie polskich marek produktowych poprzez Markę Polskiej Gospodarki przy zaangażowaniu przedsiębiorstw:

- a) posiadających innowacyjny produkt/usługę (markę produktową, która ma szansę stać się marką globalną, rozpoznawalną na rynkach zagranicznych),
- b) prowadzących działalność eksportową,
- c) prowadzących samodzielną działalność badawczo-rozwojową, lub które zakupiły/wdrożyły odpowiednie rozwiązania innowacyjne.

Poddziałanie realizowane jest w formie projektu konkursowego, w ramach którego następuje wybór MŚP uczestniczących w realizacji ww. programów. Przedsiębiorstwa mogą skorzystać z różnych, indywidualnie dopasowanych narzędzi wsparcia internacjonalizacji, wybranych z szerokiego katalogu, obejmującego m.in.: spotkania match-makingowe w celu pozyskania nowych partnerów biznesowych lub nawiązania współpracy B+R, spotkania i seminaria branżowe, misje przyjazdowe kontrahentów, działania edukacyjne, publikacje w mediach branżowych, działania marketingowe, prezentacja na wspólnych stoiskach targowych. Zastosowany model wsparcia zapewnia koordynację koncepcji promocji na poziomie całej branży, przy jednoczesnym uwzględnieniu indywidualnych potrzeb przedsiębiorców.

Wskazanie beneficjenta:

Partnerstwo PARP i Ministerstwa Gospodarki (typ beneficjenta)

Mikro, małe i średnie przedsiębiorstwa (grupa docelowa/ ostateczni odbiorcy wsparcia)

5. Zakładany wpływ interwencji

Zakładany wpływ interwencji można rozpatrywać w ujęciu progresu wartości wskaźników rezultatu bezpośredniego określonych w Szczegółowym Opisie Osi Priorytetowych PO IR, z uwzględnieniem podziału na poszczególne poddziałania (instrumenty interwencji programu pomocowego):

Poddziałanie 2.3.1 Proinnowacyjne usługi IOB dla MŚP

Wzrost zatrudnienia we wspieranych przedsiębiorstwach O/K/M [EPC] (CI 8)

Liczba przedsiębiorstw korzystających z zaawansowanych usług (nowych i/lub ulepszonych) świadczonych przez instytucje otoczenia biznesu

Liczba wprowadzonych innowacji⁵

Poddziałanie 2.3.2 Bony na innowacje dla MŚP

Liczba wprowadzonych innowacji

Liczba wprowadzonych innowacji produktowych

Liczba wprowadzonych innowacji procesowych

Liczba wprowadzonych innowacji nietechnologicznych

---

⁵ We wskazanych w Planie ewaluacji wskaźnikach dotyczących „liczby wprowadzonych innowacji”, poziom innowacji będzie mierzony co najmniej w odniesieniu do firmy (nowość na poziomie dotychczasowej działalności firmy). W miarę możliwości (w zależności od liczebności próby dla jakiej będzie można uzyskać informacje o wskaźniku efektu w postaci liczby wdrażanych innowacji danego typu), poziom pomiaru wprowadzanych innowacji obejmie rynek działalności firmy (nowość na poziomie rynku, na którym firma dotychczas prowadzi działalność).

Poddziałanie 2.3.3 Umiędzynarodowienie Krajowych Klastrow Kluczowych

Wzrost zatrudnienia we wspieranych przedsiębiorstwach O/K/M [EPC] (CI 8)

Liczba kontraktów handlowych zagranicznych podpisanych przez przedsiębiorstwa wsparte w zakresie internacjonalizacji

Przychody ze sprzedaży produktów na eksport

Poddziałanie 2.3.4 Ochrona własności przemysłowej

Liczba dokonanych zgłoszeń patentowych

Liczba zgłoszeń wzorów użytkowych

Liczba zgłoszeń wzorów przemysłowych

Poddziałanie 2.4.1 Centrum analiz i pilotaży nowych instrumentów – inno_LAB

Liczba wprowadzonych innowacji,

Przychody ze sprzedaży nowych lub udoskonalonych produktów/procesów

Poddziałanie 3.1.1 Inwestycje w innowacyjne start -upy – Starter

Wzrost zatrudnienia we wspieranych przedsiębiorstwach O/K/M [EPC] (CI 8)

Liczba utworzonych miejsc pracy u ostatecznych odbiorców IF

Liczba wprowadzonych innowacji

Poddziałanie 3.1.2 Inwestycje grupowe aniołów biznesu w MŚP – Biznest

Wzrost zatrudnienia we wspieranych przedsiębiorstwach O/K/M [EPC] (CI 8)

Liczba utworzonych miejsc pracy u ostatecznych odbiorców IF

Liczba inwestycji dokonanych przez wsparte sieci inwestorów prywatnych

Poddziałanie 3.1.3 Fundusz Pożyczkowy Innowacji

Wzrost zatrudnienia we wspieranych przedsiębiorstwach O/K/M [EPC] (CI 8)

Wartość inwestycji dokonanych przez ostatecznych odbiorców IF

Liczba utworzonych miejsc pracy u ostatecznych odbiorców IF

Liczba wprowadzonych innowacji

Przychody ze sprzedaży nowych lub udoskonalonych produktów/procesów

Poddziałanie 3.1.5 Wsparcie MŚP w dostępie do rynku kapitałowego - 4 Stock

Liczba MŚP, które uzyskały dostęp do rynku kapitałowego

Poddziałanie 3.2.1 Badania na rynek

Wzrost zatrudnienia we wspieranych przedsiębiorstwach O/K/M [EPC] (CI 8)

Liczba wdrożonych wyników prac B+R

Liczba wprowadzonych innowacji

Przychody ze sprzedaży nowych lub udoskonalonych produktów/procesów

Poddziałanie 3.3.1 Polskie Mosty Technologiczne

Liczba kontraktów handlowych zagranicznych podpisanych przez przedsiębiorstwa wsparte w zakresie internacjonalizacji,

Przychody ze sprzedaży produktów na eksport

Poddziałanie 3.3.3 Wsparcie MŚP w promocji marek produktowych – Go to Brand

Liczba kontraktów handlowych zagranicznych podpisanych przez przedsiębiorstwa wsparte w zakresie internacjonalizacji,

Przychody ze sprzedaży produktów na eksport

Należy podkreślić, że przytoczone powyżej wskaźniki rezultatu poszczególnych instrumentów (poddziałania PO IR) odwołują się bezpośrednio do logiki interwencji polityki spójności UE na lata 2014-2020 realizowanej w Polsce (w szczególności logiki celów Programu Operacyjnego) a w mniejszym zakresie (pośrednio) do logiki pomocy publicznej. Poszczególne typy pomocy publicznej stosowane w Programie Operacyjnym stanowią narzędzia do realizacji celów społeczno-gospodarczych określonych w programie, nie są traktowane jako samoistne instrumenty posiadające odrębny porządek celów / logikę). Należy zauważyć, że zdecydowana większość instrumentów programu pomocowego PARP może być objęta kilkoma kategoriami pomocy. Na etapie, w którym rozpoczyna się realizacja programu pomocowego i nie wiemy jaka ostatecznie będzie dystrybucja pomocy publicznej danej kategorii w ramach programu i w ramach jego instrumentów wsparcia, należy przyjąć, że wszystkie wskaźniki rezultatu dla danego poddziałania wyszczególnione w Planie ewaluacji (por. Tabela 3.) będą dotyczyły tych kategorii pomocy publicznej, które są możliwe do stosowania (kwalifikowane) w poddziałaniu (por. Tabela 1. wskazująca kategorie pomocy publicznej dla poszczególnych poddziałań). Analiza na późniejszym etapie realizacji programu (przede wszystkim ex post, a w ograniczonym zakresie ewentualnie również na etapie mid term – por. Rozdział 5 Harmonogram ewaluacji) dotycząca faktycznej dystrybucji poszczególnych środków pomocowych pozwoli określić wagi poszczególnych kategorii pomocy dla realizacji wskaźników rezultatu (np. biorąc pod uwagę udział danej kategorii pomocy w strukturze wydatków poddziałania, pozwoli post factum określić znaczenie środka pomocowego dla uzyskiwanego w poddziałaniu wyniku rzeczowego / rezultatu).

Poniżej prezentujemy tabelę z przypisaniem kategorii pomocy publicznej do poszczególnych instrumentów wsparcia wdrażanych przez PARP. W tabeli została również ujęta forma pomocy publicznej. Na etapie planowania ewaluacji, nie jest możliwe określenie ani oszacowanie budżetu całego programu oraz jego poszczególnych instrumentów (poddziałania) w podziale na kategorie pomocy publicznej, które będą wykorzystywane. Kolorem w Tabeli 1. wyróżnione zostały te poddziałania programu pomocowego PARP, które zostaną objęte wyodrębnionymi (dedykowanymi) komponentami ewaluacji (por. Tabela 3. Matryca metodologiczna Planu ewaluacji).

Tabela 1. Kategorie pomocy w poddziałaniach PO IR realizowanych przez PARP

Podmiot udzielający pomocy / Podstawa prawna	Instrument		
	Nazwa instrumentu	Przeznaczenie pomocy	Forma wsparcia
<p><u>Podmiot udzielający pomocy:</u> PARP</p> <p><u>Podstawa prawna:</u> Rozporządzenie Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 10 lipca 2015 r. w sprawie udzielania przez PARP pomocy finansowej w ramach Programu Operacyjnego Inteligentny Rozwój 2014-2020 (Dz. U. 2015 poz. 1027).</p>	2.3.1 Proinnowacyjne usługi IOB dla MŚP	Sekcja IV, art. 28 GBER – Pomoc na wspieranie innowacyjności MŚP	Dotacja
	2.3.2 Bony na innowacje dla MŚP	Pomoc de minimis	Dotacja
	2.3.3 Umiejscowienie Krajowych Klastrow Kluczowych	I poziom - Sekcja IV, art. 27 GBER - Pomoc dla koordynatora klastra II poziom – Pomoc de minimis	Dotacja
	2.3.4 Ochrona własności przemysłowej	Sekcja IV, art. 28 GBER – Pomoc na wspieranie innowacyjności MŚP Pomoc de minimis	Dotacja
	2.4.1 Centrum analiz i pilotaży nowych instrumentów – inno_LAB	Potencjalnie wszystkie kategorie pomocy zawarte w programie pomocowym (Sekcje I-V GBER, art. 13, 14, 18, 21, 22, 23, 24, 25, 27, 28, 29 – Pomoc na innowacje procesowe i organizacyjne, 31 – Pomoc szkoleniowa) oraz Pomoc de minimis	
	3.1.1 Inwestycje w innowacyjne start-upy – Starter	Sekcja III, art. 21 GBER - Pomoc na finansowanie ryzyka Sekcja III, art. 24 GBER – Pomoc na koszty rozpoznania	I poziom – środki finansowe stanowiące wkład do instrumentu finansowego dla pośredników finansowych II poziom - wejście kapitałowe
	3.1.2 Inwestycje grupowe aniołów biznesu w MŚP – BizNest	Sekcja III, art. 21 GBER - Pomoc na finansowanie ryzyka Sekcja III, art. 24 GBER – Pomoc na koszty rozpoznania	I poziom - środki finansowe stanowiące wkład do instrumentu finansowego dla pośredników finansowych II poziom - pomoc dla przedsiębiorców (wejście kapitałowe)
	3.1.3 Fundusz Pożyczkowy Innowacji	Sekcja III, art. 22 GBER – Pomoc dla przedsiębiorstw rozpoczynających działalność	Pożyczka
	3.1.5 Wsparcie MŚP w dostępie do rynku kapitałowego – 4 Stock	Sekcja II, art. 18 GBER - Pomoc na usługi doradcze na rzecz MŚP	Dotacja
	3.2.1 Badania na rynek	Sekcja I, art. 13 i 14 GBER - Regionalna pomocy inwestycyjna Sekcja II, art. 18 GBER – Pomoc na usługi doradcze	Dotacja

		na rzecz MŚP Sekcja IV, art. 25 GBER - Pomoc na projekty badawczo-rozwojowe	
	3.3.1 Polskie Mosty Technologiczne	Pomoc de minimis	Dotacja
	3.3.3 Wsparcie MŚP w promocji marek produktowych – Go to Brand.	Sekcja II, art. 18 GBER - Pomoc na usługi doradcze na rzecz MŚP Sekcja II, art. 19 GBER – Pomoc na udział MŚP w targach Sekcja IV, art. 28 GBER – Pomoc na wspieranie innowacyjności MŚP lub Pomoc de minimis	Dotacja

Należy podkreślić, że potencjalnie największego wpływu udzielonej pomocy należy się spodziewać w obszarze wsparcia poddziałania 3.2.1 *Badania na rynek*. **Wielkość alokacji** środków finansowych przeznaczonych na ten instrument stanowi bowiem 56,3% łącznej wartości budżetu poddziałań PARP realizowanych w ramach programu pomocowego. Poniżej przedstawiono porównanie wielkości budżetów poszczególnych instrumentów programu pomocowego PARP w ramach PO IR.

Tabela 2. Instrumenty programu pomocowego PARP – porównanie wielkości budżetu UE

Nazwa interwencji	Kwota UE (EUR)	Udział w programie
Program pomocowy PARP	1 860 228 959,00	100,00%
Poddziałanie 2.3.1	43 580 000,00	2,34%
Poddziałanie 2.3.2	80 670 000,00	4,34%
Poddziałanie 2.3.3	33 250 000,00	1,79%
Poddziałanie 2.3.4	47 620 000,00	2,56%
Poddziałanie 2.4.1	100 000 000,00	5,38%
Poddziałanie 3.1.1	180 642 000,00	9,71%
Poddziałanie 3.1.2	58 197 977,00	3,13%
Poddziałanie 3.1.3	129 741 293,00	6,97%
Poddziałanie 3.1.5	6 353 334,00	0,34%
Poddziałanie 3.2.1	1 047 894 355,00	56,33%
Poddziałanie 3.3.1	42 280 000,00	2,27%
Poddziałanie 3.3.3	90 000 000,00	4,84%

Ponadto, konkluzje o potencjalnie najbardziej znaczącym wpływie interwencji poddziałania 3.2.1 formułujemy w oparciu o:

- **wyniki ewaluacji:** bazując na wynikach ewaluacji i doświadczeniach PARP z realizacji podobnych interwencji w przeszłości, dotyczących wsparcia inwestycji wdrożeniowych w przedsiębiorstwach (w tym wyników prac B+R), realizowanych w ramach działań IV osi priorytetowej Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka, 2007-2013;
- **specyficzne założenia co do konstrukcji instrumentu:** wsparcie polega na dofinansowaniu wdrożeń własnych lub zakupionych wyników prac B+R, jak również obejmuje wsparcie na eksperymentalne prace rozwojowe, pozwalające na dostosowanie posiadanych technologii do

---

możliwości ich gospodarczego wykorzystania). Instrument będzie więc stanowił dodatkową zachętę, poza wsparciem samych prac B+R w działaniach I osi priorytetowej PO IR (nie objętych programem pomocowym PARP), do podejmowania działalności B+R przez przedsiębiorstwa oraz zwiększy efektywność wsparcia udzielanego na prowadzenie prac B+R.

Poddziałanie 3.2.1 *Badania na rynek* będzie finansowane w oparciu o trzy kategorie pomocy publicznej na podstawie rozporządzenia Komisji 651/2014 (GBER), tj.:

- Regionalna pomoc inwestycyjna (Sekcja I art. 13 i 14),
- Pomoc na usługi doradcze na rzecz MŚP (Sekcja II art. 18),
- Pomoc na projekty badawczo-rozwojowe (Sekcja IV art. 25).

Alokacja na to poddziałanie wynosi 1 047 894 355,00 euro.

Trudno określić na tym etapie (*ex ante*) oczekiwany budżet poddziałania 3.2.1 w ujęciu wskazanych kategorii pomocy, ponieważ jedynym narzuconym ograniczeniem dla przedsiębiorców są wyznaczone maksymalne kwoty wykorzystania poszczególnych kategorii pomocy publicznej na poziomie pojedynczego projektu. Wychodząc od łącznej kwoty UE 1 047 894 355,00 EUR przewidzianej na poddziałanie 3.2.1, ostateczna jej dystrybucja w podziale na kategorie pomocy publicznej będzie uzależniona od zakresu projektów, które napłyną w konkursach, od zakresu projektów którym przyznane zostanie finansowanie oraz przede wszystkim od finalnego ich rozliczenia (tj. ostatecznej struktury wydatków w projektach, które uzyskały finansowanie w ramach poszczególnych kategorii pomocy publicznej). Obciążenie finansowe przyjętych w poddziałaniu kategorii pomocy będzie nieproporcjonalne i każdorazowo uzależnione od przedmiotu indywidualnych projektów (interwencji w przedsiębiorstwach)⁶.

Analogiczna sytuacja dotyczy wszystkich instrumentów (poddziałania) programu pomocowego PARP. Nie jest możliwe *ex ante* określenie (oczekiwanego) zaangażowania finansowego poszczególnych kategorii pomocy w ramach interwencji programu. Tego typu analizy będą możliwe *post factum*, kiedy wszystkie projekty w ramach instrumentów zostaną rozliczone (tj. w momencie, w którym będziemy mogli potwierdzić ostateczną strukturę wydatków indywidualnych interwencji/projektów w ramach programu). Określenie w pełni miarodajnych szacunków w tym zakresie w odniesieniu do współfinansowanych i rozliczonych projektów poszczególnych poddziałań programu pomocowego PARP będą możliwe najwcześniej w ramach ewaluacji *ex post* programu (w 2024 r.).

Poza Poddziałaniem 3.2.1 *Badania na rynek* zwracamy uwagę na inne dwie grupy poddziałań, wyróżnionych kolorem w tabeli powyżej, których wpływ na obszar docelowy będzie znaczący:

- 1) Poddziałania 3.1.1, 3.1.2 i 3.1.3 realizowane w ramach Sekcji III GBER
- 2) Poddziałanie 3.3.3 i 3.1.5 realizowane głównie w oparciu o przepisy Sekcji II GBER.

Interwencje w ramach poddziałań 3.1.1, 3.1.2 i 3.1.3 stanowią grupę instrumentów drugą pod względem wielkości łącznej alokacji środków finansowych w ramach programu pomocowego PARP. Budżet poddziałań stanowi 19,81% wartości ogółu poddziałań wdrażanych przez PARP w ramach PO IR. Czynnikiem (poza Sekcją III GBER), który łączy wskazane poddziałania programu pomocowego PARP, mimo odmiennej specyfiki grup docelowych (ostatecznych odbiorców wskazanych poddziałań) jest **zwrotny (rewolwingowy) charakter pomocy** udzielanej przedsiębiorcom.

---

⁶ W przypadku Poddziałania 3.2.1 przewidujemy, że dominującą (w ujęciu oczekiwanej wartości obciążeń finansowych pomocy publicznej) kategorią przeznaczenia pomocy będzie Regionalna pomoc inwestycyjna (Sekcja I, art. 13-14 GBER). PARP przewiduje się, że pozostałe dwie kategorie pomocy publicznej (Sekcja II, art. 18 GBER Pomoc na usługi doradcze na rzecz MŚP i Sekcja IV, art. 25 GBER Pomoc na projekty badawczo-rozwojowe), które mogą wystąpić w projektach finansowanych z poddziałania 3.2.1, stanowiąc będą marginalną część łącznych zobowiązań finansowych udzielonej pomocy publicznej w ramach instrumentu.

Z kolei interwencje w ramach poddziałań 3.3.3 i 3.1.5 obejmują grupę instrumentów - trzecią pod względem wielkości łącznej alokacji środków finansowych (nie licząc projektu Inno_LAB – więcej w tym zakresie w Tabeli 3.) - w ramach programu pomocowego PARP. Budżet poddziałań oferujących pomoc doradczą na rzecz MŚP stanowi 5,18% wartości ogółu poddziałań wdrażanych przez PARP w ramach PO IR, w związku z tym poddziałania te, podobnie jak poddziałania 3.1.x, mogą mieć znaczące oddziaływanie rynkowe.

6. Czynniki zewnętrzne mogące mieć wpływ na program

Zgodnie z „Diagnozą wyzwań, potrzeb i potencjałów obszarów objętym Programem” Operacyjnym Inteligentny Rozwój, głównymi czynnikami zewnętrznymi, które mogą mieć wpływ na niniejszy program pomocowy są pozytywne i negatywne cechy otoczenia (szanse i zagrożenia), wskazane w analizie SWOT obszaru B+R+I w Polsce:

Pozytywne cechy otoczenia (szanse):

- uznanie zagadnień związanych z działalnością innowacyjną za priorytetowe w Strategii Europa 2020 oraz dokumentach strategicznych Polski;
- koncentracja tematyczna wsparcia w ramach funduszy Wspólnych Ram Strategicznych na lata 2014-2020 na przedsiębiorczości oraz B+R+I;
- wzrost zaangażowania przedsiębiorców w procesie określania kierunków polityki naukowej i gospodarczej państwa i regionów, związany m.in. z opracowaniem strategii inteligentnej specjalizacji;
- rozwój partnerstwa publiczno-prywatnego;
- rosnące znaczenie wzorców zrównoważonej konsumpcji i związany z tym wzrost popytu na innowacje;
- wzrost innowacyjności przedsiębiorstw związany z procesem transformacji w kierunku gospodarki niskoemisyjnej;
- poprawa kompetencji zasobów ludzkich w wyniku jakościowego rozwoju edukacji na poziomie wyższym;
- wzrost alokacji na realizację międzynarodowych programów badawczych (np. Horyzont 2020);
- konkurencja między jednostkami naukowymi o środki publiczne służące finansowaniu ich działalności prowadząca do wzrostu jakości badań;
- konkurencja między instytucjami otoczenia biznesu prowadząca do podnoszenia jakości ich oferty;
- tworzenie polityki klastrowej na poziomie kraju i regionów.

Negatywne cechy otoczenia (zagrożenia):

- ryzyko „pułapki średniego dochodu” jako konsekwencja utrzymującego się modelu imitacyjnej innowacyjności;
- odpływ migracyjny wykwalifikowanych kadr spowodowany niedofinansowaniem sektora B+R oraz lepszymi perspektywami rozwoju kariery zawodowej poza Polską;
- spadek konkurencyjności polskiej gospodarki na skutek wysokich kosztów realizacji unijnej polityki w zakresie ograniczania emisji gazów cieplarnianych – możliwość wystąpienia zjawiska „ucieczki emisji”;
- utrzymujący się brak zachęt prawnych i podatkowych dla podejmowania działalności B+R w przedsiębiorstwach;
- niedostateczna absorpcja środków unijnych wspierających B+R+I wynikająca z pogarszającej się zdolności kredytowej potencjalnych beneficjentów wsparcia;

-
- procesy zmiany lokalizacji przemysłu o zasięgu międzynarodowym – wzrastająca atrakcyjność innych krajów dla BIZ;
  - wybór zbyt wielu kierunków inteligentnej specjalizacji w kraju lub regionach
  - odpływ funduszy kapitałowych z Polski w wyniku niekorzystnych dla tych podmiotów zmian prawnych;
  - rosnąca konkurencja międzynarodowa w pozyskiwaniu środków w ramach międzynarodowych programów badawczych (np. Horyzont 2020);
  - zakończenie działalności wielu instytucji otoczenia biznesu;
  - niskie zainteresowanie przedsiębiorstw korzystaniem z odpłatnych usług instytucji otoczenia biznesu.

III. Założenia ewaluacji

1. Cele i kryteria badania ewaluacyjnego

Głównym celem badań ewaluacyjnych prowadzonych w ramach niniejszego planu jest ocena pozytywnych i negatywnych, bezpośrednich i pośrednich efektów realizacji programu pomocowego. Cel główny zostanie osiągnięty poprzez skoncentrowanie badań ewaluacyjnych na trzech głównych obszarach tematycznych, tj:

- 1) badaniu bezpośredniego wpływu udzielonej pomocy na beneficjentów wsparcia,**
- 2) badaniu pośrednich efektach realizacji programu pomocowego**
- 3) ocena proporcjonalności i adekwatności (trafności) pomocy.**

W ramach badania uwzględnione zostaną następujące kryteria ewaluacyjne:

- **skuteczność pomocy** – stopień, w jakim pomoc publiczna przewidziana w programie pomocowym przyczyni się do zrealizowania celów wynikających z logiki interwencji;
- **użyteczność pomocy** – ocena całościowych, planowanych i nieprzewidzianych efektów udzielenia pomocy w kontekście użyteczności dla gospodarki, badane po zakończeniu wsparcia;
- **trafność pomocy** – adekwatność instrumentów pomocy, sposobu ich wdrażania, doboru beneficjentów w kontekście problemów zidentyfikowanych na etapie diagnozy.
- **efektywność pomocy** – ocena wydajności i proporcjonalności wsparcia, wskazująca czy możliwe było osiągnięcie tych samych efektów niższymi kosztami, przy pomocy innych instrumentów.

2. Pytania badawcze wraz ze wskaźnikami służącymi ewaluacji pomocy publicznej

Każdemu z obszarów tematycznych objętych badaniem odpowiadać będą adekwatne pytania ewaluacyjne oraz wskaźniki rezultatu. Zaplanowana logika ewaluacji programu pomocowego PARP została szczegółowo przedstawiona w poniższej Matrycy metodologicznej (Tabela 3.). Ewaluacja uwzględniająca wskazane obszary tematyczne (tj. badanie bezpośredniego wpływu, badanie pośredniego wpływu oraz ocena proporcjonalności i adekwatności pomocy) zostanie zrealizowana dla **3 kluczowych komponentów programu pomocowego** (tj. zakresów przedmiotowych, które będą

---

miały najbardziej znaczący wpływ na obszar docelowy programu pomocowego, w tym na rynek i konkurencję). Są nimi:

- 1) **Wsparcie inwestycyjne** w formie dotacyjnej, realizowane w ramach poddziałania 3.2.1, głównie w oparciu o Regionalną pomoc inwestycyjną (Sekcja I GBER)
- 2) **Wsparcie finansowe** o charakterze zwrotnym, realizowane w ramach poddziałań 3.1.1, 3.1.2 i 3.1.3, głównie w oparciu o Pomoc na finansowanie ryzyka (Sekcja III GBER)
- 3) **Wsparcie doradcze** w formie dotacyjnej, realizowanej w ramach poddziałań 3.3.3 i 3.1.5, głównie w oparciu o Pomoc na usługi doradcze na rzecz MŚP (Sekcja II GBER).

Należy podkreślić, że Plan ewaluacji programu pomocowego PARP będzie obejmował ocenę rezultatów i wpływu wszystkich poddziałań programu. Niemniej, ewaluacje w szczególności dotyczące przedstawionych obszarów tematycznych (wpływ bezpośredni, pośredni oraz ocena adekwatności i proporcjonalności) realizowane z zastosowaniem **podjęcia kontrfaktycznego – counterfactual impact evaluation** (o czym mowa w Common methodology for State aid evaluation) będą prowadzone w odniesieniu wyłącznie do wybranych instrumentów programu wskazanych w Tabeli 3, mając na uwadze przede wszystkim adekwatność proponowanej metodologii do przedmiotu ewaluacji. W przypadku poddziałań, w przypadku których metody kontrfaktyczne nie mają metodologicznego uzasadnienia, ewaluacja wpływu będzie realizowana przy wykorzystaniu podejścia opartego na **teorii zmiany / teorii interwencji (*theory-based evaluation*)** oraz większy nacisk zostanie położony na metody jakościowe i analizy mikroekonomiczne (np. w ramach studiów przypadku), badania opinii w ramach prowadzonych ewaluacji on-going, analizy eksperckie, itp.

Tabela 3. Matryca metodologiczna Planu ewaluacji programu pomocowego PARP

Pytanie ewaluacyjne	Wskaźnik rezultatu	Grupa porównawcza (referencyjna) np. populacja przedsiębiorstw, nieskuteczni wnioskodawcy, grupy specyficzne	Źródła danych, częstotliwość i poziom pomiaru, populacja, źródła danych do pozyskania informacji o wskaźnikach (np. nazwa bazy danych, badania kwestionariuszowego, etc.) oraz częstotliwość pomiarów / publikowania danych ze wskazanych źródeł (np. kilka razy w roku, raz w roku, etc.).	Przewidywane metody
I. Wpływ pomocy udzielanej na podstawie Rozdziału III, Sekcji I GBER				
<p>UZASADNIENIE ZAKRESU EWALUACJI: Ten komponent ewaluacji programu pomocowego PARP obejmie interwencję poddziałania 3.2.1 (<i>Badania na rynek</i>), w którym dominującą (w ujęciu oczekiwanej wartości obciążeń finansowych pomocy publicznej) kategorią przeznaczenia pomocy jest Sekcja I, art. 13-14 GBER - <i>Regionalna pomoc inwestycyjna</i>. PARP przewiduje się, że pozostałe dwie kategorie pomocy publicznej (Sekcja II, art. 18 GBER Pomoc na usługi doradcze na rzecz MŚP + Sekcja IV, art. 25 GBER Pomoc na projekty badawczo-rozwojowe), które mogą wystąpić w projektach finansowanych z poddziałania 3.2.1, stanowić będą marginalną część łącznych zobowiązań finansowych udzielonej pomocy publicznej w ramach instrumentu. Ten komponent ewaluacji obejmuje <u>największy pod względem alokacji środków finansowych instrument programu pomocowego PARP</u>. Budżet poddziałania 3.2.1 stanowi 56,3% wartości ogółu poddziałań wdrażanych przez PARP w ramach PO IR, w związku z tym może ono mieć największe oddziaływanie rynkowe.</p>				
1. Bezpośredni wpływ na beneficjentów pomocy				
<p>1) Czy udzielona pomoc miała istotny wpływ na zakres działalności podejmowanej przez beneficjentów pomocy (efekt zachęty)? 2) Czy udzielona</p>	<p>Ewaluacja poddziałania obejmie następujące wskaźniki rezultatu (direct impacts): 1) Zatrudnienie we wspieranych przedsiębiorstwach 2) Innowacyjność 3) Przychody ze sprzedaży produktów</p>	<p>Na potrzeby pomiaru wskaźników rezultatu (direct impacts - efektów netto) w odniesieniu do przedsiębiorstw poddanych interwencji (beneficjentów), stworzona zostanie próba kontrolna spośród puli przedsiębiorstw nieskutecznie wnioskujących (np. firm, które złożyły aplikacje zgodne formalnie, ale o niewystarczającej</p>	<p>Bezpośredni wpływ (wskaźniki direct impacts) poddziałania planujemy oszacować na podstawie porównań wartości wskaźników efektu pomiędzy beneficjentami a odpowiednio dobraną grupą kontrolną (PSM + DID). Wskaźniki efektów, PARP planuje pozyskać z Głównego Urzędu Statystycznego (np. wartości parametrów tendencji centralnej m.in. dla wskaźników direct impacts w</p>	<p>1) Analizy danych zastanych (desk research) z wniosków aplikacyjnych (m.in. na potrzeby doboru prób dopasowanych PSM) i z badań statystycznych GUS (wskaźniki efektu dla grupy eksperymentalnej i</p>

<p><i>pomoc miała wpływ na sytuację beneficjentów (czy uległa zmianie ich pozycja konkurencyjna)?</i></p> <p><i>3) W jakim stopniu osiągnięte zostały oczekiwane rezultaty udzielenia pomocy?</i></p> <p><i>4) Jak zróżnicowane były efekty udzielonej pomocy (np. w zależności od wielkości przedsiębiorstwa, lokalizacji lub sektora prowadzonej działalności)?</i></p> <p><i>5) Czy pomoc wpłynęła na zwiększenie liczby i typy wprowadzanych innowacji przez beneficjentów?</i></p>	<p>Ponadto, ewaluacja będzie mogła objąć również następujące uzupełniające wskaźniki rezultatu (w tym wskaźniki zgodne z oficjalną logiką interwencji wynikającą z dokumentacji programowej PO IR):</p> <p>1) Liczba wdrożonych wyników prac B+R,</p> <p>2) Przychody ze sprzedaży nowych lub udoskonalonych produktów/procesów</p> <p>3) Udział przedsiębiorstw, które w sytuacji nie skorzystania ze wsparcia programu nie zrealizowałyby projektu w ogóle (total incentive effect)</p> <p>4) Udział przedsiębiorstw, które w sytuacji nie skorzystania ze wsparcia programu zrealizowały projekt w mniejszym zakresie</p>	<p>punktacji merytorycznej).</p> <p>Ponadto, w ramach analizy uzupełniających wskaźników rezultatu (na danych beneficjentów pochodzących z ewaluacji on-going "Barometr Innowacyjności") w miarę dostępności odpowiednich liczebności prób, będą mogły zostać przeprowadzone porównania (w schematach dopasowanych PSM) podgrup beneficjentów poddziałania (w tym podgrup wyróżnionych w oparciu o strukturę wsparcia wg kategorii pomocy publicznej, klasę wielkości, lokalizację, sektor działalności przedsiębiorstwa, etc.) identyfikując różnice w skuteczności realizacji wskaźników przez określoną grupę beneficjentów lub model wsparcia.</p>	<p>postaci agregatu dla próby eksperymentalnej vs. wartości dla grupy kontrolnej). Dobór próby (PSM) będzie uwzględniał charakterystyki przedsiębiorstw, istotne w kontekście selekcji i efektów realizacji projektów, dostępne w bazach administracyjnych (np. wnioski o dofinansowanie, biznes plany dotyczące projektów). W miarę możliwości wykonawczych (tj. możliwości zbudowania odpowiednich modeli analitycznych), efekty pomocy (DID), będą badane pod kątem zróżnicowania np. wielkości, lokalizacji lub sektora działalności firm beneficjentów. W niniejszej ewaluacji, PARP planuje uwzględnić w ramach przedstawionych modeli PSM również odpowiednie dane (kowarianty) dotyczące przedsiębiorstw z grupy eksperymentalnej i kontrolnej, informujące o uzyskanej pomocy publicznej i jej charakterystyce. Dane te są gromadzone w centralnym systemie informatycznym SHRIMP (System Harmonogramowania Rejestracji i Monitorowania Pomocy) i pochodzą ze sprawozdań o udzielonej pomocy publicznej. W ramach „Analiz efektów netto PO IG 2007-2013...” realizowanej na zlecenie PARP przez Uniwersytet Jagielloński w 2015 r., tego typu dane zostały pozyskane z UOKIK i skutecznie wykorzystane w ewaluacji wpływu. Warto podkreślić, że baza SHRIMP administrowana</p>	<p>kontrolnej - DID) w ramach podejścia counterfactual impact evaluation.</p> <p>2) Badania kwestionariuszowe na reprezentatywnej próbie lub populacji beneficjentów w ramach ewaluacji on-going PO IR "Barometr Innowacyjności" (CAWI jako wiodąca technika gromadzenia danych, wspomagana telefonicznym serwisem helpdesk), analizy statystyczne i ekonometryczne (m.in. porównawcze w podgrupach, z modelowaniem sytuacji kontrfaktycznej i szacowaniem przyczynowych efektów względnych); projekty narzędzi do badań z udziałem beneficjentów, schematy analiz oraz podejście do oceny</p>
---	---	--	---	--

	<p>(partial incentive effects) 5) Udział przedsiębiorstw, które w sytuacji nie skorzystania ze wsparcia programu zrealizowałyby projekt <u>w późniejszym terminie</u></p> <p>(partial incentive effects) 6) Liczba innowacji danego typu wprowadzonych przez beneficjenta w ramach projektu (w określonym okresie referencyjnym) 7) Liczba innowacji danego typu wprowadzonych przez beneficjenta ogółem (w określonym okresie referencyjnym)</p> <p>W kontekście ewaluacji wpływu bezpośredniego, w przypadku ww. wskaźników będziemy się koncentrować na parametrach wzrostu (np. czy występuje, jaka</p>		<p>przez UOKIK jest aktualizowana na bieżąco i powinna, zgodnie z prawem, uwzględniać informacje o wszystkich beneficjentach pomocy publicznej w Polsce. Dane rejestrowe (w przeciwieństwie do danych z badań statystycznych) są publicznie dostępne (nie obowiązuje tu tajemnica statystyczna, ale mogą one być chronione zgodnie z innymi przepisami prawa np. ochrony danych osobowych). Zgodnie z powyższym, planujemy, że ewaluacja programu pomocowego PARP będzie uwzględniała ewentualny fakt korzystania przez beneficjentów programu z pomocy w ramach innych instrumentów wsparcia. W ramach kontrfaktycznej ewaluacji wpływu wsparcia udzielonego w ramach poddziałania(ń) programu pomocowego PARP planujemy kontrować potencjalne efekty innych instrumentów wsparcia.</p> <p>Źródłem danych do pomiaru uzupełniających wskaźników rezultatu będą badania kwestionariuszowe na reprezentatywnej próbie lub populacji generalnej beneficjentów (w ramach ewaluacji on-going PO IR "Barometr Innowacyjności"). W oparciu o badania kwestionariuszowe beneficjentów, zebrane zostaną również odpowiednie dane pozwalające m.in. na analizę efektu zachęty i wpływu wsparcia na konkurencyjność przedsiębiorstw (w tym w miarę możliwości</p>	<p>ugruntowane na teorii interwencji (theory-based evaluation) i poparte odpowiednią ekspertyzą na etapie przygotowawczym (m.in adaptacja metodyki pomiaru, stosowanych kategorii pojęciowych, uspoźnienie definicji wskaźników, itp. ze statystyki publicznej).</p> <p>3) Opcjonalnie, uzupełniające badania jakościowe (np. wywiady pogłębione, wywiady eksperckie, studia przypadków, analizy mikroekonomiczne, itp.) pozwalające zrozumieć i wyjaśnić zaobserwowane rezultaty, tendencje i zjawiska (interpretacja i ocena danych empirycznych w ramach kompleksowego podejścia couterfactual theory-based impact evaluation).</p>
--	---	--	--	--

	jest jego wielkość, etc.)		<p>analizy porównawcze w schematach dopasowanych PSM - pomiędzy podgrupami beneficjentów różnych naborów wniosków, klas wielkości, sektorów działalności, intensywności i struktury wsparcia wg kategorii przeznaczenia pomocy, etc. - przy kontroli podobieństwa ze względu na czynniki związane z selekcją i wpływającymi na efekty projektów).</p> <p>W badaniach kwestionariuszowych wezmą udział przedsiębiorcy (osoby uprawnione do: reprezentowania firmy-beneficjenta / do sprawozdawania w zakresie finansów, zatrudnienia, specyfiki działalności gospodarczej np. B+R+I/ do przedstawiania opinii/ocen/stanowiska firmy w kontekście realizacji projektu - możliwy udział kilku osób, ze względu na modułowy charakter systemu kwestionariuszy CAWI); źródłem do analiz (w tym również na potrzeby obliczenia wskaźników rezultatu) będzie baza wynikowa z badania kwestionariuszowego, powiązana z kluczowymi zmiennymi metryczkowymi (podgrupami np. klasa wielkości, sektor działalności, regionalna lokalizacja projektu, długość prowadzonej działalności), pochodzącymi z bazy administracyjnej beneficjentów PO IR; planujemy, że badanie kwestionariuszowe na poziomie pojedynczej obserwacji (projektu firmy-beneficjenta) będzie gromadzić informacje w dwóch turach (pomiar początkowy w roku</p>	<p>Przykładowo, dobór prób do badań jakościowych mógłby zostać przeprowadzony w modelu dopasowanym, pozwalającym wyłonić spośród podobnych przypadków (PSM), pary firm o skrajnie przeciwstawnych efektach (biegun +/- reszt z regresji przewidywanych efektów vs. efekty faktycznie odnotowane). Podejście to mogłoby pomóc w identyfikacji czynników sukcesu, porażki lub ryzyka projektów, przy kontroli obserwowalnych charakterystyk firm. Tego typu podejście PARP pilotażowo wdrożyła w ramach ewaluacji PO IG 2007-2013.</p>
--	---------------------------	--	---	--

			<p>rozpoczęcia realizacji danego projektu i pomiar końcowy w odpowiednim roku po jego zakończeniu); w praktyce dzięki dwóm pomiarom w "panelu beneficjentów", będziemy starali się pozyskać m.in. informacje o wskaźnikach ekonomicznych z ostatniego i poprzedniego roku przed rozpoczęciem realizacji projektu, roku zakończenia i odpowiednich lat po zakończeniu, oraz wszystkich lat pomiędzy w okresie realizacji projektu (obserwacja kondycji i postaw beneficjentów w długim okresie w otoczeniu projektu); dobór beneficjentów oraz horyzont gromadzonych danych w latach kalendarzowych, będzie indywidualnie warunkowany kluczowymi punktami na osi czasu realizacji projektów (moment rozpoczęcia/aplikacji, długość/okres realizacji, moment zakończenia/rozliczenia); oba równoległe pomiary (obejmujące grupy beneficjentów na początkowym etapie realizacji projektu i grupy beneficjentów, którzy zakończyli projekt) będą prowadzone w cyklach nie rzadziej niż raz w roku, co jednocześnie wyznaczy częstotliwość raportowania (dostępność) wyników ewaluacji on-going.</p>	
2. Wpływ pośredni				
(a) Pozytywny wpływ pośredni				

<p>1) Czy w wyniku realizacji poddziałania wystąpił tzw. efekt rozlania (spillover effect) w odniesieniu do działalności innych przedsiębiorstw lub innych regionów geograficznych?</p> <p>2) Czy poddziałanie przyczyniło się do osiągnięcia celów polityki regionalnej i spójności wspierania innowacyjności i konkurencyjności w Polsce?</p>	<p>Ewaluacja poddziałania obejmie następujące wskaźniki rezultatu (positive indirect impacts):</p> <p>1) zatrudnienie (np. w kraju, <u>na poziomie regionalnym</u>, wśród podmiotów - <u>MŚP i dużych przedsiębiorstw</u> - w obszarze wpływu pośredniego - np. dostawcy rozwiązań, podwykonawcy, itp. inne podmioty uzyskujące korzyści w obszarze zatrudnienia, z uwagi na fakt przeprowadzenia "inwestycji początkowej" (w rozumieniu GBER) przez bezpośrednich beneficjentów;</p> <p>2) liczba beneficjentów współpracujących z instytucjami prowadzącymi działalność B+R (zagranicznymi, krajowymi lub <u>regionalnymi</u>);</p> <p>3) liczba pośrednich</p>	<p>Możliwe porównania (bez dopasowania) wskaźników rezultatu zawężonych do beneficjentów poddziałania (badania kwestionariuszowe w ramach ewaluacji on-going PO IR "Barometr Innowacyjności") vs. wskaźniki dotyczące populacji przedsiębiorstw w Polsce (w miarę możliwości odpowiedniej dezagregacji danych również w ujęciu przekrojowym np. wg klasy wielkości, sektora działalności, regionu, itp. (badania statystyczne GUS)</p> <p>Ewentualne, analizy porównawcze w schematach dopasowanych będą możliwe na danych beneficjentów pochodzących z ewaluacji on-going "Barometr Innowacyjności" (w miarę dostępności odpowiednich liczebności prób). Będą one mogły ewentualnie porównywać deklarowany wpływ pośredni pomocy (positive indirect impacts) w określonych podgrupach beneficjentów (w tym podgrup wyróżnionych w oparciu o strukturę wsparcia wg kategorii pomocy publicznej).</p>	<p>Głównym źródłem danych do pomiaru wskaźników rezultatu (indirect impacts) będą dane pierwotne pozyskane w trakcie badań kwestionariuszowych beneficjentów (w ramach ewaluacji on-going PO IR "Barometr Innowacyjności" szerzej opisanej w pkt. dot. wpływu bezpośredniego).</p> <p>Źródłem danych do pomiaru uzupełniającego wskaźnika rezultatu, będą dane z raportów statystycznych GUS, dotyczące przedsiębiorstw w Polsce (w szczególności firm o liczbie pracowników 10 i więcej, objętych sprawozdaniami SP - Roczna ankieta przedsiębiorstwa / Sprawozdanie o działalności gospodarczej przedsiębiorstw i/lub F-01/I-01 - Sprawozdanie o przychodach, kosztach i wyniku finansowym oraz o nakładach na środki trwałe i/lub PNT-01 - Sprawozdanie o działalności badawczej i rozwojowej (B+R)). Dane te zbierane są przez GUS nie rzadziej niż w cyklach rocznych (gromadzone w I p. roku bieżącego, dotyczą stanu na koniec roku ubiegłego). Należy odnotować, że pewne ograniczenie w wykorzystaniu danych GUS może stanowić ich dostępność:</p> <p>1) Ograniczenie związane z opóźnieniem czasowym co do możliwości pozyskania danych zagregowanych z GUS przez ewaluatora lub ich publikacji przez GUS w odpowiednich raportach statystycznych, związane z koniecznością dopełnienia przez</p>	<p>Ewaluacja pośrednich efektów realizacji poddziałania będzie opierała się 3 grupach metod badawczych:</p> <p>1) Badania kwestionariuszowe beneficjentów w ramach ewaluacji on-going PO IR "Barometr Innowacyjności" (CAWI jako wiodąca technika gromadzenia danych, wspomagana telefonicznym serwisem helpdesk), analizy statystyczne i ekonometryczne (m.in. porównawcze w podgrupach, z ewentualnym modelowaniem sytuacji kontrfaktycznej i szacowaniem przyczynowych efektów względnych); projekty narzędzi do badań z udziałem beneficjentów, schematy analiz oraz podejście do oceny</p>
---	--	--	---	---

	<p>beneficjentów (np. liczba zagranicznych, krajowych lub <u>regionalnych</u> instytucji prowadzących działalność B+R, dostawców rozwiązań, podwykonawców, itp. podmiotów - <u>MŚP i dużych przedsiębiorstw</u> - uzyskujących korzyści ekonomiczne, z uwagi na fakt przeprowadzenia "inwestycji początkowej" (w rozumieniu GBER) przez bezpośrednich beneficjentów</p> <p>4) nakłady na działalność B+R beneficjentów w stosunku do łącznych nakładów na działalność B+R przedsiębiorstw (np. w kraju, <u>na poziomie regionalnym</u>)</p> <p>Ponadto, ewaluacja będzie mogła objąć również uzupełniający wskaźnik rezultatu</p>		<p>GUS wszystkich procedur weryfikacji jakości danych;</p> <p>2) Ograniczenie związane z poziomem dezagregacji w istotnych z punktu widzenia ewaluacji podgrupach, który nie może naruszyć tajemnicy statystycznej (dostępność danych warunkowana liczebnością podgrup).</p> <p>Przykładowo, na potrzeby analiz efektów netto PO IG, realizowanych przez PARP w IV kwartale 2015 r., najnowsze dane przedsiębiorstw, pochodzące ze sprawozdań SP, były dostępne za rok 2013. W przypadku analiz kontrfaktycznych na danych jednostkowych (agregaty miar tendencji centralne dla dopasowanych firm), ograniczenie to istotnie wpływa na redukcję prób, ograniczając ją do przypadków "historycznych", w przypadku których "okres oddziaływania" projektu miał miejsce około 2 lata temu (są to zwykle pierwsze względnie specyficzne projekty, pochodzące z wczesnych naborów, o względnie krótkim okresie realizacji). W przypadku analiz efektów pośrednich z wykorzystaniem danych zagregowanych z badań statystycznych GUS, ograniczenie to może skutkować niepełnym ujęciem tendencji wskaźnika w odniesieniu do okresu realizacji projektów i okresu następującego po ich zakończeniu (w szczególności biorąc pod uwagę reżim harmonogramu realizacji niniejszej</p>	<p>ugruntowane w teorii interwencji (theory-based evaluation) i poparte odpowiednią ekspertyzą na etapie przygotowawczym (m.in adaptacja metodyki pomiaru, uspołnienie stosowanych kategorii pojęciowych / definicji wskaźników, itp. zgodnie ze standardami statystyki publicznej).</p> <p>2) Ekspertyza analiz danych zastanych (desk research) pochodzących z badań statystycznych GUS przedsiębiorstw w Polsce (np. sprawozdań SP, F-01, PNT), w tym w miarę możliwości:</p> <p>a) analiza porównawcza tendencji kluczowych wskaźników w grupie beneficjentów na tle populacji przedsiębiorstw w Polsce;</p> <p>b) analiza w podgrupach wg klasy wielkości, sektora</p>
--	--	--	---	--

	<p>"wyższego rzędu", wskazujący oczekiwany kierunek zmian w obszarze docelowym, pośrednio mogący mieć związek z ogółem efektów interwencji (jest to wskaźnik rezultatu na poziomie celów III. osi priorytetowej PO IR, tj. jest zgodny z oficjalną logiką interwencji wynikającą z dokumentacji programowej PO IR):</p> <p>- nakłady na działalność innowacyjną przedsiębiorstw w stosunku do łącznych nakładów inwestycyjnych przedsiębiorstw (np. w kraju, <u>na poziomie regionalnym</u>, w grupie beneficjentów Programu, etc.);</p> <p>W kontekście ewaluacji pozytywnego wpływu pośredniego, w przypadku ww.</p>		<p>ewaluacji - do lp. 2020 r.).</p> <p>Oba źródła (badania statystyczne GUS i wyniki "Barometru Innowacyjności" PARP) pozwolą sformułować odpowiedzi na pytania ewaluacyjne i uzyskać przedstawić wartości odpowiednich wskaźników rezultatu.</p> <p>Ponadto, na potrzeby lepszej identyfikacji i interpretacji mechanizmów wpływu pomocy na otoczenie beneficjentów (inne przedsiębiorstwa/uczestników rynku, firmy współpracujące/konkurencję, przepływ wartości, handel, itp.), przeprowadzone zostaną uzupełniające badania ilościowe i jakościowe z podmiotami prowadzącymi działalność w obszarze wpływu działalności beneficjentów oraz analizy eksperckie (branżowe, biznesowe).</p>	<p>działalności, itp.</p> <p>3) Uzupełniające badania ilościowe (np. techniki wspomagane komputerowo typu CAWI, CATI, CAPI lub mixed methods; np metoda SNA w badaniu oddziaływania programu na podmioty współpracujące z beneficjentami - Social Network Indirect Impact Analysis) oraz jakościowe (np. wywiady, studia przypadków, panele ekspertów) z przedstawicielami otoczenia gospodarczego beneficjentów (np. z reprezentantami firm współpracujących, konkurencji, organizacji branżowych, z ekspertami biznesowymi i partnerami społeczno-gospodarczymi, itp.). Wykorzystanie tej grupy metod uzupełniających,</p>
--	---	--	--	---

	wskaźników będziemy się koncentrować na parametrach wzrostu (np. czy występuje wzrost, jaka jest jego wielkość, dynamika, struktura w podgrupach).			wraz z analizami eksperckimi (branżowymi, biznesowymi), pozwoli na lepszą identyfikację i interpretację mechanizmów wpływu pomocy na otoczenie beneficjentów (inne przedsiębiorstwa/uczestników rynku, firmy współpracujące/konkurencję, przepływ wartości, handel, itp.) oraz kompleksową ocenę końcową efektów pośrednich przy wykorzystaniu podejścia theory-based evaluation.
(b) Negatywny wpływ pośredni				
<i>Czy w realizacji programu pomocowego można zaobserwować negatywne zjawiska dot. doboru beneficjentów mające wpływ na konkurencję, tj.</i>	Ewaluacja poddziałania obejmie następujące wskaźniki rezultatu (negative indirect impacts): 1) W programie wielosektorowym przeważającą pomoc przyznano jednej branży (np. udziały poszczególnych	Możliwe porównania (bez dopasowania) wskaźników rezultatu zawężonych do beneficjentów poddziałania (badania kwestionariuszowe w ramach ewaluacji on-going PO IR "Barometr Innowacyjności") vs. wskaźniki dotyczące populacji przedsiębiorstw w Polsce (w miarę możliwości odpowiedniej dezagregacji danych również w ujęciu przekrojowym np.	Jw.	Jw.

<p>tendencyjność sektorową (w programie wielosektorowym przeważającą pomoc przyznano jednej branży) i tendencyjność wobec jednostek zasiedziały (stosunek starych przedsiębiorstw do nowych przedsiębiorstw)?</p>	<p>sektorów w całkowitej wielkości udzielonej pomocy) 2) Stosunek starych przedsiębiorstw do nowych przedsiębiorstw (np. udziały poszczególnych grup przedsiębiorstw wyróżnionych na podstawie długości działalności w ogóle przedsiębiorstw korzystających z pomocy)</p> <p>Ponadto, ewaluacja będzie mogła objąć również uzupełniający wskaźnik rezultatu "wyższego rzędu", wskazujący oczekiwany kierunek zmian w obszarze docelowym, pośrednio mogący mieć związek z ogółem efektów interwencji (jest to wskaźniki rezultatu na poziomie celów III. osi priorytetowej PO IR 2014-2020, tj. jest zgodny z oficjalną</p>	<p>wg klasy wielkości, sektora działalności, regionu, itp. (badania statystyczne GUS)</p> <p>Ewentualne, analizy porównawcze w schematach dopasowanych będą możliwe na danych beneficjentów pochodzących z ewaluacji on-going "Barometr Innowacyjności" (w miarę dostępności odpowiednich liczebności prób). Będą one mogły ewentualnie porównywać deklarowany wpływ pośredni pomocy (negative indirect impacts) w określonych podgrupach beneficjentów (w tym podgrup wyróżnionych w oparciu o strukturę wsparcia wg kategorii pomocy publicznej).</p>		
---	---	---	--	--

	<p>logiką interwencji wynikającą z dokumentacji programowej PO IR):</p> <p>- nakłady na działalność innowacyjną w stosunku do łącznych nakładów inwestycyjnych przedsiębiorstw (np. w kraju, na poziomie sektorowym i regionalnym)</p> <p>W kontekście ewaluacji negatywnego wpływu pośredniego, w przypadku ww. wskaźników będziemy się koncentrować na parametrach spadku (np. czy występuje spadek, jaka jest jego wielkość, dynamika, struktura w podgrupach).</p>			
<p>3. Trafność instrumentu wsparcia</p>				

<p>1) Czy wybrano najskuteczniejszy instrument pomocy? Czy inne instrumenty pomocy lub rodzaje interwencji byłyby bardziej odpowiednie do osiągnięcia danego celu?</p> <p>2) Czy inne instrumenty wsparcia lub typy interwencji byłyby bardziej odpowiednie do osiągnięcia celów danej kategorii pomocy?</p>	<p>Nie dotyczy</p> <p>Jakościowa ekspercka analiza i ocena aktualności programu oraz jego założeń.</p>	<p>Nie dotyczy*.</p> <p>Analiza nie wymaga obecności grupy kontrolnej. Wykorzystana zostanie wiedza ekspercka.</p> <p>*W ramach poddziałania 3.2.1 udzielane są granty na wprowadzenie innowacji, opartych na wynikach prac badawczo-rozwojowych. W pewnym zakresie logika interwencji (m. in. dotacyjny charakter wsparcia na wdrożenia innowacji, ocena merytoryczna projektów dokonywana z wykorzystaniem Panelu Ekspertów) niniejszego instrumentu została zweryfikowana w ramach pilotażu realizowanego w ramach PO IG 2007-2013 („Pilotaż na pierwsze wdrożenie wynalazku”). Szereg wniosków z pilotażu zostało uwzględnionych w poddziałaniu 3.2.1 realizowanym w ramach PO IR 2014-2020. Ponadto, w ramach projektu inno_LAB (poddziałanie 2.4.1 PO IR) rozważane jest opracowanie innego wariantu instrumentu „Badania na rynek”, wykorzystującego zwrotny (pożyczkowy) lub mieszany (np. pożyczka + dotacją) mechanizm finansowania. Tego typu rozwiązanie będzie mogło zostać włączone do fazy eksperymentalnej (m.in. RCT) lub testowej, a w przypadku pozytywnych</p>	<p>Ewaluacja adekwatności zostanie przeprowadzona głównie w oparciu o analizę ekspercką (ekspertyzy niezależnych ekspertów) na podstawie dostępnych danych ilościowych i jakościowych, dotyczących procesów wdrażania, mechanizmów rynkowych w kontekście interwencji (w tym pochodzących z dotąd dostępnych wyników ewaluacji PO IR, przygotowanych na zlecenie np. Ministerstwa Rozwoju, PARP i NCBR) oraz danych kontekstowych dotyczących otoczenia społeczno-gospodarczego (GUS, OECD, EUROSTAT - dane dotyczące działalności innowacyjnej w Polsce i na JRE)</p>	<p>Ekspercka analiza i ocena dostępnych danych jakościowych i ilościowych (w tym pochodzących z ankietowania internetowego beneficjentów w ramach ewaluacji on-going PO IR "Barometr Innowacyjności", ewentualnych analiz kontrfaktycznych dotyczących poddziałania, innych dotąd dostępnych wyników ewaluacji PO IR oraz statystyk GUS, OECD, EUROSTAT) przeprowadzona zgodnie z podejściem opartym na teorii zmiany / interwencji (theory-based evaluation), przy wsparciu metody panelu eksperckiego lub delfickiej.</p>
--	--	--	--	--

		wyników, wprowadzone od fazy pilotażowej. W ramach eksperymentów RCT planuje się zastosowanie analiz porównawczych dotyczących skuteczności i efektywności poszczególnych wariantów wsparcia. Wnioski z prowadzonych badań eksperymentalnych będą wpływać na ewolucję logiki interwencji poddziałania 3.2.1 oraz będą mogły być włączone do raportu z ewaluacji programu pomocowego PARP. Więcej informacji o projekcie "inno_LAB" w części IV. pt. "Możliwe porównania skuteczności i efektywności 3 szerokich kategorii działań".		
4. Proporcjonalność pomocy				
1) Czy pomoc była proporcjonalna do problemu, którego dotyczyła? Czy możliwe byłoby osiągnięcie takich samych efektów przy mniejszej ilości pomocy publicznej* lub innej formie pomocy (np. projekty o względnie <u>wyższej</u>	1) Różnica DID na wskaźnikach direct impact [i/lub innych wskaźnikach zmiany w przedsiębiorstwach (np. behavioural additionality) obserwowanej w badaniach kwestionariuszowych beneficjentów w ramach ewaluacji on-going PO IR "Barometr Innowacyjności")	W ramach ewaluacji poddziałania podjęte zostaną próby przeprowadzenia analiz przyczynowych, wykorzystujących podejście kontrfaktyczne . W oparciu o dane beneficjentów pochodzące z ewaluacji on-going PO IR "Barometr Innowacyjności", przeprowadzone zostaną analizy porównawcze (w schemacie dopasowanym PSM) podgrup beneficjentów bliźniaczo podobnych pod względem kluczowych charakterystyk mających wpływ na selekcję i efekty projektów,	Ewaluacja proporcjonalności zostanie przeprowadzona głównie w oparciu o analizę ekspercką (ekspertyzy i analizy niezależnych ekspertów) na podstawie dostępnych danych ilościowych i jakościowych, dotyczących procesów wdrażania, mechanizmów rynkowych w kontekście interwencji (w tym pochodzące z dotąd dostępnych wyników ewaluacji PO IR, przygotowanych na zlecenie np. Ministerstwa Rozwoju, PARP i NCBR). Szczególnie duży nacisk zostanie położony na analizie danych dotyczących dofinansowanych projektów pochodzących	Eksperska analiza i ocena dostępnych danych jakościowych i ilościowych (w tym pochodzących z ankietowania internetowego beneficjentów w ramach ewaluacji on-going PO IR "Barometr Innowacyjności", danych administracyjnych projektów PO IR, innych

<p>vs. projekty o względnie <u>niższej intensywności pomocy</u>; projekty o jednym typie pomocy vs. projekty o zróżnicowanej strukturze pomocy)</p> <p>*W niniejszej ewaluacji planujemy uwzględnić ocenę wpływu intensywności pomocy na efekty - o ile selekcja projektów poddziałania 3.2.1 na to pozwoli (np. będzie wystarczając dużo projektów o poziomie intensywności pomocy mniejszym niż maximum).</p>	<p>traktowana jako przyczynowy efekt względny (tj. różnica pomiędzy bliźniaczymi przypadkami beneficjentów poddziałania w obrębie wyróżnionych grup porównawczych: <u>ogniskowej i odniesienia</u>; dopasowanie dokładne wg poziomu intensywności uzyskanej pomocy oraz wg bliskości na indeksie <u>propensity score</u>, obliczonego w oparciu o możliwie szeroką listę charakterystyk istotnych z punktu widzenia efektów i selekcji do programu).</p> <p>2) Różnica DID na wskaźnikach direct impact [i/lub innych wskaźnikach zmiany w przedsiębiorstwach (np. behavioural additionality) obserwowanej w badaniach</p>	<p>ale o różnej intensywności (por. 1. wskaźnik rezultatu) / strukturze (por. 2. wskaźnik rezultatu) wykorzystania pomocy i końcowych wynikach wskaźników rezultatu. W oparciu o ww. analizy będziemy mogli podjąć próbę wnioskowania w oparciu o dowody (evidence-based) czy było możliwe osiągnięcie porównywalnych efektów przy mniejszym zaangażowaniu środków pomocy publicznej.</p>	<p>z badań kwestionariuszowych w ramach ewaluacji on-going "Barometr Innowacyjności" oraz danych administracyjnych projektów PO IR. Uwzględniając finansową strukturę projektów i charakterystyki przedsiębiorstw związane z selekcją i efektami, zostanie podjęta próba (warunkowana odpowiednią liczebnością przypadków) przeprowadzenia analiz kontrfaktycznych, dotyczących proporcjonalności pomocy we wskazanych wskaźnikach przyczynowych efektów względnych (pomiędzy podgrupami beneficjentów poddziałania) i pozwalających uzyskać oparte na dowodach (evidence-based) odpowiedzi na pytania ewaluacyjne.</p>	<p>dotąd dostępnych wyników ewaluacji PO IR), w tym z wykorzystaniem:</p> <p>a) podejścia kontrfaktycznego (PSM + DID) przy analizie proporcjonalności pomocy w podgrupach beneficjentów poddziałania;</p> <p>b) podejścia opartego na teorii zmiany / teorii interwencji (theory-based evaluation), przy interpretacji wyników analiz i ocenie proporcjonalności pomocy poddziałania.</p>
--	--	---	--	--

	<p>kwestionariuszach beneficjentów w ramach ewaluacji on-going PO IR "Barometr Innowacyjności"] traktowana jako przyczynowy efekt względny (tj. różnica pomiędzy bliźniaczymi przypadkami beneficjentów poddziałania w obrębie wyróżnionych grup porównawczych: <u>ogniskowej i odniesienia</u>; dopasowanie dokładne wg struktury pomocy oraz wg bliskości na indeksie propensity score, obliczonego w oparciu o możliwie szeroką listę charakterystyk istotnych z punktu widzenia efektów i selekcji do programu).</p>			
--	--	--	--	--

II. Wpływ pomocy udzielanej na podstawie Rozdziału III, Sekcji III GBER

UZASADNIENIE ZAKRESU EWALUACJI: Ten komponent ewaluacji Programu Pomocowego PARP obejmie interwencje w ramach poddziałań 3.1.1 Inwestycje w innowacyjne start-upy - Starter, 3.1.2 Inwestycje grupowe aniołów biznesu w MŚP - Biznest i 3.1.3 Fundusz Pożyczkowy Innowacji, w których dominującą (w ujęciu oczekiwanej wartości obciążeń finansowych pp) kategorią przeznaczenia pomocy jest Sekcja III GBER (poddziały 3.1.1 & 3.1.2 - art. 21 *Pomoc na finansowanie ryzyka*; poddziały 3.1.3 - art. 22 *Pomoc dla przedsiębiorstw rozpoczynających działalność*). Należy podkreślić, że w obrębie poddziałań 3.1.1 i 3.1.2 występuje jeszcze *Pomoc na koszty rozpoznania* (art. 24, Sekcja III GBER, kierowana do pośredników finansowych, angażowanych do udzielania MŚP pomocy typu capital entry), przy czym PARP przewiduje, że udział *Pomocy na koszty rozpoznania* w łącznej wartości zobowiązań finansowych udzielonych w ramach wskazanych interwencji programu pomocowego PARP będzie marginalny. Dodatkowym czynnikiem (poza Sekcją III GBER), który łączy wskazane poddziały PP PARP, jest **zwrotny (rewolwingowy) charakter pomocy udzielanej przedsiębiorcom**. Chcemy jednak podkreślić odmienną specyfikę grup docelowych (ostatecznych odbiorców wskazanych poddziałań programu pomocowego PARP). Poddziały 3.1.3 adresowane jest do nowopowstałych podmiotów (Aid for start-ups) i co do zasady w zaplanowanym mechanizmie finansowania (loans) z udziałem pomocy publicznej nie występują pośrednicy finansowi, natomiast Poddziały 3.1.1 i 3.1.2 kierowane są do szeroko zakrojonej grupy docelowej - MŚP mających trudności z dostępem do finansowania ryzykownych projektów - i w dystrybucję tej pomocy finansowej (capital entry), angażowani będą pośrednicy finansowi (VA, BA i ich sieci). Przedstawioną powyżej specyfikę poddziałań 3.1.x będziemy starali się uchwycić w planowanej ewaluacji (m.in. bezpośredni wpływ programu na przeżywalność wspartych start-ów, pośredni wpływ programu na rynek pośredników finansowych) . Ten element ewaluacji obejmuje grupę instrumentów - **drugą pod względem wielkości łącznej alokacji środków finansowych** - w ramach programu pomocowego PARP. Budżet poddziałań stanowi **19,81% wartości ogółu poddziałań wdrażanych przez PARP** w ramach PO IR 2014 - 2020, w związku z tym mogą one mieć znaczące oddziaływanie rynkowe.

1. Bezpośredni wpływ na beneficjentów pomocy

<p><u>Bezpośredni wpływ na prywatnych inwestorów</u> (pośredników finansowych - VC, BA i ich sieci)</p> <p>Pytania ewaluacyjne: 1) Czy udzielona pomoc miała istotny wpływ na zakres działalności podejmowanej przez beneficjentów pomocy (efekt zachęty) – prywatni inwestorzy (pośrednicy finansowi - VC, BA i ich sieci)? 2) Czy udzielona pomoc miała wpływ na sytuację beneficjentów (czy uległa zmianie ich pozycja konkurencyjna) – prywatni inwestorzy</p>	<p><u>Bezpośredni wpływ na prywatnych inwestorów</u> (pośredników finansowych - VC, BA i ich sieci)</p> <p>Wskaźniki rezultatu (direct impacts): 1) Liczba pośredników finansowych (ogółem i w podziale na VC, BA i ich sieci) wspartych w ramach programu; 2) Udział wartość inwestycji dokonanych przez pośredników finansowych (ogółem i w podziale na VC, BA i ich sieci) w ramach programu w całkowitej wartości inwestycji tych pośredników (w określonym okresie referencyjnym); 3) Udział liczby przedsiębiorstw wspartych przez pośredników finansowych (ogółem i w podziale na VC, BA i ich sieci) w ramach programu w całkowitej</p>	<p>W przedmiotowym komponencie ewaluacji obejmującym wsparcie w ramach Sekcji III GBER nie ma możliwości zastosowania grup porównawczych do pomiaru wskaźników rezultatu (direct impacts - efektów netto) z uwagi na to, że - w przeciwieństwie do poddziałania 3.2.1 - nie będziemy dysponowali odpowiednią pulą potencjalnych przypadków kontrolnych: 1) Dane dla przypadków, które aplikowały (miały względnie podobną motywację i porównywalne charakterystyki auto selekcyjne), a nie otrzymały pomocy, o ile w ogóle będą rejestrowane, nie będą osiągalne z poziomu pośredników finansowych (tajemnica biznesowa VC, BA i ich sieci - dot. 3.1.1 Starter i 3.1.2 Biznest). 2) Stosunkowo ograniczona liczba pomysłodawców, którzy aplikowali, a ostatecznie nie otrzymali finansowania na swój start-up (dot. 3.1.1 i 3.1.3), będzie prowadzić działalność gospodarczą (w oparciu o przedstawiony w aplikacji pomysł biznesowy), tym bardziej dostęp do ich wyników ekonomicznych (jako bazy do ewentualnych porównań z ostatecznymi odbiorcami pomocy) będzie w praktyce niemożliwy.</p>	<p>Zgodnie z przedstawionymi propozycjami analiz porównawczych dotyczących wskaźników rezultatu (direct impacts oraz uzupełniających wskaźników rezultatu), PARP planuje wykorzystanie następujących źródeł danych (numeracja źródeł zgodna z numeracją opisanych obok komponentów analitycznych): 1) źródło danych do próby badawczej: baza administracyjna projektów PO IR / PARP; źródło danych o efektach: baza rejestru działalności gospodarczej REGON / GUS + dane GUS i opracowania PARP (np. cykliczny raport o stanie sektora MŚP w Polsce) dotyczące podstawowych wskaźników przedsiębiorczości; 2) źródło danych do próby badawczej: baza administracyjna projektów PO IR / PARP; źródło danych o efektach: baza rejestru działalności gospodarczej REGON / GUS 3) źródło danych do próby: baza wyników z badania kwestionariuszowego beneficjentów w ramach pomiaru początkowego ewaluacji on-going PO IR "Barometr Innowacyjności", zawierająca kluczowe charakterystyki przedsiębiorstw z bazy administracyjnej projektów PO IR; źródło danych o efektach: baza wyników z badania kwestionariuszowego beneficjentów w ramach pomiaru końcowego ewaluacji on-going PO IR "Barometr Innowacyjności", poszerzona o kluczowe charakterystyki przedsiębiorstw z</p>	<p>1) Eksperckie analizy (w tym analizy przyczynowe / kontrfaktyczne) danych zastanych (desk research) z bazy administracyjnej projektów PO IR (m.in. dobór prób badawczych, w tym <u>w ramach schematów dopasowanych PSM</u>), z rejestru REGON i badań statystycznych GUS (m.in. wskaźniki przeżywalności/wymieralności dla grupy beneficjentów - <u>ogniskowej i odniesienia DID</u>, oraz dla populacji/subpopulacji firm w Polsce) w ramach kompleksowego podejścia theory-based counterfactual impact evaluation.</p> <p>2) Badania kwestionariuszowe na reprezentatywnej próbie lub populacji beneficjentów w</p>
--	---	--	---	--

<p>(pośrednicy finansowi - VC, BA i ich sieci)? 3) W jakim stopniu osiągnięte zostały oczekiwane rezultaty udzielenia pomocy?</p> <p>Bezpośredni wpływ na przedsiębiorstwa (ostatecznych odbiorców pomocy programu)</p> <p>Pytania ewaluacyjne: 1) Czy udzielona pomoc miała istotny wpływ na zakres działalności podejmowanej przez beneficjentów pomocy (efekt zachęty) – przedsiębiorstwa? 2) Czy udzielona pomoc miała wpływ na sytuację</p>	<p>liczbie podmiotów, w które ci pośrednicy zainwestowali (w określonym okresie referencyjnym); 4) Udział pośredników finansowych (ogółem i w podziale na VC, VA i ich sieci), którzy w sytuacji nie skorzystania ze wsparcia programu <u>w ogóle</u> nie zainwestowałyby w przedsiębiorstwa-ostatecznych odbiorców pomocy (total incentive effect); 5) Udział pośredników finansowych (ogółem i w podziale na VC, VA i ich sieci), które w sytuacji nie skorzystania ze wsparcia programu <u>zredukowałyby wartość inwestycji</u> w przedsiębiorstwa (partial incentive effects); 6) Udział pośredników finansowych (ogółem i w podziale na VC, VA i</p>	<p>3) W przypadku start-upów potencjalnie założonych przez nieskutecznych wnioskodawców, najprawdopodobniej nie będziemy dysponowali danymi identyfikującymi te nowo powstałe firmy (np. nr NIP, REGON, PESEL osoby fizycznej prowadzącej działalność gospodarczą). Ewentualne (niezależne od pomocy publicznej) tworzenie tego typu start-upów, najprawdopodobniej będzie znacznie odroczone w czasie (przedłużony proces poszukiwania finansowania na rozpoczęcie) względem okresu aplikowania i rozpoczynania działalności przez start-upy objęte pomocą, przez co porównywalność ich wyników będzie istotnie utrudniona.</p> <p>W związku z powyższym jako alternatywę proponujemy: 1) pomiar wskaźników rezultatu (direct impacts) wyłącznie w obrębie ostatecznych odbiorców pomocy (na podstawie danych o wskaźniku przeżywalności/umieralności przedsiębiorstw objętych pomocą, w szczególności start-upów), zestawiając go ewentualnie z przeciętną wartością wskaźnika przeżywalności/wymieralności w</p>	<p>bazy administracyjnej projektów PO IR 4) źródło danych o efektach przewidywanych: baza wyników z badania kwestionariuszowego beneficjentów w ramach pomiaru początkowego ewaluacji on-going PO IR "Barometr Innowacyjności", zawierająca również kluczowe charakterystyki przedsiębiorstw z bazy administracyjnej projektów PO IR; źródło danych o faktycznych efektach: baza wyników z badania kwestionariuszowego beneficjentów w ramach pomiaru końcowego ewaluacji on-going PO IR "Barometr Innowacyjności", poszerzona o kluczowe charakterystyki przedsiębiorstw z bazy administracyjnej projektów PO IR.</p> <p>Szczegółowe informacje dotyczące źródła danych jakim będzie badanie kwestionariuszowe beneficjentów w ramach ewaluacji on-going PO IR "Barometr Innowacyjności" zostały przedstawione w I. komponencie ewaluacji dedykowanym poddziałaniu 3.2.1 (dział: direct impacts). W przypadku pozostałych wskazanych powyżej źródeł danych warto dodać, że: a) baza rejestru działalności gospodarczej REGON administrowana przez GUS, jest aktualizowana w trybie bieżącym (ciągłym) i powinna zgodnie z prawem zawierać informacje o wszystkich zarejestrowanych / zawieszonych / przekształconych/ wyrejestrowanych osobach fizycznych i</p>	<p>ramach ewaluacji on-going PO IR "Barometr Innowacyjności" (CAWI jako wiodąca technika gromadzenia danych, wspomagana telefonicznym serwisem helpdesk), analizy statystyczne i ekonometryczne (m.in. porównawcze w podgrupach, z modelowaniem sytuacji kontrfaktycznej i szacowaniem przyczynowych efektów względnych); projekty narzędzi do badań z udziałem beneficjentów, schematy analiz oraz podejście do oceny ugruntowane na teorii interwencji (theory-based evaluation) i poparte odpowiednią ekspertyzą na etapie przygotowawczym (m.in adaptacja metodyki pomiaru, stosowanych kategorii pojęciowych,</p>
--	---	---	--	--

<p>beneficjentów (czy uległa zmianie ich pozycja konkurencyjna) - przedsiębiorstwa?</p> <p>3) W jakim stopniu osiągnięte zostały oczekiwane rezultaty udzielenia pomocy?</p> <p>4) Jak zróżnicowane były efekty udzielonej pomocy (np. w zależności od wielkości przedsiębiorstwa, lokalizacji lub sektora prowadzonej działalności)?</p>	<p>ich sieci), które w sytuacji nie skorzystania ze wsparcia programu zredukowałyby liczbę inwestycji (partial incentive effects)</p> <p>Bezpośredni wpływ na przedsiębiorstwa (ostatecznych odbiorców pomocy programu)</p> <p>Wskaźniki rezultatu (direct impacts):</p> <p>1) Przeżywalność/wymieralność przedsiębiorstw, które otrzymały pomoc w ramach Sekcji III GBER</p> <p>2) Przeżywalność/wymieralność przedsiębiorstw typu start-up, które otrzymały pomoc w ramach Sekcji III GBER</p> <p>3) Liczba przedsiębiorstw wspartych przez pośredników finansowych (ogółem i</p>	<p>populacji przedsiębiorstw w Polsce (lub odpowiednich podgrup np. wg sektora działalności), i/lub</p> <p>2) analiza przyczynowych efektów pośrednich (oparta na metodach kontryfaktycznych) wskaźnika przeżywalności / wymierania w schematach dopasowanych (PSM) pomiędzy podgrupami beneficjentów tj. start-upów wyróżnionych ze względu na typ otrzymanej pomocy (np. Starter 3.1.1 = publiczny kapitał udziałowy udzielany przez pośredników finansowych vs. FPI 3.1.3 = pożyczka ze środków publicznych i prywatny kapitał udziałowy) lub sektor działalności, przy kontroli podobieństwa PSM w najważniejszych charakterystykach i czynnikach mogących wpływać na selekcję i efekty; i/lub</p> <p>3) analiza przyczynowych efektów pośrednich (oparta na metodach kontryfaktycznych) w odniesieniu do uzupełniających wskaźników rezultatu, w schematach dopasowanych (PSM) pomiędzy kluczowymi podgrupami beneficjentów (por. przykłady powyżej) przy kontroli PSM w najważniejszych charakterystykach i czynnikach mogących wpływać na selekcję i efekty; i/lub</p>	<p>prawnych prowadzących działalność gospodarczą w Polsce (włącznie z datą zmiany statusu podmiotu). Dane rejestrowe w odróżnieniu od danych z badań statystycznych GUS są jawne (nie objęte tajemnicą statystyczną, o ile nie zostały objęte ochroną ze względu na inne przepisy prawa np. ochrona danych osobowych);</p> <p>b) baza danych administracyjna projektów PO IR / PARP zawiera co do zasady komplet informacji zawartych we wniosku o dofinansowanie projektu (w tym biznes plan jeśli dotyczy) oraz dane związane z procesem selekcji, umową o dofinansowanie i postępem (w tym finansowym) realizacji projektu (dotyczy przede wszystkim 3.1.3 FPI); w poddziałaniach 3.1.1 i 3.1.2, gdzie występują pośrednicy finansowi, zakres dostępnych danych jest stosunkowo mniejszy (np. możliwy brak danych o nieskutecznych wnioskodawcach).</p> <p>c) zagregowane dane GUS dotyczące podstawowych wskaźników przedsiębiorczości dostępne są nie rzadziej niż w cyklach rocznych, za zakończony rok kalendarzowy (mając na uwadze jednak opóźnienia w dostępie / publikacji wynikające z procedur kontroli jakości danych); na podstawie ww. danych GUS, PARP opracowuje m.in. elementy cyklicznego raportu o stanie sektora MŚP w Polsce, zawierające analizy dot.</p>	<p>uspójnienie definicji wskaźników, itp. ze statystyki publicznej).</p> <p>3) Uzupełniająco, badania ilościowe na reprezentatywnej próbie pomysłodawców, którzy aplikowali do PARP o pożyczkę 3.1.3 FPI, ale ostatecznie nie otrzymali pomocy (m.in. na potrzeby oceny efektu zachęty, proporcjonalności i identyfikacji ewentualnych efektów pośrednich programu pomocowego w grupie nieskutecznych wnioskodawców) oraz badania kwestionariuszowe z udziałem prywatnych inwestorów (w tym funduszy VC).</p>
--	--	---	---	--

	<p>w podziale na VC, BA i ich sieci) w ramach programu;</p> <p>4) Udział start-up'ów w ogóle przedsiębiorstw wspartych przez pośredników finansowych (ogółem i w podziale na VC, BA i ich sieci) w ramach programu;</p> <p>5) Udział przedsiębiorstw, które w sytuacji nie skorzystania ze wsparcia programu nie zrealizowałyby projektu <u>w ogóle (total incentive effect)</u>;</p> <p>6) Udział przedsiębiorstw, które w sytuacji nie skorzystania ze wsparcia programu zrealizowały projekt <u>w mniejszym zakresie (partial incentive effects)</u>;</p> <p>7) Udział przedsiębiorstw, które w sytuacji nie skorzystania ze wsparcia programu</p>	<p>4) Opcjonalnie (rozważane pilotażowe opracowanie i wdrożenie metodyki pomiaru wskaźnika "state-aid added value", zaadoptowanej na grunt ewaluacji pomocy publicznej z obszaru edukacji - por. wskaźnik "edukacyjnej wartości dodanej"): analiza (ogółem i/lub porównawcza zgodnie z konwencją porównań opisanych powyżej) efektów przewidywanych w obrębie wybranych wskaźników rezultatu, z wykorzystaniem modelu regresji na danych dotyczących beneficjentów, i w miarę możliwości uzupełniona o porównania do faktycznie uzyskanych efektów (w celu wyróżnienia tzw. +/- reszt z regresji tj. wartości dodanej ponad/poniżej wartości przewidywanej efektu).</p> <p>Wykonalność wszystkich analiz porównawczych wskazanych powyżej w odniesieniu do wskaźników rezultatu (direct impacts), będzie zależała od liczby wspartych przypadków (przedsiębiorstw) i możliwości zbudowania na podstawie ich danych odpowiednich modeli analitycznych.</p> <p>Uzupełniająco, na potrzeby uzyskania odpowiednich danych</p>	<p>rejestrowanych i aktywnych przedsiębiorstw, wskaźników przeżywalności / umieralności firm (w tym start-upów).</p> <p>Uzupełniającym źródłem danych do ewaluacji bezpośredniego wpływu wsparcia w ramach Sekcji III GBER będą wyniki reprezentatywnego badania kwestionariuszowe na pomysłodawcach, którzy aplikowali do PARP o pożyczkę 3.1.3 FPI, ale ostatecznie nie otrzymali pomocy. Badanie planujemy zrealizować jednorazowo, najpóźniej w rok przed planowanym raportem z ewaluacji Programu pomocowego PARP w ramach PO IR (tj. nie później niż w 2019 r.). Ponadto planujemy również przeprowadzenie badania kwestionariuszowego na prywatnych inwestorach / pośrednikach finansowych (uwzględniając fundusze VC).</p>	
--	---	--	---	--

	<p>zrealizowałyby projekt <u>w późniejszym terminie</u> (partial incentive effects);</p> <p>Ponadto, ewaluacja będzie mogła również objąć następujące uzupełniające wskaźniki rezultatu (zgodne z oficjalną logiką interwencji Programu Operacyjnego Inteligentny Rozwój, 2014-2020):</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Zatrudnienie we wspieranych przedsiębiorstwach 2) Liczba miejsc pracy u ostatecznych odbiorców instrumentów finansowych 3) Liczba wprowadzonych innowacji (dot. 3.1.1 Starter i 3.1.3 FPI) 4) Wartość inwestycji dokonanych przez ostatecznych odbiorców instrumentów 	<p>porównawczych, rozważamy reprezentatywne badanie kwestionariuszowe na pomysłodawcach, którzy aplikowali do PARP o pożyczkę 3.1.3 FPI (*ten instrument nie uwzględnia pośredników finansowych, stąd dane "nieskutecznych" będą dostępne w PARP), ale ostatecznie nie otrzymali pomocy. Badanie będzie miało na celu oszacowanie skali efektu "biegu jałowego" (deadweight), polegającego na niezależnym zakładaniu firm (opartych na pomysłach biznesowych zawartym w aplikacji), przez "nieskutecznych wnioskodawców".</p> <p>Ponadto, w pewnym zakresie (poglądowo) tego typu badanie mogłoby dostarczyć informacji: 1) o szacowanym poziomie wskaźnika efektu zachęty (np. czy inwestorzy prywatni bez udziału wsparcia zainwestowałyby w te przedsiębiorstwa; czy pomysłodawcy bez wsparcia miałyby do dyspozycji alternatywne źródło finansowania start-upa?) jaki jest realizowany w projektach objętych pomocą publiczną (w dużym uproszczeniu: im mniejszy odsetek firm zakładanych przez nieskutecznych wnioskodawców, tym większy efekt zachęty projektów objętych pomocą),</p>		
--	---	---	--	--

	<p>finansowych (dot. 3.1.3 FPI)</p> <p>5) Przychody ze sprzedaży nowych lub udoskonalonych produktów/procesów (dot. 3.1.3 FPI)</p> <p>W kontekście ewaluacji direct impacts, w przypadku ww. wskaźników będziemy się koncentrować na parametrach wzrostu (np. czy występuje, jaka jest jego wielkość, etc.).</p>	<p>2) o ewentualnym zakresie (nie)proporcjonalności pomocy udzielonej beneficjentom 3) o ewentualnych pośrednich efektach udziału w programie dla nieskutecznych wnioskodawców (np. zdobyte doświadczenie przy ubieganiu się o pomoc publiczną i opracowany pomysł biznesowy, pomogły pozyskać finansowanie rynkowe).</p>		
2. Wpływ pośredni				
(a) Pozytywny wpływ pośredni				
<p><u>Pozytywny wpływ pośredni na prywatnych inwestorów</u> (pośredników finansowych - VC, BA i ich sieci):</p> <p>Pytania ewaluacyjne: 1) Czy w wyniku interwencji</p>	<p><u>Pozytywny wpływ pośredni na prywatnych inwestorów</u> (pośredników finansowych - VC, BA i ich sieci):</p> <p>Wskaźniki rezultatu (positive indirect impacts):</p> <p>1) Liczba wspartych</p>	<p><u>Pozytywny wpływ pośredni na prywatnych inwestorów</u> (pośredników finansowych - VC, BA i ich sieci):</p> <p>Ze względu na niewielką liczbę prywatnych inwestorów (venture capitalists) działających w PL, nie ma możliwości utworzenia grupy kontrolnej.</p> <p>Odpowiedź na pytania ewaluacyjne nie wymaga wykorzystania grupy kontrolnej.</p>	<p><u>Pozytywny wpływ pośredni na prywatnych inwestorów</u> (pośredników finansowych - VC, BA i ich sieci):</p> <p>1) Badania kwestionariuszowe z udziałem prywatnych inwestorów (uwzględniając fundusze VC);</p> <p>2) Dane zastane: EVCA Yearbook EUROPEAN PRIVATE EQUITY & VENTURE CAPITAL ASSOCIATION http://www.evca.eu/</p> <p>3) Opcjonalnie - pogłębione analizy wybranych funduszy VC działających w Polsce (np. studia przypadków).</p>	<p><u>Pozytywny wpływ pośredni na prywatnych inwestorów</u> (pośredników finansowych - VC, BA i ich sieci):</p> <p>1) Analiza obejmie dane zgromadzone bezpośrednio od prywatnych inwestorów zaangażowanych w</p>

<p>wystąpił tzw. efekt rozlania (spillover effect) w odniesieniu do działalności innych przedsiębiorstw (np. pośredników finansowych)?</p> <p>2) Czy interwencje przyczyniły się do osiągnięcia celów polityki wspierania innowacyjności i konkurencyjności w Polsce?</p> <p>3) Czy pomoc wpływa na rozwój rynku VC w Polsce?</p> <p><u>Pozytywny wpływ pośredni na przedsiębiorstwa (ostatecznych odbiorców pomocy programu):</u></p> <p><u>Pytania ewaluacyjne:</u></p> <p>1) Czy w wyniku interwencji wystąpił tzw. efekt</p>	<p>funduszy kapitału podwyższonego ryzyka spośród wszystkich funduszy VC funkcjonujących w PL;</p> <p>2) Liczba przedsiębiorstw wspartych przez fundusze kapitału podwyższonego ryzyka w PL;</p> <p>3) Liczba VC funkcjonujących w PL (przed i po uruchomieniu programu pomocowego - na podstawie Yearbook EVCA);</p> <p>4) Wartość kapitału zarządzana przez VC w PL (przed i po uruchomieniu programu pomocowego - na podstawie Yearbook EVCA);</p> <p>5) Udział kapitału funduszy VC wspartych w ramach instrumentu w stosunku do całości kapitału funduszy VC działających w PL;</p>	<p>Pośredni wpływ programu pomocowego PARP (w szczególności przedmiotowych poddziałań realizowanych w ramach Sekcji III GBER) na rynek pośredników finansowych zaangażowanych w fundusze wysokiego ryzyka w Polsce, będziemy starali się uwzględnić w odniesieniu do interwencji poddziałania 3.1.1 (Starter) lub poddziałania 3.1.2 (BizNest). Potencjalne efekty na poziomie rynku pośredników finansowych mogą dotyczyć wpływu Programu na ofertę finansowania, decyzje inwestorskie związane z budową określonego portfela spółek (np. w ramach branży, w ramach spółek w określonej fazie rozwoju), itp.</p> <p><u>Pozytywny wpływ pośredni na przedsiębiorstwa (ostatecznych odbiorców pomocy programu):</u></p> <p>Ze względu na przewagę wśród beneficjentów poddziałań przedsiębiorstw typu start-up, porównania (np. bez dopasowania, analogiczne jak w poddziałaniu 3.2.1 dla wpływu pośredniego) wskaźników rezultatu uzyskanych przez beneficjentów (dane z badania kwestionariuszowego w ramach</p>	<p><u>Pozytywny wpływ pośredni na przedsiębiorstwa (ostatecznych odbiorców pomocy programu):</u></p> <p>Głównym źródłem danych do pomiaru wskaźników rezultatu (positive indirect impacts) będą dane pierwotne pozyskane w trakcie badań kwestionariuszowych beneficjentów (w ramach ewaluacji on-going PO IR "Barometr Innowacyjności" szerzej opisanej w I. komponentce ewaluacji dot. poddziałania 3.2.1, dział: wpływ bezpośredni). W celu sformułowania odpowiedzi na pytania ewaluacyjne i na potrzeby pomiaru uzupełniającego wskaźnika rezultatu (por. wskaźnik 1.), poza "Barometrem Innowacyjności" dodatkowo wykorzystane będą mogły zostać również dane z badań statystycznych GUS na przedsiębiorstwach w Polsce (np. sprawozdania SP, F-01, PNT). Należy mieć jednak na uwadze ograniczenia danych GUS (opisane w kontekście źródeł danych w I. komponentce ewaluacji dot. poddziałania 3.2.1, dział: pozytywny wpływ pośredni).</p> <p><u>Dodatkowe źródła informacji związane z analizą luki kapitałowej:</u></p> <p>1) Dane zastane: EVCA Yearbook EUROPEAN PRIVATE EQUITY & VENTURE CAPITAL ASSOCIATION http://www.evca.eu/ and the GUS data;</p> <p>2) Porównawcza analiza ekspercka</p>	<p>instrumenty pomocowe i dane opisujące sytuację rynku VC w Polsce - EVCA Yearbook EUROPEAN PRIVATE EQUITY & VENTURE CAPITAL ASSOCIATION (Dane EVCA dotyczące rynku PL są dostępne od 2007 r.).</p> <p>2) (Opcjonalnie) Analiza będzie uzupełniona o studia przypadków wybranych funduszy VC, obejmujące analizę danych zastanych prowadzoną zgodnie z podejściem ewaluacji opartej na teorii, które pozwala wyjaśnić / zrozumieć mechanizmy wsparcia oraz zidentyfikować efekty przyczynowe pomiędzy obserwowanymi efektami i celami.</p> <p><u>Pozytywny wpływ pośredni na przedsiębiorstwa (ostatecznych odbiorców pomocy Programu):</u></p>
--	--	--	---	--

<p>rozlania (spillover effect) w odniesieniu do działalności innych przedsiębiorstw? 2) Czy interwencje przyczyniły się do osiągnięcia celów polityki wspierania innowacyjności i konkurencyjności w Polsce? 3) <u>Czy pomoc wpłynęła na redukcję luki kapitałowej?</u></p>	<p>6) Wartość inwestycji kapitałowych ogółem w przedsiębiorstwa wsparte przez fundusze kapitału podwyższonego ryzyka; 7) Wartość inwestycji kapitałowych dokonanych w ramach pomocy publicznej w przedsiębiorstwa wsparte przez fundusze kapitału podwyższonego ryzyka</p> <p><u>Pozytywny wpływ pośredni na przedsiębiorstwa (ostatecznych odbiorców pomocy programu):</u></p> <p>Wskaźniki rezultatu (positive indirect impacts): 1) zatrudnienie (np. w kraju, wśród podmiotów - <u>MŚP</u> i dużych przedsiębiorstw - w obszarze wpływu pośredniego - np. dostawcy rozwiązań, podwykonawcy, itp.</p>	<p>ewaluacji on-going PO IR "Barometr Innowacyjności") z wskaźnikami dotyczącymi przedsiębiorstw w Polsce (badania statystyczne GUS) nie będą miały uzasadnienia. Wynika to z tego, że w statystykach przedsiębiorstw w Polsce co do zasady są uwzględnione firmy z liczbą pracowników 10 i więcej (w tej grupie start-upy stanowią przypadki jednostkowe/wyjątki).</p> <p>Ewentualne, analizy porównawcze w schematach dopasowanych na poziomie przedsiębiorstw będą możliwe na danych beneficjentów pochodzących z ewaluacji on-going "Barometr Innowacyjności" (w miarę dostępności odpowiednich liczebności prób). Będą one mogły ewentualnie porównywać deklarowany wpływ pośredni pomocy (positive indirect impacts) w określonych podgrupach beneficjentów (w tym podgrup wyróżnionych w oparciu o strukturę wsparcia wg kategorii pomocy publicznej).</p> <p><u>Dodatkowe informacje związane z analizą luki kapitałowej:</u> Odpowiedź na pytanie ewaluacyjne nie wymaga wykorzystania grupy</p>	<p>dotycząca luki finansowej zidentyfikowanej przed rozpoczęciem i na koniec programu.</p> <p>Ponadto, na potrzeby lepszej identyfikacji i interpretacji mechanizmów wpływu pomocy na otoczenie beneficjentów (inne przedsiębiorstwa/uczestników rynku, firmy współpracujące/konkurencję, przepływ wartości, handel, itp.), przeprowadzone zostaną uzupełniające badania ilościowe i jakościowe z podmiotami prowadzącymi działalność w obszarze wpływu działalności beneficjentów (w szczególności przedstawicielami pośredników finansowych, w tym m.in. podmiotami biorącymi udział w poddziałaniu 3.1.1 (Starter) lub 3.1.2 (BizNest) oraz pośrednikami nieskutecznie aplikującymi o udział w danym poddziałaniu) oraz analizy eksperckie (branżowe, biznesowe).</p>	<p>Ewaluacja pośrednich efektów realizacji przedmiotem grupy poddziałań będzie opierała się dwóch grupach metod badawczych: 1) Badania kwestionariuszowe beneficjentów w ramach ewaluacji on-going PO IR "Barometr Innowacyjności"(CAWI jako wiodąca technika gromadzenia danych, wspomagana telefonicznym serwisem helpdesk), analizy statystyczne i ekonometryczne (m.in. porównawcze w podgrupach, z ewentualnym modelowaniem sytuacji kontrfaktycznej i szacowaniem przyczynowych efektów względnych); projekty narzędzi do badań z udziałem beneficjentów, schematy analiz oraz</p>
---	--	--	--	--

	<p>inne podmioty uzyskujące korzyści w obszarze zatrudnienia, z uwagi na fakt rozwoju firm beneficjentów w rezultacie uzyskanej pomocy z programu w ramach Sekcji III GBER);</p> <p>2) liczba pośrednich beneficjentów (np. liczba zagranicznych, krajowych dostawców rozwiązań, podwykonawców, itp. podmiotów - <u>MŚP i dużych przedsiębiorstw</u> - uzyskujących korzyści ekonomiczne (np. wzrost zatrudnienia, liczba i wartość zamówień, wolumen eksportu, zyski, etc.), z uwagi na fakt rozwoju firm beneficjentów w rezultacie uzyskanej pomocy z programu w ramach Sekcji III GBER</p> <p>Ponadto, ewaluacja będzie mogła objąć również uzupełniające wskaźniki rezultatu, wskazujące oczekiwany</p>	<p>kontrolnej.</p>		<p>podejście do oceny ugruntowane w teorii interwencji (theory-based evaluation) i poparte odpowiednią ekspertyzą na etapie przygotowawczym (m.in adaptacja metodyki pomiaru, uspoźnienie stosowanych kategorii pojęciowych / definicji wskaźników, itp. zgodnie ze standardami statystyki publicznej).</p> <p>2) Ekspertyza analiz danych zastanych (desk research) pochodzących z badań statystycznych GUS przedsiębiorstw w Polsce (np. sprawozdań SP, F-01, PNT).</p> <p><u>Metodybrane pod uwagę w odniesieniu do analizy luki kapitałowej:</u></p> <p>1) Wykorzystane podejście będzie uwzględniać analizę ekspercką, która pozwoli porównać wielkość luki</p>
--	---	--------------------	--	--

	<p>kierunek zmian w obszarze docelowym, pośrednio mogący mieć związek z ogółem efektów interwencji:</p> <p>1) nakłady na działalność innowacyjną przedsiębiorstw pochodzące z funduszy kapitału ryzyka w stosunku do łącznych nakładów na działalność innowacyjną przedsiębiorstw (np. w kraju, w grupie beneficjentów programu, etc.) - jest to wskaźniki rezultatu na poziomie celów III. osi priorytetowej PO IR, tj. jest zgodny z oficjalną logiką interwencji wynikającą z dokumentacji programowej PO IR</p> <p>2) zmiana wielkości luki kapitałowej na rynku</p> <p>W kontekście ewaluacji pozytywnego wpływu</p>			<p>występującej po zakończeniu Programu vs. przed startem Programu (tego typu analiza ex ante była zamówiona w 2014 r. przez Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju). Analiza obejmie popytową i podażową stronę rynku, niedoskonałości rynku, oraz pozwoli ocenić wpływ Programu na oczekiwaną redukcję luki kapitałowej;</p> <p>2) Analiza luki zostanie uzupełniona wynikami badania kwestionariuszowego przedsiębiorstw (np. w ramach ewaluacji on-going PO IR "Barometr Innowacyjności") w celu oceny skuteczności pomocy.</p> <p>Ponadto, uzupełniające badania ilościowe (np. techniki wspomagane komputerowo typu CAWI, CATI, CAPI lub mixed methods; np</p>
--	---	--	--	---

	<p>pośredniego, w przypadku ww. wskaźników będziemy się koncentrować na parametrach wzrostu (np. czy występuje wzrost, jaka jest jego wielkość, dynamika, struktura w podgrupach).</p>		<p>metoda SNA w badaniu oddziaływania programu na podmioty współpracujące z beneficjentami - Social Network Indirect Impact Analysis) oraz jakościowe (np. wywiady, studia przypadków, panele ekspertów) z przedstawicielami otoczenia gospodarczego beneficjentów (przede wszystkim z przedstawicielami pośredników finansowych, a także np. z reprezentantami firm współpracujących, konkurencji, organizacji branżowych, z ekspertami biznesowymi i partnerami społeczno-gospodarczymi, itp.). Wykorzystanie tej grupy metod uzupełniających, wraz z analizami eksperckimi (branżowymi, biznesowymi), pozwoli</p>
--	--	--	---

				<p>na lepszą identyfikację i interpretację mechanizmów wpływu pomocy na otoczenie beneficjentów (inne przedsiębiorstwa/uczestników rynku, firmy współpracujące/konkurencję, przepływ wartości, handel, itp.) oraz kompleksową ocenę końcową efektów pośrednich przy wykorzystaniu podejścia theory-based evaluation.</p>
b) Negatywny wpływ pośredni				

<p><u>Negatywny wpływ pośredni na prywatnych inwestorów</u> (pośredników finansowych - VC, BA i ich sieci): <i>Czy pomoc zaburzała konkurencję na rynku (np. usług finansowych)?</i></p>	<p><u>Negatywny wpływ pośredni na prywatnych inwestorów</u> (pośredników finansowych - VC, BA i ich sieci):</p> <p>Wskaźnik rezultatu: Zmiany udziału w rynku, liczby klientów i cen usług dostarczanych w ramach programu</p>	<p><u>Negatywny wpływ pośredni na prywatnych inwestorów</u> (pośredników finansowych - VC, BA i ich sieci): Ze względu na niewielką liczbę prywatnych inwestorów (venture capitalists) działających w PL, nie ma możliwości utworzenia grupy kontrolnej. Odpowiedź na pytania ewaluacyjne nie wymaga wykorzystania grupy kontrolnej.</p>	<p><u>Negatywny wpływ pośredni na prywatnych inwestorów (pośredników finansowych - VC, BA i ich sieci):</u> 1) Badania kwestionariuszowe z udziałem prywatnych inwestorów (uwzględniając fundusze VC); 2) Dane zastane: EVCA Yearbook EUROPEAN PRIVATE EQUITY & VENTURE CAPITAL ASSOCIATION http://www.evca.eu/ 3) Opcjonalnie - pogłębione analizy wybranych funduszy VC działających w Polsce (np. studia przypadków).</p>	<p><u>Negatywny wpływ pośredni na prywatnych inwestorów</u> (pośredników finansowych - VC, BA i ich sieci): 1) Analiza obejmie dane zgromadzone bezpośrednio od prywatnych inwestorów zaangażowanych w instrumenty pomocowe i dane opisujące sytuację rynku VC w Polsce - EVCA Yearbook EUROPEAN PRIVATE EQUITY & VENTURE CAPITAL ASSOCIATION (Dane EVCA dotyczące rynku PL są dostępne od 2007 r.).</p>
<p><u>Negatywny wpływ pośredni na przedsiębiorstwa</u> (ostatecznych odbiorców pomocy programu) <i>Czy w realizacji Programu Pomocowego można zaobserwować negatywne zjawiska dot. doboru beneficjentów mające wpływ na</i></p>	<p><u>Negatywny wpływ pośredni na przedsiębiorstwa</u> (ostatecznych odbiorców pomocy programu)</p> <p>Wskaźnik rezultatu: 1) W programie wielosektorowym przeważającą pomoc przyznano jednej branży (np. udziały poszczególnych sektorów w całkowitej wielkości udzielonej pomocy). 2) Stosunek starych</p>	<p>Pośredni wpływ programu PARP (w szczególności przedmiotowych poddziałań realizowanych w ramach Section III of GBER) na rynek pośredników finansowych zaangażowanych w fundusze wysokiego ryzyka w Polsce, będziemy starali się uwzględnić w odniesieniu do interwencji poddziałania 3.1.1 (Starter) lub poddziałania 3.1.2 (BizNest). Potencjalne efekty na poziomie rynku pośredników finansowych mogą dotyczyć wpływu programu na ofertę finansowania, decyzje inwestorskie związane z budową określonego portfela spółek (np. w ramach branży, w ramach spółek w określonej fazie rozwoju), itp.</p>	<p><u>Negatywny wpływ pośredni na przedsiębiorstwa</u> (ostatecznych odbiorców pomocy programu): Głównym źródłem danych do pomiaru wskaźników rezultatu (negative indirect impacts) będą dane pierwotne pozyskane w trakcie badań kwestionariuszowych beneficjentów (w ramach ewaluacji ongoing PO IR "Barometr Innowacyjności" szerzej opisanej w I. komponencie ewaluacji dot. poddziałania 3.2.1, dział: wpływ bezpośredni). W celu sformułowania odpowiedzi na pytania ewaluacyjne i na potrzeby pomiaru uzupełniającego wskaźnika rezultatu, poza "Barometrem Innowacyjności" dodatkowo wykorzystane będą mogły zostać również dane z badań statystycznych GUS na przedsiębiorstwach w Polsce (np. sprawozdania SP, F-01, PNT). Należy mieć jednak na uwadze ograniczenia</p>	<p>2) (Opcjonalnie) Analiza będzie uzupełniona o studia przypadków wybranych funduszy VC, obejmujące analizę danych zastanych prowadzoną zgodnie z podejściem ewaluacji opartej na teorii, które pozwala wyjaśnić / zrozumieć mechanizmy</p>

<p>konkurencję, tj. tendencyjność sektorową (w programie wielosektorowym przeważającą pomoc przyznano jednej branży) i tendencyjność wobec jednostek zasiedziały (stosunek starych przedsiębiorstw do nowych przedsiębiorstw)?</p>	<p>przedsiębiorstw do nowych przedsiębiorstw (np. udziały poszczególnych grup przedsiębiorstw wyróżnionych na podstawie długości działalności w ogóle przedsiębiorstw korzystających z pomocy).</p> <p>Ponadto, ewaluacja będzie mogła objąć również uzupełniający wskaźnik rezultatu "wyższego rzędu", wskazujący oczekiwany kierunek zmian w obszarze docelowym, pośrednio mogący mieć związek z ogółem efektów interwencji (jest to wskaźniki rezultatu na poziomie celów III. osi priorytetowej PO IR, tj. jest zgodny z oficjalną logiką interwencji wynikającą z dokumentacji programowej PO IR):</p> <p>- nakłady na</p>	<p>Negatywny wpływ pośredni na przedsiębiorstwa (ostatecznych odbiorców pomocy Programu)</p> <p>Ze względu na przewagę wśród beneficjentów poddziałań przedsiębiorstw typu start-up, porównania (np. bez dopasowania, analogiczne jak w poddziałaniu 3.2.1 dla wpływu pośredniego) wskaźników rezultatu uzyskanych przez beneficjentów (dane z badania kwestionariuszowego w ramach ewaluacji on-going PO IR "Barometr Innowacyjności") z wskaźnikami dotyczącymi przedsiębiorstw w Polsce (badania statystyczne GUS) nie będą miały uzasadnienia. Wynika to z tego, że w statystykach przedsiębiorstw w Polsce co do zasady są uwzględnione firmy z liczbą pracowników 10 i więcej (w tej grupie start-upy stanowią przypadki jednostkowe/wyjątki).</p> <p>Ewentualne, analizy porównawcze w schematach dopasowanych będą możliwe na danych beneficjentów pochodzących z ewaluacji on-going "Barometr Innowacyjności" (w miarę dostępności odpowiednich liczebności prób). Będą one mogły ewentualnie porównywać deklarowany wpływ pośredni pomocy</p>	<p>danych GUS (opisane w kontekście źródeł danych w I. komponencie ewaluacji dot. poddziałania 3.2.1, dział: pozytywny wpływ pośredni).</p> <p>Ponadto, na potrzeby lepszej identyfikacji i interpretacji mechanizmów wpływu pomocy na otoczenie beneficjentów (inne przedsiębiorstwa/uczestników rynku, firmy współpracujące/konkurencję, przepływ wartości, handel, itp.), przeprowadzone zostaną uzupełniające badania ilościowe i jakościowe z podmiotami prowadzącymi działalność w obszarze wpływu działalności beneficjentów (w szczególności przedstawicielami pośredników finansowych, w tym m.in. podmiotami biorącymi udział w poddziałaniu 3.1.1 (Starter) lub 3.1.2 (BizNest) oraz pośrednikami nieskutecznie aplikującymi o udział w danym poddziałaniu) oraz analizy eksperckie (branżowe, biznesowe).</p>	<p>wsparcia oraz zidentyfikować efekty przyczynowe pomiędzy obserwowanymi efektami i celami.</p> <p>Negatywny wpływ pośredni na przedsiębiorstwa (ostatecznych odbiorców pomocy programu):</p> <p>Ewaluacja pośrednich efektów realizacji przedmiotem grupy poddziałań będzie opierała się na dwóch grupach metod badawczych:</p> <p>1) Badania kwestionariuszowe beneficjentów w ramach ewaluacji on-going PO IR "Barometr Innowacyjności"(CAWI jako wiodąca technika gromadzenia danych, wspomagana telefonicznym serwisem helpdesk), analizy statystyczne i ekonometryczne (m.in. porównawcze w</p>
--	--	---	---	--

	<p>działalność innowacyjną przedsiębiorstw pochodzące z funduszy kapitału ryzyka w stosunku do łącznych nakładów na działalność innowacyjną przedsiębiorstw (np. w kraju, w grupie beneficjentów Programu, etc.)</p> <p>W kontekście ewaluacji negatywnego wpływu pośredniego, w przypadku ww. wskaźników będziemy się koncentrować na parametrach spadku (np. czy występuje spadek, jaka jest jego wielkość, dynamika, struktura w podgrupach).</p>	<p>(negative indirect impacts) w określonych podgrupach beneficjentów (w tym podgrup wyróżnionych w oparciu o strukturę wsparcia wg kategorii pomocy publicznej).</p>	<p>podgrupach, z ewentualnym modelowaniem sytuacji kontrfaktycznej i szacowaniem przyczynowych efektów względnych); projekty narzędzi do badań z udziałem beneficjentów, schematy analiz oraz podejście do oceny ugruntowane w teorii interwencji (theory-based evaluation) i poparte odpowiednią ekspertyzą na etapie przygotowawczym (m.in adaptacja metodyki pomiaru, uspołnienie stosowanych kategorii pojęciowych / definicji wskaźników, itp. zgodnie ze standardami statystyki publicznej). 2) Ekspertyza analiz danych zastanych (desk research) pochodzących z badań statystycznych GUS przedsiębiorstw w Polsce (np. sprawozdań</p>
--	---	---	---

				<p>SP, F-01, PNT)</p> <p>Ponadto, uzupełniające badania ilościowe (np. techniki wspomagane komputerowo typu CAWI, CATI, CAPI lub mixed methods; np metoda SNA w badaniu oddziaływania programu na podmioty współpracujące z beneficjentami - Social Network Indirect Impact Analysis) oraz jakościowe (np. wywiady, studia przypadków, panele ekspertów) z przedstawicielami otoczenia gospodarczego beneficjentów (przede wszystkim z przedstawicielami pośredników finansowych, a także np. z reprezentantami firm współpracujących, konkurencji, organizacji branżowych, z ekspertami biznesowymi i</p>
--	--	--	--	---

				<p>partnerami społeczno-gospodarczymi, itp.). Wykorzystanie tej grupy metod uzupełniających, wraz z analizami eksperckimi (branżowymi, biznesowymi), pozwoli na lepszą identyfikację i interpretację mechanizmów wpływu pomocy na otoczenie beneficjentów (inne przedsiębiorstwa/uczestników rynku, firmy współpracujące/konkurencję, przepływ wartości, handel, itp.) oraz kompleksową ocenę końcową efektów pośrednich przy wykorzystaniu podejścia theory-based evaluation.</p>
3. Trafność instrumentu wsparcia				
<p>1) Czy wybrano najskuteczniejszy instrument pomocy? Czy inne instrumenty pomocy lub rodzaje interwencji</p>	<p>Nie dotyczy Jakościowa ekspercka analiza i ocena aktualności programu oraz jego założeń.</p>	<p>Nie dotyczy Analiza nie wymaga obecności grupy kontrolnej. Wykorzystana zostanie wiedza ekspercka</p>	<p>Ewaluacja adekwatności zostanie przeprowadzona głównie w oparciu o analizę ekspercką (ekspertyzy niezależnych ekspertów) na podstawie dostępnych danych ilościowych i jakościowych, dotyczących procesów wdrażania, mechanizmów rynkowych w kontekście</p>	<p>Ekspercka analiza i ocena dostępnych danych jakościowych i ilościowych (w tym pochodzących z badania kwestionariuszowego beneficjentów w</p>

<p>byłyby bardziej odpowiednie do osiągnięcia danego celu? 2) Czy inne instrumenty wsparcia lub typy interwencji byłyby bardziej odpowiednie do osiągnięcia celów danej kategorii pomocy?</p>			<p>interwencji (w tym pochodzące z dotąd dostępnych wyników ewaluacji PO IR, przygotowanych na zlecenie np. Ministerstwa Rozwoju, PARP i NCBiR) oraz danych kontekstowych dotyczących otoczenia społeczno-gospodarczego (GUS, OECD, EUROSTAT - dane dotyczące działalności innowacyjnej w Polsce i na JRE)</p>	<p>ramach ewaluacji on-going PO IR "Barometr Innowacyjności", ewentualnych analiz kontrfaktycznych dotyczących przedmiotowej grupy poddziałań, innych dotąd dostępnych wyników ewaluacji PO IR oraz statystyk GUS, OECD, EUROSTAT) przeprowadzona w oparciu o podejście oparte na teorii zmiany / interwencji (theory-based evaluation), przy wsparciu metody panelu eksperckiego lub delfickiej.</p>
---	--	--	--	--

4. Proporcjonalność pomocy

<p>Czy pomoc była proporcjonalna do problemu, którego dotyczyła? Czy możliwe byłoby osiągnięcie takich samych efektów przy mniejszej ilości pomocy publicznej * lub innej formie</p>	<p>Różnica DID na wskaźnikach direct impact [i/lub innych wskaźnikach zmiany w przedsiębiorstwach (np. behavioural additionality) obserwowanej w badaniach kwestionariuszowych beneficjentów w</p>	<p>W ramach ewaluacji przedmiotowych poddziałań podjęte zostaną próby przeprowadzenia analiz przyczynowych, wykorzystujących podejście kontrfaktyczne. W oparciu o dane beneficjentów pochodzące z ewaluacji on-going PO IR "Barometr Innowacyjności", przeprowadzone zostaną analizy porównawcze (w schemacie dopasowanym PSM) podgrup beneficjentów bliźniaczo</p>	<p>Ewaluacja proporcjonalności zostanie przeprowadzona głównie w oparciu o analizę ekspercką (ekspertyzy i analizy niezależnych ekspertów) na podstawie dostępnych danych ilościowych i jakościowych, dotyczących procesów wdrażania, mechanizmów rynkowych w kontekście interwencji (w tym pochodzące z dotąd dostępnych wyników ewaluacji PO IR, przygotowanych na zlecenie np. Ministerstwa Rozwoju, PARP i NCBiR).</p>	<p>Eksperska analiza i ocena dostępnych danych jakościowych i ilościowych (w tym pochodzących z badania kwestionariuszowego beneficjentów w ramach ewaluacji on-going PO IR "Barometr Innowacyjności", danych</p>
--	--	--	--	---

<p><i>pomocy (np. projekty o względnie <u>wyższej</u> vs. projekty o względnie <u>niższej intensywności pomocy</u>; projekty o jednym typie pomocy vs. projekty o zróżnicowanej strukturze pomocy)?</i></p> <p><i>*W niniejszej ewaluacji planujemy uwzględnić <u>ocenę wpływu intensywności pomocy na efekty</u> - o ile selekcja projektów poddziałania 3.2.1 na to pozwoli (np. będzie wystarczając dużo projektów o poziomie intensywności pomocy mniejszym niż maksimum).</i></p>	<p>ramach ewaluacji on-going PO IR "Barometr Innowacyjności"] traktowana jako przyczynowy efekt względny (tj. różnica pomiędzy bliźniaczymi przypadkami beneficjentów przedmiotowych poddziałań w obrębie wyróżnionych grup porównawczych: <u>ogniskowej i odniesienia</u>; dopasowanie dokładne wg <u>poziomu intensywności</u> <u>uzyskanej pomocy</u> oraz wg bliskości na indeksie propensity score, obliczonego w oparciu o możliwie szeroką listę charakterystyk istotnych z punktu widzenia efektów i selekcji do programu).</p> <p><i>*Porównywanie wskaźników direct impact w dopasowaniu dokładnym wg struktury pomocy w</i></p>	<p>podobnych pod względem kluczowych charakterystyk mających wpływ na selekcję i efekty projektów, ale o różnej intensywności wykorzystania pomocy i końcowych wynikach wskaźników rezultatu. W oparciu o ww. analizy będziemy mogli podjąć próbę wnioskowania w oparciu o dowody (evidence-based) czy było możliwe osiągnięcie porównywalnych efektów przy mniejszym zaangażowaniu środków pomocy publicznej.</p>	<p>Szczególnie duży nacisk zostanie położony na analizie danych dotyczących dofinansowanych projektów pochodzących z badań kwestionariuszowych w ramach ewaluacji on-going "Barometr Innowacyjności" oraz danych administracyjnych projektów PO IR. Uwzględniając finansową strukturę projektów (intensywność pomocy) i charakterystyki przedsiębiorstw związane z selekcją i efektami, zostanie podjęta próba (warunkowana odpowiednią liczebnością przypadków) przeprowadzenia analiz kontrfaktycznych, dotyczących proporcjonalności pomocy we wskazanych wskaźnikach przyczynowych efektów względnych (pomiędzy podgrupami beneficjentów poddziałania) i pozwalających uzyskać oparte na dowodach (evidence-based) odpowiedzi na pytania ewaluacyjne.</p>	<p>administracyjnych projektów PO IR, innych dotąd dostępnych wyników ewaluacji PO IR), w tym z wykorzystaniem:</p> <p>a) podejścia kontrfaktycznego (PSM + DID) przy analizie proporcjonalności pomocy w podgrupach beneficjentów przedmiotowych poddziałań;</p> <p>b) podejścia opartego na teorii zmiany / teorii interwencji (theory-based evaluation), przy interpretacji wyników analiz i ocenie proporcjonalności pomocy przedmiotowych poddziałań.</p>
--	---	---	--	---

	<p>przypadku poddziałań 3.1.x realizowanych w oparciu o Sekcję III GBER nie ma uzasadnienia (w przeciwieństwie do poddziałania 3.2.1), z uwagi na to, że w każdym z poddziałań Sekcji III GBER na poziomie przedsiębiorstwa występować będzie jedna kategoria pomocy (poddziaływanie 3.1.1 & 3.1.2 - art. 21 <i>Pomoc na finansowanie ryzyka</i>; poddziałanie 3.1.3 - art. 22 <i>Pomoc dla przedsiębiorstw rozpoczynających działalność</i>). Należy zakładać, że trzecia wspomniana kategoria pomocy - <i>Pomoc na koszty rozpoznania</i> - będzie dotyczyła pośredników finansowych.</p>			
<p>III. Wpływ pomocy udzielanej na podstawie Rozdziału III, Sekcji II GBER</p>				

UZASADNIENIE ZAKRESU EWALUACJI: Ten komponent ewaluacji programu pomocowego PARP obejmie interwencje w ramach poddziałań 3.1.5 Wsparcie MŚP w dostępie do rynku kapitałowego - 4 Stock oraz 3.3.3 Wsparcie MŚP w promocji marek produktowych - Go to Brand, w których dominującą (w ujęciu oczekiwanej wartości obciążeń finansowych pomocy publicznej) kategorią przeznaczenia pomocy jest Sekcja II, art. 18 GBER - *Pomoc na usługi doradcze na rzecz MŚP*. Należy podkreślić, że w obrębie poddziałania 3.3.3 mogą występować jeszcze inne kategorie przeznaczenia pomocy publicznej oraz pomoc *de minimis* (dodatkowo może być udzielana pomoc na podstawie Sekcji II, art. 19 *Pomoc na udział MŚP w targach* & Sekcja IV, art. 28 *Pomoc dla MŚP na wspieranie innowacyjności*, a ponadto - w zależności od wyboru wnioskodawcy - pomoc publiczną, może zastąpić pomoc *de minimis* przyjmując reguły odpowiednio niższej intensywności dofinansowania), przy czym PARP przewiduje, że udział kategorii różnych od *Pomocy na usługi doradcze na rzecz MŚP* w łącznej wartości zobowiązań finansowych udzielonych w ramach wskazanych interwencji programu pomocowego PARP będzie marginalny. Chcemy jednak podkreślić odmienną specyfikę przedmiotu projektów, które będą mogły uzyskać finansowanie w poszczególnych poddziałaniach (usługa doradcza związana z pozyskaniem finansowania z rynku publicznego - poddziałanie 3.1.5; usługa doradcza związana z internacjonalizacją - poddziałanie 3.3.3). Przedstawioną powyżej specyfikę poddziałań będziemy starali się uchwycić w planowanej ewaluacji (m.in. bezpośredni wpływ programu Pomocowego PARP na wartość zaangażowanego kapitału prywatnego/dynamikę sprzedaży zagranicznej, pośredni wpływ programu pomocowego PARP na rynek usługodawców - podmiotów świadczących usługi doradcze). Ten element ewaluacji obejmuje grupę instrumentów - **trzecią pod względem wielkości łącznej alokacji środków finansowych** (nie licząc projektu Inno_LAB*) - w ramach Programu Pomocowego PARP. Budżet poddziałań stanowi **5,18% wartości ogółu poddziałań wdrażanych przez PARP w ramach PO IR**, w związku z tym mogą one mieć znaczące oddziaływanie rynkowe.

*Budżet projekt Inno_LAB ("Centrum analiz i pilotaży nowych instrumentów inno_LAB" - poddziałanie 2.4.1), którego bezpośrednim beneficjentem jest PARP, **stanowi 5,38% wartości ogółu poddziałań wdrażanych przez PARP w ramach PO IR**. Należy jednak podkreślić, że w ramach inno_LAB:

- 1) stosowany będzie "mix" wielu wpływających na siebie kategorii pomocowych GBER, tj. wszystkich możliwych kategorii przewidzianych w programie pomocowym PARP w ramach PO IR (zgodnie z rozporządzeniem Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 10 lipca 2015 r. w sprawie udzielania przez PARP pomocy finansowej w ramach PO IR 2014-2020 – Dz. U. 2015 poz. 1027): Sekcja I-V: art. 14, art. 18, art. 21, art. 22, art. 23, art. 24. art. 25, art. 27, art. 28, art. 29 art. 31 GBER oraz pomoc *de minimis*;
- 2) projekt jest adresowany do wszystkich interesariuszy (stakeholders) Krajowego Systemu Innowacji (instytucji publicznych, podmiotów prywatnych, NGOs, instytucji otoczenia biznesu, etc.). Planowane działania w ramach projektu mają wspierać formułowanie i realizację polityki innowacyjnej w Polsce, biorąc pod uwagę jej skuteczność i efektywność;
- 3) testowanych i pilotowanych będzie kilka działań wspierających. Co prawda pilotaże będą adresowane bezpośrednio lub pośrednio do przedsiębiorców, ale przedmiot wsparcia będzie się różnił pomiędzy poszczególnymi testami / pilotażami i będą one wykorzystywały różne kategorie przeznaczenia pomocy (w tym „mix wielu kategorii pomocowych w jednym działaniu), co w praktyce będzie miało marginalne oddziaływanie rynkowe;
- 4) Zarówno testy jak i pilotaże (szczególnie testy) będą zaplanowane dla ograniczonej liczby beneficjentów, ponieważ główną ideą projektów jest testowanie nowych form wsparcia na małych grupach przedsiębiorców, w celu wykorzystania funduszy publicznych w najbardziej efektywny ekonomicznie (smart) sposób;
- 5) projekty pilotażowe w ramach inno_LAB, z których korzystać będą przedsiębiorcy, objęte zostaną bieżącymi działaniami ewaluacyjnymi (m.in. eksperymentami RCT - o których więcej w bloku "(Możliwe) porównania skuteczności i efektywności 3 szerokich kategorii działań", z których kluczowe

wnioski i dobre praktyki zostaną uwzględnione (podsumowane) w raporcie z niniejszej ewaluacji programu pomocowego PARP.

W związku z powyższym PARP nie wyodrębniła komponentu ewaluacji dedykowanego projektowi inno_LAB (poddziałanie 2.4.1 PO IR). Podobnie, w ramach ewaluacji Programu pomocowego PARP w ramach POIR, nie zdecydowaliśmy się wyodrębnić komponentów ewaluacji w sytuacji, gdy mamy do czynienia z:

a) pomocą o niewielkim oddziaływaniu (instrumenty programu pomocowego PARP oparte wyłącznie o pomoc de minimis - 2.3.2 Bony na innowacje dla MŚP i 3.3.1 Polskie Mosty Technologiczne oraz niewielkie wsparcie MŚP w postaci usług doradczych proinnowacyjnych, finansowanych w ramach Sekcja IV, art. 28 GBER Pomoc dla MŚP na wspieranie innowacyjności - 2.3.1 Proinnowacyjne usługi IOB dla MŚP),

b) złożonym mechanizmem finansowania (2.3.3 Umiejdzynarodowienie Krajowych Klastrow Kluczowych - pomoc udzielana na dwóch poziomach: koordynatorzy KKK, którzy otrzymają pomoc publiczną z Sekcji IV, art. 27 GBER oraz członkowie klastra, którzy otrzymują pomoc de minimis na aktywizację w obszarze internacjonalizacji) oraz

c) efektami istotnie odłożonymi w czasie (2.3.4 Ochrona własności przemysłowej - interwencja polega na dofinansowaniu kosztów procedur uzyskiwania przez przedsiębiorstwa ochrony własności przemysłowej; ze względu na długotrwałe procedury patentowania /rejestracji wzorów, ewaluacja wpływu instrumentu na kluczowych wskaźnikach rezultatu związanych z ochroną własności przemysłowej będzie niemożliwa w oczekiwanym przez KE czasie - do połowy 2020 r.).

W ramach planowanej ewaluacji programu pomocowego PARP w ramach PO IR, ww. instrumenty (2.3.1, 2.3.2, 3.3.1, 2.3.3, 2.3.4 + inno_LAB – 2.4.1) posiadające specyficzną logikę interwencji, zostaną objęte generalną analizą ekspercką dotyczącą skuteczności i efektywności udzielanej pomocy publicznej w obrębie ogółu instrumentów programu pomocowego PARP. Obejmie ona m.in pogłębione **analizy teorii zmian (teorii interwencji - tzw. element ewaluacji opartej na teorii)**, do czego wspierająco będą mogły zostać wykorzystane metody panelu eksperckiego (lub metoda delficka). Finalnym produktem prac eksperckich będzie synteza dotąd uzyskanych wyników **counterfactual impact evaluation** instrumentów programu pomocowego PARP w zestawieniu z wnioskami **theory based evaluation**.

1. Bezpośredni wpływ na beneficjentów pomocy

<p>1) Czy udzielona pomoc miała istotny wpływ na zakres działalności podejmowanej przez beneficjentów pomocy (efekt zachęty)?</p> <p>2) Czy udzielona</p>	<p>Wskaźniki wybrane na potrzeby pomiaru wpływu bezpośredniego poddziałania 3.3.3:</p> <p>1) Zatrudnienie we wspieranych przedsiębiorstwach</p> <p>2) Przychody ze sprzedaży produktów</p>	<p>W przedmiotowym komponente ewaluacji obejmującym wsparcie Sekcji II, art. 18 GBER - Pomoc na usługi doradcze na rzecz MŚP zastosowanie grup porównawczych do pomiaru wskaźników rezultatu (direct impacts - efektów netto) będzie możliwe, mając na uwadze poniższe ograniczenia:</p> <p>1) Wsparcie "miękkie" o charakterze</p>	<p>Bezpośredni wpływ poddziałania 3.3.3 Go to Brand PARP planuje oszacować na podstawie porównań wartości wskaźników efektu pomiędzy beneficjentami a odpowiednio dobraną grupą kontrolną (PSM + DID). Wskaźniki efektów, PARP planuje pozyskać z GUS (wartości parametrów tendencji centralnej m.in. dla wskaźników wpływu bezpośredniego w postaci agregatu dla próby</p>	<p>1) Eksperckie analizy (w tym analizy przyczynowe / kontrfaktyczne) danych zastanych (desk research) z bazy administracyjnej projektów PO IR (m.in. dobór prób badawczych, w tym w</p>
---	---	---	---	---

<p><i>pomoc miała wpływ na sytuację beneficjentów (czy uległa zmianie ich pozycja konkurencyjna)?</i></p> <p><i>3) W jakim stopniu osiągnięte zostały oczekiwane rezultaty udzielenia pomocy?</i></p> <p><i>4) Jak zróżnicowane były efekty udzielonej pomocy (np. w zależności od wielkości przedsiębiorstwa, lokalizacji lub sektora prowadzonej działalności)?</i></p>	<p>ogółem</p> <p>3) Przychody ze sprzedaży produktów na eksport</p> <p>Ponadto, ewaluacja wszystkich dwóch przedmiotowych poddziałań Sekcji II GBER będzie mogła objąć również następujące uzupełniające wskaźniki rezultatu (zgodne z oficjalną logiką interwencji wynikającą z dokumentacji programowej PO IR):</p> <p>1) Liczba MŚP, które uzyskały dostęp do rynku kapitałowego (dot. 3.1.5 4Stock)</p> <p>2) Liczba kontraktów handlowych zagranicznych podpisanych przez przedsiębiorstwa wsparte w zakresie internacjonalizacji (dot. 3.3.3 Go to Brand)</p> <p>W kontekście ewaluacji</p>	<p>doradczym, w mniejszym stopniu będzie mieć bezpośrednie przełożenie na "twarde" wyniki ekonomiczne przedsiębiorstwa, możliwe do zaobserwowania w analizach porównawczych danych beneficjentów i potencjalnej grupy kontrolnej, dostępnych z GUS (tj. w potencjalnych wskaźnikach efektów pochodzących z badań statystycznych przedsiębiorstw w Polsce np. sprawozdań SP, F-01, PNT). Przy tego typu porównaniach, rośnie znaczenie zmiennych nieobserwowalnych (zarówno czynników selekcyjnych jak i tych mogących mieć wpływ na wskaźniki efektu), nad którymi nie będziemy mieli kontroli (nie można uwzględnić ich w modelu dopasowania PSM). Wpływ wsparcia doradczego na wyniki ekonomiczne ma z reguły charakter pośredni, wynikający z krótkotrwałej zmiany zachowania lub konkretnej decyzji biznesowej (potencjalnych "miękkich" efektów przyczynowych doradztwa). Ewentualne istotne statystycznie różnice DID obserwowane pomiędzy grupami porównawczymi na poziomie wyników ekonomicznych mogłyby być trudne do interpretacji / nielogiczne w kontekście teorii interwencji. Z tego typu sytuacją</p>	<p>eksperymentalnej vs. wartości dla grupy kontrolnej). Dobór próby (PSM) będzie uwzględniał charakterystyki przedsiębiorstw, istotne w kontekście selekcji i efektów realizacji projektów, dostępne w bazach administracyjnych (np. wnioski o dofinansowanie, biznes plany projektów - jeśli dotyczy). W miarę możliwości wykonawczych (tj. możliwości zbudowania odpowiednich modeli analitycznych), efekty pomocy (DID), będą badane pod kątem zróżnicowania np. wielkości, lokalizacji lub sektora działalności firm beneficjentów.</p> <p>W niniejszej ewaluacji, PARP planuje uwzględnić w ramach przedstawionych modeli PSM również odpowiednie dane (kowarianty) dotyczące przedsiębiorstw z grupy eksperymentalnej i kontrolnej, informujące o uzyskanej pomocy publicznej i jej charakterystyce. Dane te są gromadzone w centralnym systemie informatycznym SHRIMP (System Harmonogramowania Rejestracji i Monitorowania Pomocy) i pochodzą ze sprawozdań o udzielonej pomocy publicznej. W ramach „Analiz efektów netto PO IG 2007-2013...” realizowanej na zlecenie PARP przez Uniwersytet Jagielloński w 2015 r., tego typu dane zostały pozyskane z UOKIK i skutecznie wykorzystane w ewaluacji wpływu. Warto</p>	<p>ramach schematów dopasowanych PSM) i z badań statystycznych GUS (m.in. wskaźniki zatrudnienia, przychodów ze sprzedaży ogółem i na eksport - w grupie eksperymentalnej i kontrolnej dla poddziałania 3.3.3) w ramach kompleksowego podejścia theory-based counterfactual impact evaluation.</p> <p>2) Badania kwestionariuszowe na reprezentatywnej próbie lub populacji beneficjentów w ramach ewaluacji on-going PO IR "Barometr Innowacyjności" (CAWI jako wiodąca technika gromadzenia danych, wspomagana telefonicznym serwisem helpdesk), analizy statystyczne i ekonometryczne (m.in. porównawcze w</p>
---	--	--	---	---

	<p>wpływu bezpośredniego, w przypadku ww. wskaźników będziemy się koncentrować na parametrach wzrostu (np. czy występuje, jaka jest jego wielkość, etc.)</p>	<p>PARP miała do czynienia przy analizach wpływu bezpośredniego (direct imacts) prowadzonych w 2009 r. ramach ewaluacji ex post Działania 2.1 Sektorowego Programu Operacyjnego Wzrost Konkurencyjności Przedsiębiorstw 2004-2006 (program dotacji na usługi doradcze dla MŚP).</p> <p>2) W przypadku poddziałania 3.1.5 (4Stock) nie będziemy dysponowali odpowiednią / odpowiednio liczną pulą potencjalnych przypadków kontrolnych (np. nieskutecznych wnioskodawców), ze względu na mniej masowy charakter instrumentów (wsparcie doradcze procesu pozyskiwania kapitału prywatnego z rynku publicznego typu giełda). Jedynie w przypadku poddziałania 3.3.3 Go to Brand należy się spodziewać dużej popularności wśród MŚP oferowanej interwencji proeksportowej (w tym potencjalnie silnej selekcji i w jej skutku - licznej grupy nieskutecznych wnioskodawców) oraz względnie homogenicznego jej charakteru (pomijając silne zróżnicowanie samych rynków docelowych). Instrument o analogicznych cechach był realizowany przez PARP w ramach PO IG 2007-2013 (Działanie 6.1 PO IG</p>	<p>podkreślić, że baza SHRIMP administrowana przez UOKIK jest aktualizowana na bieżąco i powinna, zgodnie z prawem, uwzględniać informacje o wszystkich beneficjentach pomocy publicznej w Polsce. Dane rejestrowe (w przeciwieństwie do danych z badań statystycznych) są publicznie dostępne (nie obowiązuje tu tajemnica statystyczna, ale mogą one być chronione zgodnie z innymi przepisami prawa np. ochrony danych osobowych). Zgodnie z powyższym, ewaluacja programu pomocowego PARP będzie uwzględniała ewentualny fakt korzystania przez beneficjentów programu, z pomocy w ramach innych instrumentów wsparcia. W ramach kontrafaktycznej ewaluacji wpływu wsparcia udzielonego w ramach poddziałania(ń) programu pomocowego PARP planujemy kontrować potencjalne efekty innych instrumentów wsparcia.</p> <p>W przypadku braku możliwości pozyskania z GUS odpowiednich danych (dot. wskaźników wpływu bezpośredniego) w założonym harmonogramie realizacji niniejszej ewaluacji, PARP jako alternatywę (rekompensatę) propozycje uzupełniające reprezentatywne badanie kwestionariuszowe na podmiotach, które aplikowały do poddziałania 3.3.3 Go to Brand, ale ostatecznie nie otrzymały pomocy, oraz analizy porównawcze</p>	<p>podgrupach, z modelowaniem sytuacji kontrafaktycznej i szacowaniem przyczynowych efektów względnych); projekty narzędzi do badań z udziałem beneficjentów, schematy analiz oraz podejście do oceny ugruntowane na teorii interwencji (theory-based evaluation) i poparte odpowiednią ekspertyzą na etapie przygotowawczym (m.in adaptacja metodyki pomiaru, stosowanych kategorii pojęciowych, uspoźnienie definicji wskaźników, itp. ze statystyki publicznej).</p> <p>3) Uzupełniająco, badania ilościowe na reprezentatywnej próbie przedsiębiorstw, które aplikowały do poddziałania 3.3.3 Go to Brand, ale</p>
--	--	---	---	--

		<p>"Paszport do eksportu"). W związku z powyższym, analizy kontrfaktyczne z wykorzystaniem grupy kontrolnej oraz szacowanie efektów przyczynowych (direct impact) będą najprawdopodobniej możliwe w poddziałaniu 3.3.3. Analogicznie jak w poddziałaniu 3.2.1 na potrzeby pomiaru direct impacts względem przedsiębiorstw poddanych interwencji (beneficjentów), stworzona zostanie próba kontrolna spośród puli przedsiębiorstw nieskutecznie wnioskujących (firm, które złożyły aplikacje zgodne formalnie, ale o niewystarczającej punktacji merytorycznej), a wskaźniki efektów zostaną oszacowane metodą DID w oparciu o dane GUS.</p> <p>Opcjonalnie, w przypadku braku możliwości pozyskania (w założonym harmonogramie realizacji niniejszej ewaluacji) odpowiednich danych z GUS dotyczących wskaźników wpływu bezpośredniego, PARP proponuje uzupełniające reprezentatywne badanie kwestionariuszowe na podmiotach, które aplikowały do poddziałania 3.3.3 Go to Brand, ale ostatecznie nie otrzymały pomocy. Badanie będzie miało na celu oszacowanie skali efektu "biegu</p>	<p>względem beneficjentów z dopasowaniem na poziomie warstw. Ostateczne rozstrzygnięcia metodologiczne w tym zakresie będą mogły być podjęte po analizie bazy administracyjnej wniosków o dofinansowanie projektów PO IR.</p> <p>Źródłem danych do pomiaru uzupełniających wskaźników rezultatu dla obu poddziałań objętych wsparciem Sekcji II GBER będą badania kwestionariuszowe na reprezentatywnej próbie lub populacji generalnej beneficjentów (w ramach ewaluacji on-going PO IR "Barometr Innowacyjności"). W oparciu o badania kwestionariuszowe beneficjentów, zebrane zostaną również odpowiednie dane pozwalające m.in. na analizę efektu zachęty i wpływu wsparcia na konkurencyjność przedsiębiorstw (w tym w miarę możliwości analizy porównawcze w schematach dopasowanych PSM - pomiędzy podgrupami beneficjentów różnych naborów wniosków, klas wielkości, sektorów działalności, intensywności i struktury wsparcia wg kategorii przeznaczenia pomocy, etc. - przy kontroli podobieństwa ze względu na czynniki związane z selekcją i wpływającymi na efekty projektów).</p>	<p>ostatecznie nie otrzymały pomocy (m.in. na potrzeby oceny efektu zachęty, proporcjonalności i identyfikacji ewentualnych efektów pośrednich programu pomocowego w grupie nieskutecznych wnioskodawców).</p>
--	--	---	--	---

		<p>jałowego" (deadweight), polegającego na niezależnym rozwijaniu eksportu (w czasie / zakresie / kierunkach zaplanowanych w aplikacji), przez "nieskutecznych wnioskodawców". Ponadto, w pewnym zakresie tego typu badanie będzie mogłoby dostarczyć informacji:</p> <p>a) o szacowanym poziomie wskaźnika efektu zachęty, jaki jest realizowany w projektach objętych pomocą publiczną (w dużym uproszczeniu: im mniejsza skuteczność w eksporcie "nieskutecznych wnioskodawców" w porównaniu do beneficjentów pomocy, tym większy efekt zachęty projektów objętych pomocą);</p> <p>b) o ewentualnym zakresie (nie)proporcjonalności pomocy udzielonej beneficjentom;</p> <p>c) o ewentualnych pośrednich efektach udziału w Programie dla nieskutecznych wnioskodawców (np. czy konieczność dokładnego zaplanowania działań proeksportowych przez MŚP we wniosku, sprzyjała ich realizacji, niezależnie od dostępności finansowania ze środków publicznych).</p> <p>W związku z proponowanym powyżej uzupełniającym badaniem</p>		
--	--	---	--	--

		<p>(opcjonalnym), należy wziąć również pod uwagę, że badania z udziałem "nieskutecznych wnioskodawców" co do zasady są dużo trudniejsze realizacyjnie niż analogiczne badanie na beneficjentach (w tym przypadku należałoby przeprowadzić wywiady z konkretnymi przypadkami "nieskutecznych" - tj. odpowiednio wyselekcjonowanymi "bliźniakami" spełniającymi kryteria dopasowania PSM do beneficjentów). Bazując na doświadczeniach PARP z 2006 i 2007 r. z ewaluacji kontrfaktycznych dotyczących przedakcesyjnych programów dla MŚP Phare SSG 2002-2003, gdzie gromadzenie danych do szacowania wpływu bezpośredniego (direct impacts - efekty netto) zarówno dla grupy eksperymentalnej i kontrolnej odbywało się w oparciu o badania terenowe, przewidujemy, że koszty takiego badania w przypadku poddziałania 3.3.3 Go to Brand mogą być niewspółmierne do efektów. Dlatego w przypadku pozyskiwania danych dla grupy kontrolnej w oparciu o badanie kwestionariuszowe, w analizach porównawczych beneficjentów i nieskutecznych wnioskodawców poddziałania 3.3.3 Go to Brand, proponujemy (zamiast dopasowania</p>		
--	--	--	--	--

		<p>PSM) porównania z uwzględnieniem reprezentatywności w kluczowych zmiennych (warstwach) mających wpływ na selekcję i efekty (np. wielkość przedsiębiorstwa, region siedziby wnioskodawcy, udział eksportu w sprzedaży, itp.). Ponadto, w ramach analizy uzupełniających wskaźniki rezultatu (na danych beneficjentów pochodzących z ewaluacji on-going "Barometr Innowacyjności") w miarę dostępności odpowiednich liczebności prób, będą mogły zostać przeprowadzone porównania (w schematach dopasowanych PSM) pomiędzy poddziałaniami lub podgrupami beneficjentów danego poddziałania (w tym podgrup wyróżnionych w oparciu o strukturę wsparcia wg kategorii pomocy publicznej) identyfikując różnice DID w skuteczności (przyczynowe efekty względne) realizacji wskaźników przez określoną grupę beneficjentów lub model wsparcia.</p>		
<p>2. Wpływ pośredni</p>				
<p>(a) Pozytywny wpływ pośredni</p>				

<p>1) Czy w wyniku interwencji wystąpił tzw. efekt rozlania (spillover effect) w odniesieniu do działalności innych przedsiębiorstw (np. dostawców usług doradczych)?</p> <p>2) Czy interwencje przyczyniły się do osiągnięcia celów polityki wspierania innowacyjności i konkurencyjności w Polsce?</p>	<p>Ewaluacja obejmie następujące wskaźniki rezultatu (positive indirect impacts):</p> <p>1) zatrudnienie (np. w kraju, wśród podmiotów - <u>MŚP i dużych przedsiębiorstw</u> - w obszarze wpływu pośredniego - np. dostawcy rozwiązań, podwykonawcy, itp. inne podmioty uzyskujące korzyści w obszarze zatrudnienia, z uwagi na fakt rozwoju firm beneficjentów w rezultacie uzyskanej pomocy z programu w ramach Sekcji II GBER (np. wzrost wolumenu eksportu jako rezultat pomocy doradczej - Art. 18 GBER);</p> <p>2) liczba pośrednich beneficjentów (np. liczba zagranicznych lub krajowych dostawców rozwiązań, podwykonawców, itp. podmiotów - <u>MŚP i dużych przedsiębiorstw</u> - uzyskujących korzyści</p>	<p>Możliwe porównania (bez dopasowania) wskaźników rezultatu zawężonych do beneficjentów wybranych poddziałań (3.3.3 Go to Brand; badania kwestionariuszowe beneficjentów w ramach ewaluacji on-going PO IR "Barometr Innowacyjności") vs. wskaźniki dotyczące populacji przedsiębiorstw w Polsce (m.in. wskaźniki związane z eksportem - GUS SP; w miarę możliwości odpowiedniej dezagregacji danych również w ujęciu przekrojowym np. wg klasy wielkości, sektora działalności, regionu, itp.).</p> <p>Ewentualne, analizy porównawcze w schematach dopasowanych PSM na poziomie przedsiębiorstw będą możliwe na danych beneficjentów pochodzących z ewaluacji on-going "Barometr Innowacyjności" (w miarę dostępności odpowiednich liczebności prób). Będą one mogły ewentualnie porównywać deklarowany wpływ pośredni pomocy (positive indirect impacts) pomiędzy poddziałaniami lub podgrupami beneficjentów danego poddziałania (w tym podgrup wyróżnionych w oparciu o strukturę wsparcia wg kategorii pomocy publicznej) identyfikując różnice DID w</p>	<p>Głównym źródłem danych do pomiaru wskaźników rezultatu (positive indirect impacts) będą dane pierwotne pozyskane w trakcie badań kwestionariuszowych beneficjentów (w ramach ewaluacji on-going PO IR "Barometr Innowacyjności" szerzej opisanej w I. komponencie ewaluacji dot. poddziałania 3.2.1, dział: wpływ bezpośredni). W celu sformułowania odpowiedzi na pytania ewaluacyjne i na potrzeby pomiaru uzupełniających wskaźników rezultatu, wynikających z oficjalnej logiki interwencji PO IR, poza "Barometrem Innowacyjności" dodatkowo wykorzystane zostaną również dane z badań statystycznych GUS na przedsiębiorstwach w Polsce (np. sprawozdania SP, F-01, PNT). Należy mieć jednak na uwadze ograniczenia danych GUS (opisane w kontekście źródeł danych w I. komponencie ewaluacji dot. poddziałania 3.2.1, dział: pozytywny wpływ pośredni).</p> <p>Ponadto, na potrzeby lepszej identyfikacji i interpretacji mechanizmów wpływu pomocy na otoczenie beneficjentów (inne przedsiębiorstwa/uczestników rynku, firmy współpracujące/konkurencję, przepływ wartości, handel, itp.), przeprowadzone zostaną uzupełniające badania ilościowe i jakościowe z podmiotami prowadzącymi działalność w obszarze wpływu działalności beneficjentów (w szczególności</p>	<p>Ewaluacja pośrednich efektów realizacji przedmiotowych poddziałań będzie opierała się 2 grupach metod badawczych:</p> <p>1) Badania kwestionariuszowe beneficjentów w ramach ewaluacji on-going PO IR "Barometr Innowacyjności" (CAWI jako wiodąca technika gromadzenia danych, wspomagana telefonicznym serwisem helpdesk), analizy statystyczne i ekonometryczne (m.in. porównawcze w podgrupach, z ewentualnym modelowaniem sytuacji kontrfaktycznej i szacowaniem przyczynowych efektów względnych); projekty narzędzi do badań z udziałem beneficjentów, schematy analiz oraz podejście do oceny</p>
--	--	---	--	--

	<p>ekonomiczne (np. wzrost zatrudnienia, liczba i wartość zamówień, wolumen eksportu, zyski, etc.), z uwagi na fakt rozwoju firm beneficjentów w rezultacie uzyskanej pomocy doradczej (Art. 18 GBER)</p> <p>Ponadto, ewaluacja będzie mogła objąć również uzupełniający wskaźnik rezultatu "wyższego rzędu", którym jest eksport produktów wysokiej techniki w stosunku do łącznej wartości eksportu przedsiębiorstw (np. w kraju, w grupie beneficjentów programu, etc.). Ten wskaźnik dotyczy oczekiwanego kierunku zmian w obszarze docelowym, pośrednio mogącego mieć związek z ogółem efektów interwencji (jest to wskaźniki</p>	<p>skuteczności (przyczynowe efekty względne) realizacji wskaźników przez określoną grupę beneficjentów lub model wsparcia.</p> <p>Pośredni wpływ Programu PARP (w szczególności przedmiotowych poddziałań realizowanych w ramach Sekcji II GBER) na rynek podmiotów świadczących usługi doradcze, będziemy starali się uwzględnić w odniesieniu do interwencji poddziałania 3.3.3 (Go to Brand)*. Potencjalne efekty (względnie pozytywne) na poziomie rynku dostawców usług doradczych dla przedsiębiorstw mogą dotyczyć wpływu programu na popyt na tego typu usługi, konkurencję na rynku dostawców oraz wyniki finansowe usługodawców.</p> <p>*Ewentualny wpływ pomocy na rynek dostawców usług w poddziałaniu 4Stock będzie miał charakter lokalny/niszowy (co do zasady ograniczony do regulowanych dostawców np. autoryzowanych doradców giełdowych, biur maklerskich, itp.).</p>	<p>przedstawicielami usługodawców, w tym m.in. podmiotami dostarczającymi usługi dla beneficjentów w poddziałaniu 3.3.3 (Go to Brand) oraz podmiotami specjalizującymi się w tego typu usługach doradczych dla MŚP (proeksportowych), ale dotąd nie obsługujących beneficjentów Programu) oraz analizy eksperckie (branżowe, biznesowe).</p>	<p>ugruntowane w teorii interwencji (theory-based evaluation) i poparte odpowiednią ekspertyzą na etapie przygotowawczym (m.in adaptacja metodyki pomiaru, uspołnienie stosowanych kategorii pojęciowych / definicji wskaźników, itp. zgodnie ze standardami statystyki publicznej).</p> <p>2) Ekspertka analiz danych zastanych (desk research) pochodzących z badań statystycznych GUS przedsiębiorstw w Polsce (np. sprawozdań SP, F-01, PNT).</p> <p>Ponadto, Uzupełniające badania ilościowe (np. techniki wspomagane komputerowo typu CAWI, CATI, CAPI lub mixed methods; np metoda SNA w badaniu oddziaływania programu na podmioty współpracujące z</p>
--	--	--	--	--

	<p>rezultatu na poziomie celów III. osi priorytetowej PO IR, tj. jest zgodny z oficjalną logiką interwencji wynikającą z dokumentacji programowej PO IR).</p> <p>W kontekście ewaluacji pozytywnego wpływu pośredniego, w przypadku ww. wskaźników będziemy się koncentrować na parametrach wzrostu (np. czy występuje wzrost, jaka jest jego wielkość, dynamika, struktura w podgrupach).</p>		<p>beneficjentami - Social Network Indirect Impact Analysis) oraz jakościowe (np. wywiady, studia przypadków, panele ekspertów) z przedstawicielami otoczenia gospodarczego beneficjentów (przede wszystkim z przedstawicielami dostawców usług doradczych proekspertowych), a także np. z reprezentantami firm współpracujących, konkurencji, organizacji branżowych, z ekspertami biznesowymi i partnerami społeczno-gospodarczymi, itp.). Wykorzystanie tej grupy metod uzupełniających, wraz z analizami eksperckimi (branżowymi, biznesowymi), pozwoli na lepszą identyfikację i interpretację</p>
--	--	--	--

				mechanizmów wpływu pomocy na otoczenie beneficjentów (inne przedsiębiorstwa/uczestników rynku, firmy współpracujące/konkurencję, przepływ wartości, handel, itp.) oraz kompleksową ocenę końcową efektów pośrednich przy wykorzystaniu podejścia theory-based evaluation.
b) Negatywny wpływ pośredni				
<i>1) Czy w realizacji programu Pomocowego można zaobserwować negatywne zjawiska dot. doboru beneficjentów mające wpływ na konkurencję, tj. tendencyjność sektorową (w programie wielosektorowym przeważającą</i>	Ewaluacja obejmie następujące wskaźniki rezultatu (negative indirect impacts): 1) W programie wielosektorowym przeważającą pomoc przyznano jednej branży (np. udziały poszczególnych sektorów w całkowitej wielkości udzielonej pomocy). 2) Stosunek starych przedsiębiorstw do nowych	Możliwe porównania (bez dopasowania) wskaźników rezultatu zawężonych do beneficjentów wybranych poddziałań (3.3.3 Go to Brand; badania kwestionariuszowe beneficjentów w ramach ewaluacji on-going PO IR "Barometr Innowacyjności") vs. wskaźniki dotyczące populacji przedsiębiorstw w Polsce (m.in. wskaźniki związane z eksportem - GUS SP; w miarę możliwości odpowiedniej dezagregacji danych również w ujęciu przekrojowym np. wg klasy wielkości, sektora działalności, regionu, itp.).	Jw.	Jw.

<p><i>pomoc przyznano jednej branży) i tendencyjność wobec jednostek zasiedziały (stosunek starych przedsiębiorstw do nowych przedsiębiorstw)?</i></p> <p>2) Czy pomoc zaburzała konkurencję na rynku (np. usług doradczych)?</p>	<p>przedsiębiorstw (np. udziały poszczególnych grup przedsiębiorstw wyróżnionych na podstawie długości działalności w ogóle przedsiębiorstw korzystających z pomocy).</p> <p>Ponadto, ewaluacja będzie mogła objąć również uzupełniające wskaźniki rezultatu "wyższego rzędu", którymi są:</p> <p>1) eksport produktów wysokiej techniki w stosunku do łącznej wartości eksportu przedsiębiorstw (np. w kraju, w grupie beneficjentów programu, etc.) - ten wskaźnik dotyczy oczekiwanego kierunku zmian w obszarze docelowym, pośrednio mogącego mieć związek z ogółem efektów interwencji (jest to wskaźniki rezultatu na poziomie</p>	<p>Ewentualne, analizy porównawcze w schematach dopasowanych PSM na poziomie przedsiębiorstw będą możliwe na danych beneficjentów pochodzących z ewaluacji on-going "Barometr Innowacyjności" (w miarę dostępności odpowiednich liczebności prób). Będą one mogły ewentualnie porównywać deklarowany wpływ pośredni pomocy (negative indirect impacts) pomiędzy poddziałaniami lub podgrupami beneficjentów danego poddziałania (w tym podgrup wyróżnionych w oparciu o strukturę wsparcia wg kategorii pomocy publicznej) identyfikując różnice DID w skuteczności (przyczynowe efekty względne) realizacji wskaźników przez określoną grupę beneficjentów lub model wsparcia.</p> <p>Pośredni wpływu programu PARP (w szczególności przedmiotowych poddziałań realizowanych w ramach Sekcji II GBER) na rynek podmiotów świadczących usługi doradcze, będziemy starali się uwzględnić w odniesieniu do interwencji poddziałania 3.3.3 (Go to Brand)*. Potencjalne efekty (względnie negatywne) na poziomie rynku dostawców usług doradczych dla</p>		
---	---	---	--	--

	<p>celów III. osi priorytetowej PO IR, tj. jest zgodny z oficjalną logiką interwencji wynikającą z dokumentacji programowej PO IR).</p> <p>2) Zmiany udziału w rynku, cen usług dostarczanych w ramach programu.</p> <p>W kontekście ewaluacji negatywnego wpływu pośredniego, w przypadku ww. wskaźników będziemy się koncentrować na parametrach spadku (np. czy występuje spadek, jaka jest jego wielkość, dynamika, struktura w podgrupach).</p>	<p>przedsiębiorstw mogą dotyczyć wpływu programu na popyt na tego typu usługi, konkurencję na rynku dostawców oraz wyniki finansowe usługodawców.</p> <p>* Ewentualny wpływ pomocy na rynek dostawców usług w poddziałaniu 4Stock będzie miał charakter lokalny/niszowy (co do zasady ograniczony do regulowanych dostawców np. autoryzowanych doradców giełdowych, biur maklerskich, itp.).</p>		
<p>3. Trafność instrumentu wsparcia</p>				

<p>1) Czy wybrano najskuteczniejszy instrument pomocy? Czy inne instrumenty pomocy lub rodzaje interwencji byłyby bardziej odpowiednie do osiągnięcia danego celu?</p> <p>2) Czy inne instrumenty wsparcia lub typy interwencji byłyby bardziej odpowiednie do osiągnięcia celów danej kategorii pomocy?</p> <p>*W ramach poddziałania 3.3.3 udzielane są dotacje na promocję zagraniczną marek produktowych. Logika interwencji instrumentu (m.in. dotacje związane z udziałem przedsiębiorstw w</p>	<p>Nie dotyczy</p> <p>Jakościowa ekspercka analiza i ocena aktualności programu oraz jego założeń.</p>	<p>Nie dotyczy* (por. komentarz poniżej pytań ewaluacyjnych)</p> <p>Analiza nie wymaga obecności grupy kontrolnej. Wykorzystana zostanie wiedza ekspercka.</p>	<p>Ewaluacja adekwatności zostanie przeprowadzona głównie w oparciu o analizę ekspercką (ekspertyzy niezależnych ekspertów) na podstawie dostępnych danych ilościowych i jakościowych, dotyczących procesów wdrażania, mechanizmów rynkowych w kontekście interwencji (w tym pochodzące z dotąd dostępnych wyników ewaluacji PO IR, przygotowanych na zlecenie np. Ministerstwa Rozwoju, PARP i NCBiR) oraz danych kontekstowych dotyczących otoczenia społeczno-gospodarczego (GUS, OECD, EUROSTAT - dane dotyczące działalności innowacyjnej w Polsce i na JRE)</p>	<p>Eksperska analiza i ocena dostępnych danych jakościowych i ilościowych (w tym pochodzących z badań kwestionariuszowych beneficjentów w ramach ewaluacji on-going PO IR "Barometr Innowacyjności", ewentualnych analiz kontrfaktycznych dotyczących przedmiotowej grupy poddziałań, innych dotąd dostępnych wyników ewaluacji PO IR oraz statystyk GUS, OECD, EUROSTAT) przeprowadzona zgodnie z podejściem opartym na teorii zmiany / interwencji (theory-based evaluation), przy wsparciu metody panelu eksperckiego lub delfickiej.</p>
---	--	--	---	--

<p>międzynarodowych imprezach targowo-wystawienniczych jako część szerszej proeksportowej strategii firm) została zweryfikowana w ramach "Paszportu do eksportu" (działania 6.1 PO IG 2007-2013). Wiele wniosków dotyczących "Paszportu" (oraz innych podobnych instrumentów wspierających internacjonalizację przedsiębiorstw, wdrażanych przez Ministerstwo Gospodarki i PARP w perspektywie funduszy europejskich 2007-2013 i wcześniej) zostało wprowadzonych w życie już w trakcie procesu wdrażania</p>				
---	--	--	--	--

działania (m.in. rezygnacja z odrębnego obligatoryjnego komponentu doradczego związanego z opracowaniem planu rozwoju eksportu przedsiębiorstwa; rozszerzenie katalogu kosztów kwalifikowanych związanych m.in. z delegacjami zagranicznymi).				
4. Proporcjonalność pomocy				
<i>Czy pomoc była proporcjonalna do problemu, którego dotyczyła? Czy możliwe byłoby osiągnięcie takich samych efektów przy mniejszej ilości pomocy publicznej* lub innej formie pomocy (np. projekty o względnie <u>wyższej</u></i>	1) Różnica DID na wskaźnikach direct impact [i/lub innych wskaźnikach zmiany w przedsiębiorstwach (np. behavioural additionality) obserwowanej w badaniach kwestionariuszowych beneficjentów w ramach ewaluacji on-going PO IR "Barometr Innowacyjności"]	W ramach ewaluacji poddziałań, podjęte zostaną próby przeprowadzenia analiz przyczynowych, wykorzystujących podejście kontryfakcyjne . W oparciu o dane beneficjentów pochodzące z ewaluacji on-going PO IR "Barometr Innowacyjności", przeprowadzone zostaną analizy porównawcze (w schemacie dopasowanym PSM) podgrup beneficjentów bliźniaczo podobnych pod względem kluczowych charakterystyk mających wpływ na selekcję i efekty projektów,	Ewaluacja proporcjonalności zostanie przeprowadzona głównie w oparciu o analizę ekspercką (ekspertyzy i analizy niezależnych ekspertów) na podstawie dostępnych danych ilościowych i jakościowych, dotyczących procesów wdrażania, mechanizmów rynkowych w kontekście interwencji (w tym pochodzące z dotąd dostępnych wyników ewaluacji PO IR, przygotowanych na zlecenie np. Ministerstwa Rozwoju, PARP i NCBiR). Szczególnie duży nacisk zostanie położony na analizie danych dotyczących dofinansowanych projektów pochodzących	Ekspercka analiza i ocena dostępnych danych jakościowych i ilościowych (w tym pochodzących z ankietowania internetowego beneficjentów w ramach ewaluacji on-going PO IR "Barometr Innowacyjności", danych administracyjnych projektów PO IR, innych

<p>vs. projekty o względnie <u>niższej intensywności pomocy</u>; projekty o jednym typie pomocy vs. projekty o zróżnicowanej strukturze pomocy)</p> <p>*W niniejszej ewaluacji planujemy uwzględnić ocenę wpływu intensywności pomocy na efekty - o ile selekcja projektów poddziałania 3.3.3 na to pozwoli (np. będzie wystarczając dużo projektów o poziomie intensywności pomocy mniejszym niż maksimum).</p>	<p>traktowana jako przyczynowy efekt względny (tj. różnica pomiędzy bliźniaczymi przypadkami beneficjentów poddziałania /poddziałań w obrębie wyróżnionych grup porównawczych: <u>ogniskowej i odniesienia</u>; dopasowanie dokładne wg <u>poziomu intensywności</u> uzyskanej pomocy oraz wg bliskości na indeksie propensity score, obliczonego w oparciu o możliwie szeroką listę charakterystyk istotnych z punktu widzenia efektów i selekcji do programu).</p> <p>2) Różnica DID na wskaźnikach direct impact [i/lub innych wskaźnikach zmiany w przedsiębiorstwach (np. behavioural additionality) obserwowanej w</p>	<p>ale różniących się ze względu na intensywność (por. 1. wskaźnik rezultatu) / strukturę pomocy (por. 2. wskaźnik rezultatu) i końcowych wynikach wskaźników rezultatu. W oparciu o ww. analizy będziemy mogli podjąć próbę wnioskowania w oparciu o dowody (evidence-based) czy było możliwe osiągnięcie porównywalnych efektów przy mniejszym zaangażowaniu środków pomocy publicznej.</p>	<p>z badań kwestionariuszowych w ramach ewaluacji on-going "Barometr Innowacyjności" oraz danych administracyjnych projektów PO IR. Uwzględniając finansową strukturę projektów (strukturę wg kategorii przeznaczenia pomocy publicznej oraz intensywność pomocy) i charakterystyki przedsiębiorstw związane z selekcją i efektami, zostanie podjęta próba (warunkowana odpowiednią liczebnością przypadków) przeprowadzenia analiz kontrfaktycznych, dotyczących proporcjonalności pomocy we wskazanych wskaźnikach przyczynowych efektów względnych (pomiędzy podgrupami beneficjentów poddziałania / poddziałań) i pozwalających uzyskać oparte na dowodach (evidence-based) odpowiedzi na pytania ewaluacyjne.</p>	<p>dostępnych wyników ewaluacji PO IR), w tym z wykorzystaniem:</p> <p>a) podejścia kontrfaktycznego (PSM + DID) przy analizie proporcjonalności pomocy w podgrupach beneficjentów przedmiotowych poddziałań / pomiędzy poddziałaniami;</p> <p>b) podejścia opartego na teorii zmiany / teorii interwencji (theory-based evaluation), przy interpretacji wyników analiz i ocenie proporcjonalności pomocy przedmiotowych poddziałań.</p>
---	---	--	---	---

	<p>badaniach kwestionariuszowych beneficjentów w ramach ewaluacji on-going PO IR "Barometr Innowacyjności"] traktowana jako przyczynowy efekt względny (tj. różnica pomiędzy bliźniaczymi przypadkami beneficjentów poddziałania / poddziałań w obrębie wyróżnionych grup porównawczych: <u>ogniskowej i odniesienia</u>; dopasowanie dokładne wg <u>struktury pomocy</u> oraz wg bliskości na indeksie propensity score, obliczonego w oparciu o możliwie szeroką listę charakterystyk istotnych z punktu widzenia efektów i selekcji do programu).</p>			
<p>IV. (Możliwe) porównania skuteczności i efektywności 3 szerokich kategorii działań</p>				

Opcja 1

Porównanie skuteczności i efektywności wsparcia programu pomocowego PARP udzielonego w ramach 3 szerokich kategorii pomocy publicznej (Sekcje I, III i II). Planujemy, że analiza porównawcza mogłaby objąć efekty wybranych instrumentów o dominującym typie pomocy, szacowane w oparciu o parametry "na wejściu" (model regresyjny oparty na wybranych wskaźnikach i charakterystykach "na wejściu", pochodzących od przedsiębiorstw rozpoczynających / będących w trakcie realizacji projektów; źródło danych: baza wniosków o dofinansowanie i baza wynikowa pomiaru początkowego w ramach ewaluacji on-going PO IR "Barometr Innowacyjności", realizowanego w początkowej fazie realizacji projektów PO IR).

W pierwszej kolejności rozważane jest opracowanie metodologii ww. analizy oraz studium jej wykonalności na rzeczywistych danych. Jeśli możliwe będzie zastosowanie zakładanej metodologii w praktyce, zostanie ona pilotażowo wdrożona. Pilotaż pionierskiego (innovacyjnego w Polsce) podejścia będzie mógł być wykorzystany:

1) na potrzeby ewaluacji ex ante szacowanego wpływu dofinansowanych projektów (**adaptacja metodologii kalkulacji wskaźników "edukacyjnej wartości dodanej" na obszar pomocy publicznej**)

2) na potrzeby optymalizacji systemu wyboru projektów (przy wykorzystaniu przewidywania wskaźników efektu dla składanych projektów, na podstawie modelu regresyjnego ex ante). Szczegóły metodologii mogłyby być ewentualnie opracowane we współpracy z ekspertami sektora nauki, a następnie przetestowane (studium wykonalności) i pilotażowo wdrożone (pod warunkiem pozytywnych wyników testów) w ramach projektu Inno_LAB (poddziałanie 2.4.1 programu pomocowego PARP)* i "Barometr Innowacyjności" (finansowany poza programem pomocowym PARP).

*Projekt PARP pn. "Centrum analiz i pilotaży nowych instrumentów inno_LAB" (poddziałanie 2.4.1) dotyczy współpracy w ramach Krajowego Systemu Innowacji i ma oddziaływać na kształtowanie polityki innowacyjnej kraju (m.in. poprzez wspieranie projektów pilotażowych służących testowaniu nowych form wsparcia oraz zwiększeniu wiedzy i skłonności przedsiębiorstw do podejmowania działalności B+R+I). W ramach projektu m.in. planowane jest również prowadzenie eksperymentów **RCT - randomized controlled trials** (dla wybranych interwencji, w przypadku których zastosowana metodologia okaże się adekwatna), polegających np. na losowym przydzielaniu aplikującym przedsiębiorcom określonego wariantu wsparcia. Zakładamy, że analizy w obrębie eksperymentu pozwolą przeanalizować efekt przyczynowy "względny" (w przeciwieństwie do efektu przyczynowego „netto”, który odnosiłby się do kontrfaktycznej sytuacji absolutnego braku interwencji), pomiędzy wariantami danego instrumentu wsparcia (wskazując przewagę jednego wariantu względem drugiego, na określonych wskaźnikach efektów ekonomicznych na poziomie przedsiębiorstwa-beneficjenta lub wskaźnikach efektywności wykorzystania środków publicznych np. ten sam efekt ekonomiczny uzyskany mniejszym nakładem). Przy opracowaniu metodologii ww. eksperymentów RCT, PARP planuje współpracować z **Innovation Growth Lab (Nesta)**. Wnioski z eksperymentów RCT w projekcie Inno_LAB (zastosowana metodologia, użyteczności wniosków dla kształtowania polityki proinnowacyjnej, itp.) zostaną również wykorzystane w raporcie z niniejszej ewaluacji programu pomocowego PARP.

Opcja 2

Porównanie skuteczności i efektywności w obrębie wybranego lub kilku wybranych instrumentów programu pomocowego (poddziałania), finansującego projekty w oparciu o więcej niż jedną kategorię przeznaczenia pomocy publicznej (lub pomocy publicznej i pomoc de minimis). Analiza porównawcza mogłaby objąć efekty względne tj. przewagi jednego instrumentu nad drugim w wybranych wskaźnikach rezultatu (analiza wpływu pomocy publicznej na wybrane wskaźniki efektów, oparta na modelu "dopasowanym" PSM uwzględniającym podobieństwo firm beneficjentów w zakresie m.in. kowariantów

---

związanych ze strukturą uzyskanej pomocy oraz charakterystyk mających wpływ na selekcję i efekty projektów).

*Przykładowo analiza porównawcza mogłaby dotyczyć skuteczności wspierania eksportu przedsiębiorstw (w ramach bliźniaczo podobnych projektów poddziałania 3.3.3) w oparciu o finansowanie z pomocy publicznej (Sekcja II GBER) przy niższej intensywności wsparcia vs. w oparciu o finansowanie z pomocy de minimis przy wyższej intensywności wsparcia.

Analiza **przyczynowych efektów względnych**, z wykorzystaniem metod kontrfaktycznych (porównań grup ogniskowej i odniesienia, zbudowanych na bazie beneficjentów różnych instrumentów pomocowych) była skutecznie realizowana przez PARP w latach 2013-2015 w odniesieniu do instrumentów pomocowych PO IG 2007-2013 (przy czym wówczas kontrola w modelu PSM zmiennych związanych z kategoriami przeznaczenia pomocy publicznej nie była brana pod uwagę jako zasadna/ celowa).

Warto podkreślić, że **pomiar bezpośredniego wpływu udzielonej pomocy na beneficjentów wsparcia** obejmie wybrane poddziałania programu pomocowego (przede wszystkim instrumenty w przypadku którego liczba beneficjentów jest względnie homogeniczna i odpowiednio liczna, udzielono wsparcie o znacznej wartości, od skorzystania ze wsparcia programu upłynął odpowiedni czas, który pozwala analizować wpływ, oraz ze względu na przedmiot wsparcia i grupy docelowe możliwe jest zastosowanie zalecanych metodyk ewaluacji wpływu).

Biorąc pod uwagę powyższe, potencjalnie największe możliwości realizacyjne mają badania wpływu bezpośredniego udzielonej pomocy (z wykorzystaniem rygorystycznej metodologii ewaluacji o której mowa w rozdziale 3. - zalecanej w *Common methodology for State aid evaluation*) w komponencie I. obejmującym poddziałanie 3.2.1. Poddziałanie to potencjalnie będzie miało największe oddziaływanie na otoczenie, a przede wszystkim na bezpośrednio wsparte przedsiębiorstwa wdrażające wyniki prac B+R. Planowany budżet Poddziałania 3.2.1 stanowi ponad połowę budżetu wszystkich instrumentów programu pomocowego. Ponadto, ze wsparcia korzystać będą przedsiębiorstwa, aplikujące o wsparcie na zgłaszane projekty, potencjalną grupę kontrolną stanowić w tym przypadku mogą tzw. nieskuteczni wnioskodawcy – jest to kluczowe, z punktu widzenia wykonalności oceny instrumentów wsparcia w ramach zalecanej metodologii badania. Logika interwencji jest stosunkowo prosta, nie uwzględnia pośredników (np. instytucji otoczenia biznesu czy pośredników finansowych, zaangażowanych w transferowanie wsparcia finansowego lub świadczenie usług), efektów można oczekiwać w okresie następującym bezpośrednio po zakończeniu projektów (tj. efekt nie jest znacznie odroczone w czasie, np. po spłaceniu pożyczki lub wyjścia z inwestycji przez anioła biznesu).

W miarę możliwości zastosowania podejścia badawczego opisanego w Tabeli 3. pomiar bezpośredniego wpływu obejmie również inne instrumenty wsparcia programu pomocowego (poddziałania 3.1.x i poddziałanie 3.3.3). Biorąc jednak pod uwagę wyżej opisane uwarunkowania, najprawdopodobniej będzie mogło to nastąpić nie wcześniej niż na II etapie ewaluacji, o którym mowa w rozdziale 5. niniejszego Planu. W tym wymiarze ewaluacja wpływu skoncentruje się analizie wybranych wskaźników rezultatu, uwzględniając podejście kontrfaktyczne pozwalające oszacować wpływ netto. W miarę możliwości wykonawczych (tj. możliwości zbudowania odpowiednich modeli analitycznych) **efekty udzielonej pomocy będą badane pod kątem ich zróżnicowania w zależności od np. wielkości przedsiębiorstwa, lokalizacji lub sektora działalności**. Szczegóły logiki podejścia badawczego w pomiarze bezpośredniego wpływu programy pomocowego zostały przedstawione w Tabeli 3.

Ewaluacja efektów pośrednich udzielonej pomocy obejmie wskazane w Tabeli 3. poddziałania programu pomocowego, o potencjalnie znaczącym oddziaływaniu rynkowym. Ewaluacja skoncentruje się na analizie wskazanych w Tabeli wskaźnikach rezultatu, zaczerpniętych z *Common methodology for State aid evaluation* oraz wskaźnikach uzgodnionych z Komisją Europejską na etapie konsultacji niniejszego Planu ewaluacji. Dla zapewnienia trafności, wybór wskaźników rezultatu został dokonany zgodnie z celem programu pomocy i prowadzonej oceny (tj. zgodnie z zaleceniami *Common methodology for State aid evaluation*). Szczegóły logiki podejścia badawczego w pomiarze pośredniego wpływu programy pomocowego zostały przedstawione w Tabeli 3.

Trzeci obszar tematyczny badania jakim jest **ewaluacja adekwatności i proporcjonalności**, obejmie m.in. ekspercką analizę procesów wdrażania i mechanizmów rynkowych zachodzących na skutek interwencji wskazując czy założenia stanowiące podstawę zatwierdzenia programu pomocy są nadal aktualne czy należy rozważyć dokonanie korekt lub wprowadzenia alternatywnych form pomocy celem zwiększenia jej skuteczności i efektywności. Szczegóły logiki podejścia badawczego w ocenie adekwatności i proporcjonalności programu pomocowego zostały przedstawione w Tabeli 3.

---

3. Metodologia badawcza

Metodologia badawcza przede wszystkim dostosowana będzie do obszarów tematycznych (w tym pytań badawczych i wskaźników), które obejmie ewaluacja programu pomocowego (por. Tabela 3.). Przewiduje się przeprowadzenie ewaluacji z zastosowaniem dwóch podstawowych podejść:

1. **ocena wpływu oparta na sytuacji kontrfaktycznej** (*counterfactual impact evaluation*)
2. **ewaluacja oparta na teorii programu** (*theory-based evaluation*)

Metody kontrfaktyczne m.in. pozwolą stwierdzić **czy** program przyniósł oczekiwane efekty, natomiast ewaluacja oparta na teorii dostarczy odpowiedzi **dla czego** efekty te zostały osiągnięte (lub nie osiągnięte)⁷. Odwołania do obu podejść metodologicznych znajdują się w ostatniej kolumnie Matrycy metodologicznej Planu ewaluacji (por. Tabela 3.)

Podejście kontrfaktyczne

Zgodnie z zaleceniami *Common methodology for State aid evaluation* centralne miejsce Planu ewaluacji stanowić w niej będą **metody kontrfaktyczne**, które pozwolą na określenie przyczynowego wpływu samego programu, niezakłóconego przez inne zmienne mogące mieć wpływ na zaobserwowane wyniki (np. ogólne warunki makroekonomiczne, niejednorodność przedsiębiorstw - różnice w wielkości, lokalizacji, środkach finansowych lub zdolnościach zarządzania, etc.), w szczególności w zakresie kluczowych wskaźników przyjętych do mierzenia stopnia osiągnięcia celów programu. Celem tej oceny będzie oddzielenie zmiany niezależnej od podjętej interwencji od zmiany, którą można przypisać wpływowi interwencji, poprzez porównanie osiągniętych rezultatów z szacowanymi rezultatami, które mogłyby się pojawić pomimo braku interwencji⁸.

Metody kontrfaktyczne zostaną wykorzystane przede wszystkim do pierwszego obszaru tematycznego jakim jest „Pomiar bezpośredniego wpływu udzielonej pomocy na beneficjentów wsparcia” (choć analizy przyczynowych efektów pośrednich i oceny proporcjonalności również będą wykorzystywały podejście kontrfaktyczne – por. Tabela 3.). Ze względu na brak losowości w selekcji beneficjentów Programu pomocowego objętego ewaluacją (z pewnymi wyjątkami, które stanowić mogą działania o charakterze pilotażowym, o niewielkiej skali oddziaływania)⁹, co

---

⁷ Analogiczne podejście metodologiczne zastosowano w Planie ewaluacji programu pomocy regionalnej udzielanej przedsiębiorcom prowadzącym działalność gospodarczą w specjalnych strefach ekonomicznych na podstawie zezwoleń wydanych w okresie od 25 grudnia 2014 r. do 31 grudnia 2020 r. (Por. <http://www.mg.gov.pl/Wspieranie+przedsiębiorczości/Wsparcie+finansowe+i+inwestycje/Specialne+strefy+ekonomiczne/Pomoc+regionalna+dla+przedsiębiorców> z 12 stycznia 2016 r.)

⁸ Por. Tamże.

⁹ Należy podkreślić, że badania z wykorzystaniem tzw. RCT (randomized controlled trial) nie będą elementem planowanej ewaluacji programu pomocowego PARP, ale jedynie w stosunkowo wąskim obszarze mogą stanowić działania przedmiotowe (celowe) podejmowane w programie. W poddziałaniu 2.4.1, które stanowi projekt pn. „Centrum analiz i pilotaży nowych instrumentów inno_LAB” zaplanowane zostały testy i pilotaże nowych instrumentów wsparcia w obszarze B+R+I dla przedsiębiorstw. W ramach planowanych testów instrumentów bierzemy pod uwagę m. in. prowadzenie eksperymentów RCT (dla wybranych interwencji, w przypadku których zastosowana metodologia okaże się adekwatna), polegających np. na losowym przydzielaniu aplikującym przedsiębiorcom określonego wariantu wsparcia. Zakładamy, że analizy w obrębie eksperymentu pozwolą przeanalizować efekt przyczynowy „względny” (w przeciwieństwie do efektu przyczynowego „netto”, który odnosiłby się do kontrfaktycznej sytuacji braku interwencji), pomiędzy wariantami danego instrumentu wsparcia (wskazując przewagę jednego wariantu względem drugiego, na określonych wskaźnikach efektów ekonomicznych na poziomie przedsiębiorstwa-beneficjenta lub wskaźnikach efektywności wykorzystania środków publicznych np. ten sam efekt ekonomiczny uzyskany mniejszym nakładem). Przy opracowaniu metodologii ww. eksperymentów RCT PARP planuje współpracować z Innovation Growth Lab (Nesta). Biorąc pod uwagę, że budżet projektu inno_LAB stanowi ok. 5% wartości programu pomocowego PARP i wsparcie przedsiębiorców w ramach działań pilotażowych stanowić będzie tylko element szerszego spektrum zaplanowanych zadań projektu, wnioski z prowadzonych ewaluacji w

---

redukowałyby obciążenie selekcyjne, o których mowa w zaleceniach *Common methodology for State aid evaluation*, proponujemy skorzystać przede wszystkim z **metod quasi-eksperymentalnych**.

Metody te mają na celu wykorzystanie istniejących źródeł zróżnicowania zewnętrznego w otoczeniu, w którym funkcjonują przedsiębiorstwa, w celu określenia związku przyczynowo-skutkowego. Miarą wpływu Programu pomocowego będzie różnica pomiędzy obserwowanym wynikiem w grupie poddanej oddziaływaniu a wynikiem w przypadku nie poddania tej grupy oddziaływaniu. Tej drugiej sytuacji nie można zaobserwować, natomiast można oszacować w oparciu o analizę z grupą kontrolną wyodrębnioną na podstawie doboru pod kątem podobieństwa z punktu widzenia udziału w Programie - *propensity score matching*. Istota tej techniki polega na tym, by wyniki w firmach poddanych oddziaływaniu były porównywane z jak najbardziej podobnymi firmami, które z programu nie otrzymały środków, a przez to mogą reprezentować kontrfaktyczną sytuację beneficjentów

w warunkach braku interwencji publicznej. Takie podejście umożliwia utrzymanie w większym stopniu pod kontrolą takich czynników jak preselekcja jednostek gwarantujących sukces (efekt „zbierania śmietanki”) i oddziaływanie czynników niezależnych od programu, jak np. ogólna koniunktura (efekt *deadweight*)¹⁰. Kluczowym wynikiem ewaluacji będzie jak najbliższa stanowi faktycznemu odpowiedź na pytanie o rzeczywisty efekt wydatkowania środków. Jeśli ten efekt jest pozytywny (*netto*), to będzie to przesłanka do kontynuowania takich i analogicznych interwencji. Jeśli nie ma efektu lub jest negatywny, to w przyszłości warto wziąć pod uwagę inne możliwości wykorzystania środków.

Jako grupę kontrolną w przypadku analiz **efektów netto** wykorzystane zostaną przedsiębiorstwa, które aplikowały o wsparcie, ale go nie otrzymały (tzw. „nieskuteczni wnioskodawcy” – por. Tabela 3.). Po pierwsze, za wykorzystaniem tej grupy przemawiają względy techniczne – dostępność bogatego zbioru danych dotyczących wszystkich wnioskodawców (w tym nieskutecznych), pochodzących z krajowego systemu informatycznego SL 2014-2020 i lokalnych systemów informatycznych PARP (szerzej o tym w podrozdziale 4.). Po drugie – za wykorzystaniem jako przypadki kontrolne firm, które się zgłosiły do udziału w Programie, ale nie uzyskały rekomendacji do wsparcia, przemawia bardzo istotny czynnik jakim jest motywacja do udziału w programie. Firmy, które otrzymały wsparcie i te, które go nie otrzymały są podobne pod względem wstępnego zainteresowania poszukiwaniem środków publicznych na rozwój i aktywności w przygotowaniu aplikacji. Ten czynnik predestynuje je zatem do występowania w roli przypadków kontrolnych. Podobieństwo pod względem innych cech będzie kontrolowane w schemacie doboru grup porównawczych (np. przy wykorzystaniu techniki *propensity score matching*)¹¹. Z kolei jako grupę

---

obrębie działań pilotażowych Inno_LAB nie będą miały większego znaczenia dla końcowej ewaluacji Programu pomocowego. Niemniej, dla promocji ewentualnych dobrych praktyk, efekty zrealizowanych eksperymentów RCT w projekcie Inno_LAB (zastosowana metodologia, użyteczności wniosków dla kształtowania polityki proinnowacyjnej, itp.) będą mogły być przytoczone w raporcie ewaluacyjnym, przygotowanym dla programu pomocowego PARP.

¹⁰ Por. Teoria i praktyka ewaluacji interwencji publicznych. Pierwszy polski podręcznik, Olejniczak K. i inni (red.), Akademia Leona Koźmińskiego, Warszawa 2008.

¹¹ Należy podkreślić, że zaplanowana ewaluacja wpływu bezpośredniego ma bazować na analizach porównawczych, dotyczących sytuacji beneficjentów względem sytuacji (kontrfaktycznej) przypadków kontrolnych pochodzących z puli tzw. wnioskodawców nieskutecznych (tj. przypadków obrazujących hipotetyczną sytuację beneficjenta, gdyby nie korzystał ze wsparcia, o które aplikował). Przyjmujemy, że zaplanowany sposób analiz (w oparciu o technikę PSM - w ramach schematu dopasowanego, na podstawie prawdopodobieństwa udziału w programie, jednostek objętych i nieobjętych oddziaływaniem, pochodzących z względnie jednorodnej grupy aplikujących) w najlepszy dostępny nam sposób, pozwoli kontrolować wpływ zmiennych nieobserwowalnych (m.in. takich jak motywacja) na końcowe efekty interwencji. Czynniki takie jak np. korzystanie z innych instrumentów pomocowych mamy zamiar również kontrolować w modelu PSM (na podstawie informacji pochodzących z bazy **SHRIMP** administrowanej przez Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów, zawierającej ogólnodostępny rejestr przedsiębiorstw, które skorzystały z pomocy publicznej). Pozostałe czynniki (zmienne obserwowalne) będą pochodziły z bazy wnioskodawców (jednolity i względnie bogaty zestaw charakterystyk dla ostatecznych beneficjentów i tzw. nieskutecznych wnioskodawców).

---

kontrolną w przypadku analiz **przyczynowych efektów względnych** (*relative causal effects*), wykorzystane zostaną przedsiębiorstwa, które korzystały z innych instrumentów lub stanowiły odrębne pod określonym względem podgrupy beneficjentów instrumentu (np. ze względu na charakterystykę struktury lub intensywności uzyskanej pomocy)¹².

Przy szacowaniu wpływu programu pomocowego, planuje się zastosować przede wszystkim metodę różnicy różnic w różnicach (*Difference in Difference – DID*)¹³, zgodnie z zaleceniami *Common methodology for State aid evaluation*. Metoda ta będzie stosowana we wszystkich przypadkach, gdzie możliwe będzie zastosowanie analiz kontrfaktycznych. Na potrzeby szacowania efektów metodą DID, obciążenie selekcyjne będzie minimalizowane poprzez dopasowanie przypadków z puli kontrolnej (tzw. nieskutecznych wnioskodawców) do beneficjentów w oparciu o technikę PSM, o czym była mowa wcześniej¹⁴. Ostateczny wybór metody w ramach określonego komponentu ewaluacji programu pomocowego (por. Tabela 3. szczegółowo omawiająca cztery komponenty niniejszej ewaluacji) – zarówno w zakresie metod doboru odpowiednich podstaw porównania jak również metod szacowania wpływu - będzie zależał od struktury populacji wnioskodawców (beneficjentów i wnioskodawców nieskutecznych), a w związku z tym, warunkowany będzie dostępnością danych na danym etapie realizacji programu pomocowego. Ostateczne rozstrzygnięcia w tym zakresie będą mogły być podjęte w późniejszym okresie (najwcześniej w roku poprzedzającym I etap zaplanowanej ewaluacji – por. podrozdział 5)¹⁵.

---

¹² W tego typu analizach wpływu, dotyczących instrumentów wsparcia programu pomocowego na poziomie poszczególnych kategorii pomocy (struktury lub intensywności pomocy), należy wziąć pod uwagę, że wpływ ten może być zniekształcony (zaburzony) pomiędzy kategoriami, jeśli przedsiębiorca w jednym projekcie korzysta z różnych kategorii pomocy (co wielokrotnie będzie miało miejsce w przedmiotowym programie pomocowym – por. Tabela 2.). Wskazuje to na kierunek analiz przyczynowych, który powinien uwzględniać podobieństwo przedsiębiorstw pod względem korzystania (czy też „zaplanowanego korzystania” – w przypadku przypadków kontrolnych) z dostępnych kategorii pomocy. Zagadnienie to zostało uwzględnione w szczegółowej Matrycy metodologicznej ewaluacji – por. Tabela 3.

¹³ Biorąc pod uwagę negatywne doświadczenia PARP związane z próbą przeprowadzenia w 2015 r. analiz efektów netto wybranego Działania Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka 2007-2013 z wykorzystaniem m. in. metody RDD, co do zasady proponujemy tutaj metodę DID (szacowanie efektów na podstawie analizy różnicy w różnicach w schematach dopasowanych techniką PSM). Określenie punktu odciążenia na poziomie granicznej punktacji w kryteriach wyboru projektów (tuż powyżej – uzyskanie dofinansowania, tuż poniżej – nieuzyskanie) co prawda ogranicza obciążenie selekcyjne, ale nie wystarcza, aby zrównoważyć potencjał ekonomiczny przedsiębiorstw (przypadków) w odniesieniu do tych charakterystyk, które silnie mogą wpływać na końcowy efekt projektu, a nie były odpowiednio uwzględnione w kryteriach wyboru projektu. Z drugiej strony, próby zastosowania modeli hybrydowych (np. RDD + dopasowanie PSM wokół progu selekcji) istotnie redukowały liczebność próby badawczej, co w rezultacie uniemożliwiło PARP zastosowanie metody RDD.

¹⁴ Trudno jednoznacznie na tym etapie rozstrzygnąć jaki okres będzie brany pod uwagę dla szacowania efektów metodą DID (choćby dlatego, że zależy to np. od charakteru wskaźnika efektu tj. czy dotyczyć będzie zmiany w poziomie wskaźnika czy dynamiki zmian). Dla przykładu, analizy wskaźnika rezultatu jakim jest „Wzrost zatrudnienia we wspieranych przedsiębiorstwach” na „wejściu” mógłby dotyczyć poziomu w roku złożenia wniosku o dofinansowanie, a na „wyjściu” poziomu w drugim roku po roku rozliczenia projektu (z uwagi na to, że efekty dofinansowanych inwestycji wdrożeniowych są odłożone w czasie, pomiar wskaźnika wzrostu zatrudnienia jako rezultatu realizacji projektu nie powinien być mierzony wcześniej niż co najmniej po roku od zakończenia inwestycji). Z drugiej strony, analizy mogłyby dotyczyć np. procentowej dynamiki zmian wskaźnika rok do roku „na wejściu” (zmiana procentowa w roku aplikowania względem roku poprzedniego) względem analogicznej dynamiki odnotowanej „na wyjściu” (zmiana procentowa w drugim roku następującym po zakończeniu projektu względem roku poprzedniego). Tego typu szczegółowe decyzje analityczne będą mogły być podejmowane na bieżąco, bezpośrednio w procesie ewaluacji przez zespół niezależnych ekspertów (wykonawcę), mających dostęp do baz danych programu.

¹⁵ Warto podkreślić, że analizy z wykorzystaniem metod kontrfaktycznych będą możliwe tylko w wybranych instrumentach (przede wszystkim w tych, w których „liczba beneficjentów jest względnie homogeniczna i odpowiednio liczna, udzielono wsparcie o znacznej wartości, od skorzystania ze wsparcia programu upłynął odpowiedni czas, który pozwala analizować wpływ”, oraz wskazuje na to specyfika przedmiotu wsparcia i grupy docelowej – por. Tabela 3.). Tym samym nie ma możliwości przeprowadzenia tego typu analiz łącznie na grupie wszystkich instrumentów wsparcia programu pomocowego PARP. Przytoczone „warunki brzegowe” skutkują istotną redukcją liczebności potencjalnych przypadków eksperymentalnych i kontrolnych (ograniczenia w obrębie instrumentu i związane z zapewnieniem podobieństwa m.in. w korzystaniu z poszczególnych kategorii pomocowych). Z doświadczenia PARP związanego z prowadzeniem tego typu analiz efektów netto w ramach ewaluacji Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka 2007-2013, Sektorowego Programu Operacyjnego Wzrost Konkurencyjności Przedsiębiorstw 2004-2006 i programów przedakcesyjnych Phare SSG wynika, że

---

Podejście oparte na teorii¹⁶

Aby uzyskać pogłębioną, kompleksową ocenę efektów programu, zostanie wykorzystane podejście określane jako ewaluacja oparta na teorii (theory based evaluation). Ten typ ewaluacji stanowi kontekstową, całościową analizę programu, opierającą się na podejściu koncepcyjnym traktującym program jako teorię. Według ewaluacji wspieranej teorią, każda interwencja publiczna opiera się na trzech grupach założeń:

- Teorii bazowej, czyli inspiracjach (uświadomionych lub intuicyjnych), których źródłem są obowiązujące teorie, wcześniejsze doświadczenia, wyniki badań i na których opierały się osoby zaangażowane w projektowanie interwencji
- Teorii zmiany, czyli założeniach na temat relacji między rezultatami a efektami programu i wyrażanych za pomocą ogólnych stwierdzeń jeżeli.... to ...(hipoteza programu),
- Teorii działania, czyli strategii zamiany nakładów na oczekiwane rezultaty wskazujących jakie konkretne działania i ich sekwencja oraz jaki układ instytucjonalny jest potrzebny, by rezultaty te osiągnąć.

Celem ewaluacji opartej na teorii jest dokonanie kompleksowej oceny obejmującej nie tylko efekty programu, ale również określenie, w jaki sposób i dlaczego program przyniósł takie, a nie inne rezultaty. Ewaluacja oparta na teorii pozwoli na uwzględnienie w ostatecznej ocenie Programu następujących elementów:

- identyfikację przyjętej przez twórców programu logiki interwencji,
- ocenę trafności przyjętej koncepcji wsparcia w warunkach społeczno-gospodarczych Polski w okresie objętym oceną,
- analizę powiązań pomiędzy potrzebami, na które ma odpowiadać program oraz udzielanym wsparciem,
- analizę związków przyczynowo-skutkowych zachodzących w obrębie interwencji, pomiędzy nakładami a osiąganymi rezultatami,
- określenie, jakie zamierzone i nie zamierzone skutki przyniósł program oraz jakie przyczyny wpłynęły na te skutki.

Dzięki ewaluacji opartej na teorii będzie możliwe sformułowanie wniosków i rekomendacji, które będą bezpośrednio przydatne przy podejmowaniu decyzji co do przyszłości programu (np. jego kontynuacji po 2020 r.).

Przedmiotem analizy z wykorzystaniem ww. perspektyw będą w szczególności rezultaty programu, tak planowane (spodziewane), jak i osiągnięte, w tym zarówno efekty pozytywne, jak i efekty negatywne. Dokonana zostanie kompleksowa ocena występowania efektu zachęty, a więc ewaluatorzy ocenią czy poziom wsparcia był odpowiedni, czyli czy zidentyfikowane zmiany sytuacji

---

rzetelne przeprowadzenie tego typu analiz jest bardzo trudne nawet na poziomie ogółu beneficjentów danego instrumentu (np. z uwagi na niewielkie liczebności przypadków, w szczególności spełniających warunki dopasowania w modelu PSM). Tym bardziej analizy w podgrupach (np. wg klasy wielkości przedsiębiorstwa, kategorii pomocy publicznej, regionu) będą w praktyce bardzo trudne do zrealizowania.

¹⁶ Charakterystyka podejścia opartego na teorii została zaczerpnięta (zaadoptowana) z Planu ewaluacji programu pomocy regionalnej udzielanej przedsiębiorcom prowadzącym działalność gospodarczą w specjalnych strefach ekonomicznych na podstawie zezwoleń wydanych w okresie od 25 grudnia 2014 r. do 31 grudnia 2020 r. (Por. <http://www.mg.gov.pl/Wspieranie+przedsiębiorczości/Wsparcie+finansowe+i+inwestycje/Specialne+strefy+ekonomiczne/Pomoc+regionalna+dla+przedsiębiorców> z 12 stycznia 2016 r.).

---

podmiotów korzystających z Programu nastąpiłyby również w przypadku niższego wsparcia albo bez interwencji Programu.

Ta część ewaluacji obejmie także ocenę oddziaływania Programu, wykraczającego poza wpływ na obszary lokalne (direct impacts), który będzie przedmiotem badania z wykorzystaniem sytuacji kontrfaktycznej. Zastosowane tu zostanie podejście badawcze oparte na koncepcji łańcucha wartości (uwzględniając pośredników) i zostanie dokonana analiza efektu dyfuzji (inaczej określanego jako efekt mnożnikowy – *spillover effect*) uzyskiwanego dzięki projektom dokonywanym przy pomocy Programu w kontekście zarówno bezpośrednich beneficjentów, pośredników i szerszych obszarów gospodarki (np. na poziomie regionu, sektora lub kraju – w zależności od zaplanowanych komponentów ewaluacji – por. Tabela 3.). Jednocześnie analiza efektu dyfuzji w kontekście szerszym niż lokalny (direct impacts) pozwoli na dokonanie oceny tzw. efektu wyciekania, a więc ocenę, w jakim stopniu korzyści wynikające z efektu mnożnikowego ujawniły się wśród innych przedsiębiorstw, które nie były bezpośrednią grupą docelową interwencji.

W tej części ewaluacji zostaną wykorzystane także wyniki uzyskane przez zastosowanie innych, przede wszystkim jakościowych metod badawczych. Ta część ewaluacji zostanie przeprowadzona z wykorzystaniem wyników oceny opartej na metodach kontrfaktycznych, a przede wszystkim przy pomocy szerokiego zestawu metod badawczych, z położeniem nacisku na metody jakościowe (np. wywiady, studia przypadków), na które warunkowo wskazują wytyczne *Common methodology for State aid evaluation*. Dokonana więc zostanie analiza odpowiednich dokumentów, przeprowadzone zostaną wywiady pogłębione z respondentami reprezentującymi kluczowych interesariuszy, beneficjentów Programu i pośredników, zostanie też wykorzystany odpowiednio dobrany zestaw narzędzi (np. studia przypadków) i modeli analitycznych (np. SNA).

Badania terenowe prowadzone na potrzeby ewaluacji Programu Pomocowego będą realizowane **na bieżąco** (ewaluacja on-going PO IR „Barometr Innowacyjności” wskazana w Tabeli 3. oraz rozdziale 4. Planu) w trakcie realizacji Programu lub **w sposób punktowy** (w zależności od zakresu pozyskiwanych informacji w odniesieniu założonych obszarów badawczych).

Ewaluacje zostaną wsparte udziałem ekspertów (por. Tabela 3., dział: Przewidywane metody). W tym przypadku zastosowane zostaną techniki indywidualnych wywiadów pogłębionych (eksperckich), panelu eksperckiego lub metody delfickiej (w zależności od zakresu ekspertyz niezbędnych na potrzeby ewaluacji poszczególnych komponentów ewaluacji Programu pomocowego). Z kolei eksperckie analizy desk research będą wykorzystywały przede wszystkim metody analizy statystycznej w odniesieniu do danych gromadzonych w krajowym systemie informatycznym SL 2014-2020 i lokalnych systemach informatycznych PARP (pozwalających na szczegółową specyfikację profilu odbiorców wsparcia Programu Pomocowego) oraz danych Głównego Urzędu Statystycznego.

4. Gromadzenie danych

Zgodnie z zaleceniami *Common methodology for State aid evaluation* dostęp do właściwych danych mikroekonomicznych umożliwiających przeprowadzenie oceny wpływu, ma kluczowe znaczenie. Rozpoczęcie gromadzenia i agregowania danych nastąpi wraz z uruchomieniem pierwszych konkursów realizowanych w ramach programu pomocowego.

Pierwszym źródłem danych niezbędnym do realizacji ewaluacji - w szczególności danych o pomiotach objętych wsparciem i podmiotach aplikujących, które ostatecznie wsparcia nie uzyskały – stanowi Krajowy System Informatyczny SL 2014-2020 oraz lokalne systemy informatyczne PARP. W przypadku obu wymienionych grup podmiotów, gromadzone dane te zachowują spójność na poziomie formularza wniosku o dofinansowanie. W przypadku wybranych poddziałań, o ile przedmiotem wniosku o dofinansowanie jest inwestycja i wnioskodawca załącza jej biznes plan, zakres

gromadzonych danych może być stosunkowo szczegółowy przedstawiając sytuację finansową wnioskodawcy (np. bilans, rachunek zysków i strat, rachunek przepływów pieniężnych). W pozostałych przypadkach, zakres gromadzonych danych jest mniejszy, jednak będzie on uwzględniał szereg istotnych czynników potencjalnie wpływających na efekty i selekcję (w tym auto selekcję w postaci decyzji podmiotów o udziale w Programie Pomocowym), które będą mogły zostać wykorzystane do oszacowania prawdopodobieństwa udziału w Programie - *propensity score matching*). Dane te zatem będą mogły być wykorzystane do kontroli różnic między badanymi grupami - grupą objętą wsparciem i pulą przedsiębiorstw nieskutecznie o nie wnioskującą lub korzystającą ze wsparcia innego rodzaju (potencjalną grupą kontrolną). Na przykład, na poziomie przedsiębiorstwa dane te będą mogły obejmować lokalizację działalności, rozmiar i informacje demograficzne (metryczkowe), a także istotne informacje o czynnikach produkcji.

Jeśli chodzi o dane wynikowe obejmujące wskaźniki rezultatu (niezbędne od ustalenia wartości efektu wsparcia) - zarówno w odniesieniu do grupy eksperymentalnej jak i kontrolnej, dla odpowiednich szeregów czasowych - na potrzeby ewaluacji wpływ bezpośredniego (wpływu absolutnego, netto) planuje się skorzystać ze źródeł zewnętrznych. W zależności od zakresu, potencjalnym dostawcą danych może być przede wszystkim Główny Urząd Statystyczny (GUS), ale również organy skarbowe, Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów (np. system SHRIMP – rejestr udzielonej pomocy publicznej w Polsce) lub inne instytucje. Należy jednak podkreślić, że wskazane zewnętrzne źródła danych mają określone ograniczenia (np. GUS udostępnia dane ze stosunkowo dużym opóźnieniem i co do zasady nie gromadzi pełnych danych o mikroprzedsiębiorstwach), szczegółowo omówione w Tabeli 3. – I. komponent, pkt. 2 Pozytywny wpływ pośredni, dział: „Źródła danych...”, niemniej w świetle doświadczeń PARP z lat 2008-2014 dane GUS stanowią użyteczne źródło danych wynikowych, możliwych do skutecznego zastosowania w kontrfaktycznych ewaluacjach wpływu. Przykładowo, w ewaluacjach prowadzonych w ramach Sektorowego Programu Operacyjnego Wzrost Konkurencyjności Przedsiębiorstw, na lata 2004-2006, PARP korzystała z danych GUS zbieranych w ramach formularza F-01/I-01 „Sprawozdanie o przychodach, kosztach i wyniku finansowym oraz o nakładach na środki trwałe”, które pozwoliły oszacować efekty netto wsparcia Programu w kilkunastu wymiarach (wskaźnikach rezultatu). Wykorzystując miary tendencji centralnej wybranych wskaźników, dotyczące precyzyjnie dobranych grup porównawczych, nie zostanie naruszona tzw. tajemnica statystyczna. Podobne analizy na danych GUS (formularz SP), były skutecznie przeprowadzone dla PARP w 2015 r. w ramach projektu „Analizy efektów netto wybranych działań Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka, 2007-2013, z wykorzystaniem podejścia counterfactual impact evaluation, w ramach projektu ewaluacyjnego PARP – BAROMETR INNOWACYJNOŚCI”.

Poza danymi administracyjnymi Programu i danymi GUS kluczowym źródłem do ewaluacji Programu Pomocowego PARP będą bieżące badania kwestionariuszowe przedsiębiorstw (beneficjentów) prowadzone w ramach ewaluacji on-going PO IR „BAROMETR INNOWACYJNOŚCI”¹⁷. Jak wskazano w Matrycy metodologicznej Planu ewaluacji, w oparciu o badania kwestionariuszowe beneficjentów, zebrane zostaną odpowiednie dane pozwalające m.in. na analizę efektu zachęty i wpływu wsparcia na konkurencyjność przedsiębiorstw (w tym w miarę możliwości analizy porównawcze w schematach dopasowanych PSM - pomiędzy podgrupami beneficjentów różnych naborów wniosków, klas wielkości, sektorów działalności, intensywności i struktury wsparcia wg kategorii przeznaczenia pomocy, etc. - przy kontroli podobieństwa ze względu

¹⁷ Kontynuacja projektu badawczego PARP, realizowanego w ramach ewaluacji on-going PO IG 2007-2013. Badania kwestionariuszowe beneficjentów PARP w ramach „Barometru Innowacyjności” prowadzone z wykorzystaniem zaawansowanych rozwiązań webowych (dedykowany system Computer Assisted Web Interviewing). Warto podkreślić, że „Barometr Innowacyjności” w 2014 r. został uznany przez Krajową Jednostkę Ewaluacji za dobrą praktykę ewaluacji w Polsce – por. CASE STUDY No 4. http://www.ewaluacja.gov.pl/Wiadomosci/Documents/Impact_of_Evaluation_Good_Practices.pdf

---

na czynniki związane z selekcją i wpływającymi na efekty projektów)¹⁸. W badaniach kwestionariuszowych wezmą udział przedsiębiorcy (osoby uprawnione do: reprezentowania firmy-beneficjenta / do sprawozdawania w zakresie finansów, zatrudnienia, specyfiki działalności gospodarczej np. B+R+I/ do przedstawiania opinii/ocen/stanowiska firmy w kontekście realizacji projektu - możliwy udział kilku osób, ze względu na modułowy charakter systemu kwestionariuszy CAWI). Źródłem do analiz (w tym również na potrzeby obliczenia wskaźników rezultatu) będzie baza wynikowa z badania kwestionariuszowego, powiązana z kluczowymi zmiennymi metryczkowymi (podgrupami np. klasa wielkości, sektor działalności, regionalna lokalizacja projektu, długość prowadzonej działalności), pochodzącymi z bazy administracyjnej beneficjentów PO IR. Planujemy, że badanie kwestionariuszowe na poziomie pojedynczej obserwacji (projektu firmy-beneficjenta) będzie gromadzić informacje w dwóch turach (**pomiar początkowy** w roku rozpoczęcia realizacji danego projektu i **pomiar końcowy** w odpowiednim roku po jego zakończeniu). W praktyce dzięki dwóm pomiarom w "panelu beneficjentów", będziemy starali się pozyskać m.in. informacje o wskaźnikach ekonomicznych z ostatniego i poprzedniego roku przed rozpoczęciem realizacji projektu, roku zakończenia i odpowiednich lat po zakończeniu, oraz wszystkich lat pomiędzy w okresie realizacji projektu (**obserwacja kondycji i postaw beneficjentów w długim okresie w otoczeniu projektu**). Dobór beneficjentów oraz horyzont gromadzonych danych w latach kalendarzowych, będzie indywidualnie warunkowany kluczowymi punktami na osi czasu realizacji projektów (moment rozpoczęcia/aplikacji, długość/okres realizacji, moment zakończenia/rozliczenia). Oba równoległe pomiary (obejmujące grupy beneficjentów na początkowym etapie realizacji projektu i grupy beneficjentów, którzy zakończyli projekt) będą prowadzone w cyklach nie rzadziej niż raz w roku, co jednocześnie wyznaczy częstotliwość raportowania (dostępność) wyników ewaluacji on-going. **Projekty narzędzi** do badań z udziałem beneficjentów, schematy analiz oraz podejście do oceny będą **ugruntowane w teorii interwencji (theory-based evaluation)** i poparte odpowiednią ekspertyzą na etapie przygotowawczym, zaplanowanym na lata 2016-2017 (m.in adaptacja metodyki pomiaru, uspoźnienie stosowanych kategorii pojęciowych / definicji wskaźników, itp. zgodnie ze standardami statystyki publicznej GUS).

Badania kwestionariuszowe przedsiębiorstw-beneficjentów stanowić mogą również uzupełniające źródło danych wykorzystywanych na potrzeby oszacowania efektów wsparcia (np. dla grupy mikroprzedsiębiorstw nieobjętych sprawozdaniami GUS lub zapewnienie danych na potrzeby analizy efektu zachęty m.in. o skali zrealizowanych inwestycji, będących przedmiotem wniosku o dofinansowanie w hipotetycznej sytuacji braku dofinansowania).

Ponadto, w ramach ewaluacji Programu Pomocowego PARP zaplanowano również dodatkowe (uzupełniające lub opcjonalne w zależności od komponentu ewaluacji – por. Tabela 3.) **gromadzenie danych od pośredników** (np. dostawców usług finansowych lub doradczych), **nieskutecznych wnioskodawców** czy **partnerów beneficjentów** tworzących łańcuch wartości i **pozostających w obszarze wpływu Programu Pomocowego**.

Istotnym źródłem do ewaluacji będą również **dane zastane** inne niż wskazane powyżej dane administracyjne czy dane z badań statystycznych przedsiębiorstw prowadzonych przez GUS (np. ogólne dane makroekonomiczne GUS, OECD, EUROSTAT dotyczące działalności innowacyjnej w Polsce i na JRE; dane rynku VC EVCA Yearbook EUROPEAN PRIVATE EQUITY & VENTURE CAPITAL ASSOCIATION <http://www.evca.eu/>; dostępne wyniki ewaluacji PO IR przygotowanych na zlecenie

---

¹⁸ Dane gromadzone od przedsiębiorstw objętych wsparciem będą mogły zostać wykorzystane również na potrzeby analiz kontrfaktycznych, w odniesieniu do alternatywnych form wsparcia (np. porównanie skuteczności poszczególnych instrumentów wsparcia między sobą w realizacji wskaźników rezultatu programu pomocowego; **analiza przyczynowych efektów względnych**). Podejście to zostało zastosowane przez PARP w roku 2013 i 2015 w ewaluacji proinnowacyjnych Działań Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka, na lata 2007-2013, realizowanych w ramach projektu „Barometr Innowacyjności”.

---

np. Ministerstwa Rozwoju, PARP i NCBiR; inne dane kontekstowe dotyczące otoczenia społeczno-gospodarczego).

Szczegółowe wskazania w zakresie źródeł danych planowanych do wykorzystania w niniejszej ewaluacji programu pomocowego PARP (w tym w odniesieniu do poszczególnych **obszarów badawczych** – bezpośredni wpływ, pośredni wpływ – pozytywny i negatywny, trafność i proporcjonalność pomocy – oraz **komponentów ewaluacji** – Sekcja I, III, II GBER oraz możliwe porównania skuteczności i efektywności pomiędzy trzema szerokimi kategoriami działań programu pomocowego) zostały przedstawione w Matrycy metodologicznej Planu ewaluacji (Tabela 3.).

5. Harmonogram ewaluacji

Charakterystyka działań wspieranych w ramach Programu Pomocowego wskazuje, iż wiele efektów jego realizacji będzie znacząco odsunięta w czasie od momentu udzielania pomocy (w przypadku niektórych typów projektów czas realizacji projektu może wynosić kilka lat). Jednocześnie należy zakładać, iż wnioski na temat skuteczności i użyteczności udzielonego wsparcia będą mogły być wyciągane wyłącznie na podstawie zakończonych projektów – w szczególności tych projektów, w przypadku których od skorzystania ze wsparcia programu upłynął odpowiedni czas, który pozwala analizować wpływ. Z uwagi na fakt, że pomoc w ramach programu może być udzielana do 31 grudnia 2020 r. (kontraktacja nowych projektów), zaś końcowy raport z ewaluacji powinien zostać przedstawiony Komisji Europejskiej do 30 czerwca 2020 r. należy zakładać, iż **przeprowadzona w tym terminie ewaluacja udzieli jedynie częściowej odpowiedzi na pytania o skuteczność i użyteczność wsparcia** (przewidywana niewielka liczba projektów zakończonych przed terminem realizacji ewaluacji, w szczególności projektów, w przypadku których od skorzystania ze wsparcia programu upłynął odpowiedni czas, który pozwala analizować wpływ)¹⁹.

W związku z powyższym planuje się, iż ewaluacja programu pomocowego będzie realizowana w dwóch etapach:

- Etap I (**ewaluacja mid-term**, realizacja badania w latach 2018-2019): uwzględniający kompleksowo zagadnienia dotyczące trafności pomocy oraz częściowo – w stopniu ograniczonym wyłącznie do projektów, których realizacja zostanie zakończona do 2018 r. – skuteczności i użyteczności udzielonego wsparcia;

Przewiduje się, że ewaluacja programu pomocowego może być częścią całościowej oceny działań i osi priorytetowych Programu Operacyjnego Inteligentny Rozwój, w ramach których realizowany jest program pomocowy. W takim wypadku, wykonawca ewaluacji będzie zobowiązany do przygotowania odrębnego raportu odnoszącego się wyłącznie do zagadnień, które są przedmiotem badań opisanych w niniejszym Planie ewaluacji.

---

¹⁹ Z doświadczenia PARP (m.in. wynikających z ewaluacji realizowanych w ramach SPO WKP i PO IG, w latach 2005-2014) wynika, że ocena wpływu projektów proinnowacyjnych zakładających inwestycje w środki produkcji (tj. projektów najbardziej kosztochłonnych i potencjalnie o największej skali oddziaływania), nie ma uzasadnienia wcześniej niż przed upływem 18-24 miesięcy od zakończenia projektu. Z kolei ocena wpływu działań zakładających ochronę własności przemysłowej wyników procesu innowacyjnego, może być podejmowana nie wcześniej niż 12 miesięcy po zakończeniu procesu uzyskiwania odpowiednich praw ochronnych (tj. kilka lat po zakończeniu działań finansowanych z programu pomocowego). Przeprowadzenie oceny wpływu z pominięciem ww. logiki interwencji może skutkować opieraniem ewaluacji – mimo, że realizowanej zgodnie z formalnymi wymogami *Common methodology for State aid evaluation* - na niepełnych (niereprezentatywnych) danych i w rezultacie może prowadzić do błędnych wniosków.

- Etap II (**ewaluacja ex-post**, realizacja badania w 2024 r.): uwzględniający pełną ocenę skuteczności i użyteczności udzielonego wsparcia po zakończeniu realizacji wszystkich projektów wspieranych w ramach programu pomocowego.

A zatem finalny raport z ewaluacji, który dostarczymy do Komisji w ostatnich 6 miesiącach przed zakończeniem udzielania pomocy przez PARP w ramach programu pomocowego PO IR, będzie dotyczył wspomnianej w Planie ewaluacji **mid-term** (I etap). Należy jednak jeszcze raz podkreślić, że do czerwca 2020 r. możliwe będzie wykonanie tylko części prac badawczych przedstawionych w Planie (w praktyce do tego momentu trudno będzie mówić o ewaluacji wpływu, bo znaczna część projektów nie będzie jeszcze zakończona, a dla tych, które będą zakończone nie upłynie jeszcze wystarczający czas, aby wpływ ocenić). Dla przykładu, poniżej przedstawiono liczbę projektów w ramach działań PARP realizowanych w PO IG 2007-2013, która mogłaby być objęta analizą wpływu po upływie 6 lat od rozpoczęcia programu (tj. wg stanu na koniec 2012 r. jako analogię dla roku 2019, w którym stan realizacji programu pomocowego PARP w ramach PO IR będzie podlegał zaplanowanej ewaluacji mid term, w tym kontrfaktycznym analizom wpływu).

Zestawienie liczby projektów w poszczególnych Działaniach PO IG oraz projektów, których realizację zakończono

	Projekty przyjęte do realizacji (do 2014-12-31), wyłączając rozwiązane	Projekty zakończone (do 2012-12-31)	Projekty zakończone (do 2010-12-31)
działanie 1.4	736	157	64
poddziałanie 3.3.2	210	169	42
działanie 4.1	429	145	16
działanie 4.2	199	121	49
działanie 4.4	597	195	61
poddziałanie 5.4.1	522	42	24
działanie 8.1	2482	1048	134
działanie 8.2	4161	677	198
TOTAL	9336	2554 (~27% total)	588 (~6% total)

Mimo, że na koniec roku 2012 liczba projektów które zostały rozliczone wynosiła ponad 2,5 tys., to liczba projektów w przypadku których możliwa była analiza wpływu (roboczo przyjęliśmy, że wpływ powinien być analizowany co najmniej po upływie połowy okresu trwałości efektów projektu tj. nie wcześniej niż po 2 latach) wynosiła mniej niż 600 przypadków, co stanowi zaledwie ok. 6% ogólnej liczby projektów przyjętych do realizacji (w nierównomiernym rozkładzie na poszczególne instrumenty wsparcia PO IG). Sygnalizuje to istotne ograniczenia przeprowadzenia ewaluacji wpływu również w odniesieniu do PO IR w zaplanowanym przez KE czasie (do czerwca 2020 r.).

6. Organ przeprowadzający ewaluację

Ewaluacja programu pomocowego będzie koordynowana przez Polską Agencję Rozwoju Przedsiębiorczości. Środki na działania PARP związane z ewaluacją programu pomocowego, będą zapewnione w ramach Pomocy technicznej PO IR²⁰.

Za realizację procesu ewaluacji w PARP odpowiedzialna jest niezależna komórka ewaluacyjna ulokowana w Departamencie Rozwoju Przedsiębiorczości i Innowacyjności. Zakres obowiązków komórki ewaluacyjnej PARP obejmuje koordynację procesu ewaluacji dla działań wdrażanych przez PARP, w tym: przygotowanie planów ewaluacji, realizacja badań, przygotowywanie ekspertyz, analiz, opracowań oraz sprawozdań potrzebnych w procesie zarządzania interwencjami publicznymi wdrażanymi przez PARP, upublicznianie wyników i zarządzanie wiedzą pochodzącą z realizowanych ewaluacji, monitorowanie procesu wdrażania rekomendacji i budowa potencjału ewaluacyjnego w instytucji. Ponadto komórka współpracuje w zakresie ewaluacji z Instytucją Zarządzającą i Instytucją (-ami) Pośredniczącą(-ymi) Programem Operacyjnym oraz środowiskiem eksperckimi (w tym głównie w obszarze badań nad instrumentami wsparcia sektora przedsiębiorstw).

Zgodnie z wymogami ewaluacji programu pomocowego oraz krajowymi wytycznymi Ministra Infrastruktury i Rozwoju w zakresie ewaluacji polityki spójności na lata 2014-2020, dla zapewnienia niezależności organu przeprowadzającego ocenę i funkcjonalnej niezależności procesu ewaluacji, w PARP zapewniony został taki przebieg procesu ewaluacji, aby był on realizowany w sposób obiektywny i niezależny od podmiotów instytucjonalnych odpowiedzialnych za programowanie i wdrażanie danej interwencji. Spełnienie warunku funkcjonalnej niezależności odbywa się, poprzez organizację instytucjonalną procesu każdej z realizowanych ewaluacji, w następujący sposób:

- 1) powierzenie realizacji ewaluacji ekspertom lub podmiotom zewnętrznym względem instytucji odpowiedzialnych za programowanie i wdrażanie interwencji (ewaluacje zewnętrzne),
- 2) realizacja ewaluacji przez podmiot funkcjonujący w ramach jednostki odpowiedzialnej za programowanie i wdrażanie danego PO lub jego części (komórkę ewaluacyjną PARP), przy jednoczesnym restrykcyjnym i klarownym wydzieleniu i opisanu obowiązków pracowników realizujących ewaluację (ewaluacje wewnętrzne).

Proces ewaluacji programu pomocowego (w tym gromadzenie odpowiednich danych) będzie wykonywany zarówno w oparciu o: 1) zewnętrzne zasoby (ewaluacje zewnętrzne) jak również 2) wewnętrzne (w tym zakresie szczegółowe projektowanie metodologii ewaluacji, pozyskiwanie danych z wybranych źródeł na potrzeby procesu ewaluacji, zamawianie wykonania zewnętrznych prac badawczych i ewaluacyjnych, nadzór nad przebiegiem procesu ewaluacji, odbiór i rozpowszechnienie wyników). Przy czym, formułowanie ocen oraz odpowiednich wniosków i rekomendacji z ewaluacji będzie każdorazowo powierzone niezależnym ewaluatorom (wykonawcom zewnętrznym), co zapewni niezależność i obiektywność wyników ewaluacji.

1) Wykonawcy zewnętrzni (evaluator):

Wybór wykonawcy ewaluacji (evaluatora) programu pomocowego PARP w ramach PO IR będzie dokonany w procedurze konkurencyjnej (zgodnie z obowiązującym Prawem Zamówień Publicznych) i będzie opierał się na kryteriach i warunkach potwierdzających odpowiednią fachową wiedzę i doświadczenie w realizacji tego typu usług). Podejście to jest ugruntowane w wieloletniej praktyce realizacji badań ewaluacyjnych na zlecenie PARP (tj. najlepszymi praktykami PARP w tym zakresie, rozwijanymi w latach 2000-2015). Szczególny nacisk zostanie położony na zapewnieniu wśród członków zespołu wykonawczego odpowiednich ekspertów (np. związanych z uniwersytetem lub

---

²⁰ Przewiduje się, że ewaluacja programu pomocowego może być częścią całościowej oceny działań i osi priorytetowych PO IR, w ramach których realizowany jest program pomocowy. W takim wypadku, wykonawca ewaluacji będzie zobowiązany do przygotowania odrębnego raportu odnoszącego się wyłącznie do zagadnień, które są przedmiotem badań opisanych w niniejszym Planie ewaluacji.

---

ośrodkiem badawczym), którzy wykażą się odpowiednią wiedzą i doświadczeniem w stosowaniu metod kontryfaktycznych w procesie ewaluacji programu pomocowego (o ile będzie to uzasadnione zakresem zamawianych usług ewaluacyjnych).

Podejście do realizacji ewaluacji PARP jest zgodne z krajowymi wytycznymi w zakresie ewaluacji polityki spójności UE na lata 2014-2020 (wytyczne Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 22 września 2015 r.). Na podstawie ww. wytycznych, w prowadzonych ewaluacjach PO IR (w tym ewaluacji przedmiotowego programu pomocowego, który stanowi element Programu Operacyjnego), PARP jest zobowiązana do „**zapewnienia funkcjonalnej niezależności procesu ewaluacji**” tj. „takiego przebiegu procesu ewaluacji, aby był on realizowany w sposób obiektywny i niezależny od podmiotów instytucjonalnych odpowiedzialnych za programowanie oraz wdrażanie danej interwencji. (...) Spełnienie warunku funkcjonalnej niezależności odbywa się poprzez” (...) m.in. „powierzenie realizacji ewaluacji ekspertom lub podmiotom zewnętrznym względem instytucji odpowiedzialnych za programowanie i wdrażanie interwencji” (Por. Wytyczne: Rozdział 2.1 „Organizacja instytucjonalna procesu ewaluacji polityki spójności; Zasady ogólne”).

2) Jednostka ewaluacyjna (*evaluation unit*)

Do czasu wyboru wykonawcy(ów) ewaluacji oraz w okresie pomiędzy poszczególnymi kontraktami na zadania związane z ewaluacją programu pomocowego, funkcję „organu przeprowadzającego ocenę” programu pomocowego – w rozumieniu *Common methodology for State aid evaluation* - pełnić będzie komórka ewaluacyjna PARP. Jednostka ta odgrywała wiodącą rolę w sporządzaniu niniejszego Planu ewaluacji (co jest zgodnie z wymogami Komisji Europejskiej)²¹ oraz zapewni niezależność procesu ewaluacji programu pomocowego.

Należy podkreślić, że PARP w żaden sposób nie ingeruje w oceny, wnioski i rekomendacje ewaluacyjne formułowane przez niezależnych wykonawców i ekspertów. Proces ewaluacji w Polsce jest niezależny i transparentny. Proces ewaluacji jest inicjowany w ramach prac Grup Sterujących Ewaluacją danego Programu Operacyjnego. W pierwszej fazie wynikiem prac Grupy jest całościowy wieloletni Plan ewaluacji Programu Operacyjnego (badania ewaluacyjne zaplanowane w odniesieniu do programu pomocowego PARP w ramach PO IR są elementem całościowego Planu ewaluacji PO IR). Plan ewaluacji PO IR jest zatwierdzany przez Komitet Monitorujący, w którym poza administracją, uczestniczą przedstawiciele partnerów społeczno-gospodarczych, zapewniających m.in. społeczną (obywatelską) kontrolę procesu ewaluacji. „Rola Komitetu Monitorującego w zakresie ewaluacji wynika bezpośrednio z zapisów Rozporządzenia Ogólnego i polega w szczególności na rozpatrywaniu i zatwierdzaniu planu ewaluacji właściwego PO oraz jego zmian, monitorowaniu procesu ewaluacji PO, rekomendowaniu obszarów i tematów, które powinny zostać poddane ewaluacji, zapoznawaniu się z wynikami ewaluacji oraz monitorowaniu ich wykorzystania” (Por. Wytyczne MIR). Przedstawiciele komórki ewaluacyjnej PARP, którzy współpracują z ewaluatorem dbają przede wszystkim o poprawność metodologiczną realizowanych badań (podstawę poprawności wniosku przez ewalutatora), zgodność z planem (terminowość, zakres ewaluacji, etc.) i procedurami (np. wytyczne MIR, procedury realizacji Programu Operacyjnego).

Po zakończeniu badania, w odniesieniu do przedstawionego raportu (w szczególności Tabeli wniosków i rekomendacji, określających m.in. sposób wdrożenia, termin i adresatów zaleceń z ewaluacji) PARP i instytucje nadzorujące realizację Programu (np. Instytucja Zarządzająca Programu

---

²¹ „Wczesne zaangażowanie organu przeprowadzającego ocenę (np. na etapie opracowywania programu), ma znaczenie dla skutecznego przeprowadzenia oceny. Takie wczesne zaangażowanie zapewnia możliwość oceny programu pomocy państwa w proponowany sposób i gwarantuje gromadzenie niezbędnych danych. W związku z tym (...) plan oceny powinien być sporządzony przez wyznaczony podmiot oceniający.” (Por. *Common methodology for State aid evaluation*, s. 13). W tym okresie, komórka ewaluacyjna PARP będzie odpowiedzialna m.in. za szczegółowe opracowanie zakresu zamówienia na ewaluację(e) (*terms of reference*), uwzględniając m.in. strukturę populacji wnioskodawców (beneficjentów i wnioskodawców nieskutecznych), dostępność danych na danym etapie realizacji programu pomocowego i w konsekwencji dookreślenie szczegółów metodologii badania, którą zastosuje wykonawca.

Operacyjnego) mogą formułować własne stanowiska (odrębne od stanowiska ewaluatora). Proces uzgodnień w odniesieniu do rekomendacji ewaluacyjnych jest odseparowany od samego procesu ewaluacji i jest realizowany w ramach tzw. Systemu Wdrażania Rekomendacji (na podstawie Wytycznych MIR). Proces dokumentuje pierwotne (niezależne) wyniki ewaluacji i stanowisko względem nich sformułowane przez poszczególnych interesariuszy (w tym uzasadnienie dlaczego dana rekomendacja została ewentualnie odrzucona przez Instytucję Zarządzającą). Po zakończeniu uzgodnień rozpoczyna się proces wdrażania uzgodnionych rekomendacji. Szczegółowo wyżej przedstawione zasady zostały określone w Wytycznych Ministra Infrastruktury i Rozwoju w zakresie ewaluacji polityki spójności. Wytyczne te są spójne m. in. z przepisami Rozporządzenia Ogólnego i prawem krajowym.

7. Jawność

Wnioski i rekomendacje z badania zostaną skonsultowane ze wszystkimi interesariuszami. Zgodnie z wytycznymi MIR, w Polsce „proces wykorzystania wyników ewaluacji realizowany jest w ramach Systemu Wdrażania Rekomendacji (SWR). SWR organizuje zasady, jakimi należy kierować się przy przyjmowaniu, wdrażaniu i monitorowaniu rekomendacji z badań ewaluacyjnych.” W ramach organizacji instytucjonalnej SWR funkcjonują następujące podmioty: Instytucja Zarządzająca Programem Operacyjnym (MIR), ewentualne jednostki ewaluacyjne na niższych poziomach wdrażania PO (np. komórka ewaluacyjna PARP), Instytucja Koordynująca Umowę Partnerstwa, Krajowa Jednostka Ewaluacji, Komitet Monitorujący, Wykonawcy badania, Adresaci rekomendacji (tj. podmioty odpowiedzialne za bezpośrednie wdrożenie rekomendacji). Wytyczne szczegółowo określają funkcje poszczególnych podmiotów zaangażowanych w SWR oraz procedury systemu wdrażania rekomendacji (jeśli ma to zastosowanie w danym przedmiocie ewaluacji, rekomendacje dotyczą podobnych schematów wsparcia realizowanych w innym obszarze lub kolejnej generacji programów danego typu). W związku z tym, że ewaluacje zaplanowane dla Programu pomocowego PARP w ramach PO IR zostały włączone do całościowego Planu ewaluacji PO IR, obowiązują je takie same procedury jak w przypadku ewaluacji Programów Operacyjnych realizowanych w Polsce w ramach polityki spójności UE 2014-2020 (m.in. przywołane wytyczne MIR, zapisy określone w całościowym Planie ewaluacji PO). Pragniemy podkreślić, że **ewaluacje Programu pomocowego PARP w ramach PO IR traktujemy jako proces (badania) komplementarny w odniesieniu do działań ewaluacyjnych koordynowanych przez Ministerstwo Rozwoju w ramach całościowego Planu ewaluacji PO IR, przygotowanym zgodnie z przepisami Rozporządzenia Ogólnego.**

W celu zachowania transparentności badania ewaluacyjnego, zarówno niniejszy plan ewaluacji, jak również końcowy raport z ewaluacji Programu pomocowego PARP w ramach PO IR zostaną **opublikowane on-line** (nie później niż w ciągu 3 miesięcy od ich akceptacji), zapewniając tym samym powszechny dostęp do informacji. Zgodnie z całościowym Planem ewaluacji PO IR koordynowanym przez Ministra Rozwoju (w Planie tym wpisane są m.in. ewaluacje Programu Pomocowego PARP) „W celu upowszechnienia wyników badań ewaluacyjnych w ramach PO IR podejmowane będą następujące działania: publikowanie raportów ze wszystkich realizowanych badań ewaluacyjnych na stronie internetowej Krajowej Jednostki Ewaluacji (w bazie badań ewaluacyjnych” na www.ewaluacja.gov.pl) „oraz opcjonalnie na stronach internetowych instytucji odpowiedzialnych za realizację ewaluacji” (w tym przypadku chodzi o stronę internetową PARP: www.parp.gov.pl). Ponadto, w przywoływanych wcześniej Wytycznych Ministra Infrastruktury i Rozwoju wskazuje się, że „Aktualne plany podlegają upublicznieniu poprzez umieszczenie ich na głównej stronie internetowej dedykowanej ewaluacji polityki spójności” (www.ewaluacja.gov.pl). Ponadto, **w przypadku Planu**

---

ewaluacji Programu pomocowego PARP zostanie on opublikowany na stronach internetowych Agencji: www.parp.gov.pl

Ponadto, dopuszczamy również możliwość udostępnienia danych źródłowych zgromadzonych na potrzeby procesu ewaluacji (np. na potrzeby dalszych analiz lub prac naukowo-badawczych). Będzie to możliwe m.in. pod następującymi warunkami:

- 1) zagwarantowanie anonimowości danych jednostkowych (respondentów, przedsiębiorstw, itp.),
- 2) zapewnienia ochrony tajemnicy wykonawcy (np. w przypadku, gdy system, który będzie udostępniał dane lub zapewniał predefiniowane schematy analiz będzie objęty licencją lub inną formą ochrony prawnej)
- 3) koszt przygotowania (sformatowana) i upublicznienia danych źródłowych w zrozumiałej formie (wraz z odpowiednim przewodnikiem) będzie efektywny (efekty warte nakładów)
- 4) dane faktycznie będą miały walor użyteczności (np. w odniesieniu do prac naukowo badawczych dotyczących analizy polityk publicznych i kształtowania nowych programów proinnowacyjnych po 2020 r., rozwoju metodologii badań ewaluacyjnych, itp.).